

Joun

Olo Hungkuno Wop+ngo loso Joun mt+'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno S+mo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s+mentiso sohonta soswo mofonepo *sikis+ti-foua* (64) nto uyakolo'mentisopo Joun Jisasiye inomokomoyo sohwo olo iyoswo loso mt+'mokumentisofoho. S+mo'mo olo Joun lohwo sohwo Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe inomokomoyo hweho. T+fi Jisasiye inomokomoyo imo'n+mentisofoho. Olo iyoswo loso Matiyu, Mak, Lukija mt+'mokumentohofopa'nyo'maho. O'o, nom'ne kengofoho. Hwap+ngoso ole: Matiyu'nji Luk+'nji siko iyoswo mt+'mokiyoso Jisasiye hofiyakwosa mta'ni imentisiyefoho. Joun sohwo mt+'mokumentisoso olenoho. S+mo'mo ne'mo nakwoe hwaho'nji yo'mayo so'nji ane sohonta Kilais, An+ituye Hungkuno sohwo, kako An+itu'nji humamentisofoho. Kako songo ne'no humawo'n+ngkiso hweho. (Oso hiso Joun sohe engo 1 hon+ngkano we'e 1-2. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Joun peho'ne mt+'mokumentisoto. Joun sohe engo 20 hon+ngkano we'e 31 osopo Joun kako olo iyoswo hilo mt+'mokonto ole l+mento: Ngko olo iyoswo mt+'mokohe loso'no sekwo Jisas Kilais+mo s+meho hi'ntnnono uy+mno. Kako An+ituye Hwomu Ne hweho. Sekwo s+meho hi'ntnnono uy+fijo'manji songo ne'no humayo'neso

wotipemantifeho. Joun mt'i'mokumentiso hungkuno hwapingo neso osohopeho. Oso'no iyoswo hiloso nakumo huno nafohotofo'neso olenoho. Joun mt'i'mokumentiso iyoswo hiloso Jisas sohwo Anituye Hwomu Ne hweho syafisyiku'ntnne'ento mt'i'mokumentisofoho. I oso'no nakwo iyoswo homo lomo atofu lihwasi Jisas sohwo Anituye Hwomu Ne hweho lihwasi nakwo kakimo tifi uningkohwano.

Songo ne'no humayo hwapingo sohwo a'amu imo'nimentisofoho.

¹⁻² Simo'mo ne'mo nakwoe hwaho'nji yo'mayo so'nji ane sohonta Kilais, Anituye hungkuno sohwo kako Anitu'nji humamentisofoho. Kako songo ne'no humawo'n'ngkiso hweho. Kako huhwo Anituyoho. ³ Anitu kakoe hungkuno sohwo'nji kako yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso mt'i'mokumentisofoho. Yo'mayo yo'mayoso nom'ne hwapingo mta'ango'maho. O'o, kako'nohini yo'mayoso hwapingo hweho. ⁴ Kilais kako songo ne'no humayo hwapingo sohwo kako songo humayo hon'ngkano nejapmmentiso so'no kako nakwoe pomponaho hweho. ⁵ Oso pomponaho huhwo sohwo kako nakwo a'amu hopi'nonohino sikwo'mjoho'mo humentan'ngkuhwaso hn'n'mo lonasiyo'ne hweho. Oso sikwo'mjoho hiso pomponaho huhwo sohomo mifehu'mokonasyonehoho. O'o, oso pomponaho huhwo sohwo ne'no nol'wo'n'ngkuhwonefoho.

⁶ Anitu kako hwe fihumo uhwatimentiso sohwo kakoe yofeso Jouniyoho. ⁷ Joun kako oso pomponaho hiso'ne a'amu hopi'nonohino somo ujo'ne pmmentiso hweho. A'amu hopi'nonohinoso oso hungkuno homo somo upa'n'ngkuji simeho hi'ntnnono uyifitne'ento pmmentisofoho. ⁸ Joun huhwo sohwo kako pomponaho hwo'maho. O'o, Anitu kako oso pomponaho hiso'no a'amu somo utihwayo'ne Jounimo uhwatimentisofoho.

⁹ Pomponaho ne hiso kako a'amu hopi'nonohino hn'nimo honingkano netihwayo'ne lonasiyo'nefoho. Oseso Joun kako nohumentaningki oso pomponaho ne sohwo imo'nonto kako a'amumo honingkano wopingo utihwayo hweho. ¹⁰ Anitu kakoe hungkuno sohwo'nji olo hwaho loso mt'i'mokumentiso sohwo olopo nopahoningki a'amu olo hwaho loponjoso kakimo yofe muhwo'mmentohofofoho. O'o, muhwoso'njo yontifi monje yahumentohofofoho. ¹¹ Kako kakoe hwapingopo i'mofiwahoningki kakoe temtitofa a'amu Jutaso hofiko kakimo simeho muyo'njo yontifi hwotoho hmmentohofofoho. ¹² I oso'no a'amu fehohnjo sohwa hofiko Kilaisimo yofe uhwofontifi kakoe hungkunomo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho. I a'amu hopi'nonohinoso hofiko Kilaisimo simeho unyo somo Kilais kako kakoe yokumpohn'nyo uyimentiso so'no Anituye a'amu ne umokumentisofoho. ¹³ Moya'mi sofa hofiko mehomi aswo mawo'n'ngkohoho hopaso a'amu Anituye mehomi mmo'n'ifitnehoho. O'o,

a'amufe yokumpohn'nyo mta'ni u, a'amufe huno mta'ni a'amu Anituye mehomi ne imo'nyoso mmo'nifitnnefoho. O'o, Anitu kako huno ole syafihu'mento, A'amuso nje hwomumo simeho uyikujo'manji hofiko nje mehomi ne imo'nifitnnefoho. Ose syafihu'mentisofoho.

14 Anituye hungkuno hweho liwo'n'ingkuhwone sohwo kako a'amu imo'nonto Kilais huhwo sohwo nakwo'njo ajwo lopo humamentisofoho. Nohumanto kako a'amu hn'nimo wopingo'nohini nalohofonto kako hungkuno ne'njo'nohini lonetihwamentiso hweho. Nakwo a'amu fehohnjo hn'nwi nakwo Kilaisiye yokumpohn'nyo engo somo uhwonontani kakoe yofe engo uhwo'mentihwonefoho. Oso yofe engoso yokumpohn'nyo engoso Anitu kakoe Hwomumo uyahon'ngki uhwonontani Anituye Hwomu anga'nohino hweho uhwo'mentihwonefoho.

15 Joun kako i'mofaponto Kilais huhwo sohumne'no lijwao'mentisofoho. Ole lijwao'mento, Olo hwe lohumne'no ole nto selimentohefoho. Ngko simo'mo sekumo nto se'ma'mentohefoho. Tifi hwe nom'ne sohwo nose'mahwosi kako nje yofe engomo woniyakolo'montonoho. Hwap'ngoso ngko nje na'u aswo monimaso sohonta kako songo humamojo hweho. Kakoe yofe engoso ngkimo noniyakolofonefoho.

16 Kako nakumo wopingo nalohofoso hwapingo hweho. Oso'no nakwo wonyo'nohino ko hn'nimo kakoe wopingo'nohinoso nakumo wopingo ne'no ne'no nalohofiwo'n'ingkiso

hweho. ¹⁷ Hohonta Anitu kako neyakwo Mousesimo kakoe honingkano hungkuno uyimentisofoho. Oso honingkano hungkuno homo somo a'amu nto'no miningkammentohofoso hofiko tohino engo tipema'mentohofofoho. I oso'no olohonta Jisas Kilais kako none'mahoningki kako honingkano neso nonetihwanto kako nakwoe wonyo somjo tohino nomanto kako wopingo'nohini nalohofowo'n'ngkiso hweho. ¹⁸ Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi nakwo Anitumo muhwonyo'ne'nwoho. I oso'no Anituye Hwomu Anga'nohino sohwo kaningkwowho'nji nohumanji kako Anituye yahino ne so'no nakumo netihwawo'n'ngkiso hweho.

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo, kako hungkuno limentisofoho.

(Matiyu 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-17)

¹⁹ A'amu Jutafe hwe engo Jelusalem humamotofo sohwa hofiko a'amu fihwamo Jounimne'no uhwatimentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwamo enjwa'mo syoho y'wo'n'ngkohoho oso huhwo sohwa Lifaiyoho li'wo'n'ngkohoho, oso hwanji hofiko Jounimo nu'mantifi ulohonimentohofi, Kiko tihwosilo. Anitu kako kuhwosopo'mentiso sohwsilaho. ²⁰ Ose ulohoningkahon'ngkofi Joun kako hungkunoso hiyaso ho'nahumentiso'maho. O'o, kako yolohoso ole ulimento. Oso hwe Anitu a'amu Juta sohwonan'nimo nefo'mayo'ne nihwosopo'mentiso sohwonim'aho. Ngko

Kilaisini'maho. ²¹ Ose ulahonngki hofiko ulimentohofi, I ose'manji kiko tihwosilo. Kiko neyakwo Ilaija kulaho.

O'o, Ilaijanimaho.

Ose ulahonngki apa'no ulimentohofi, I kiko oso hwe engo sohumo Anitu hungkuno uyahonngkuhwosi wonalimonte'no hontohumalohwone sohwsilaho.

Ose ulahonngkahonngkofi ulimento, O'o, ngko osoho hwo'ni'maho.

²² Ose ulahonngki hofiko ulimentohofi, I kiko tihwosilo. Noho fonaso. Oso a'amu nonehwatmalofa sohwaso kikine'no pehofo ulanehwono. Kiko kikine'no pehofo hnnalokuno.

²³ Ose ulahonngkofi ulimento, Hohonta Aisaiya sohumo Anitu hungkuno uyahonngki limojo sohwo ole limento, Hwaho a'amu mohumunyo sopo mampaho engo oleso noho'nonefoho.

Nakwoe Hwe Engo sohwo wone'ma'montonoho. Kakine'no honngkano nto'no hnmopmno.

Oso hungkuno honngkano imofo'ne sohune'no Aisaiya hohonta limentisoso ngkine'no limentisofoho. Joun ose limentisofoho.

²⁴ Oso a'amu Jounimo hungkuno ulohonmentohofa huhwo sohwaso a'amu Falisi sohwa lihwatmentohofofoho. ²⁵ Hofiko Jounimo nom'ne hungkuno ulimentohofi, Anitu a'amu fihumo nefo'mayo'ne uhwsopo'mentiso Kilais sohwo kiko oso hwosi'maho. Kiko Ilaija ki'maho. Kiko oso hwe engo sohumo Anitu hungkuno uyahonngkuhwosi wonalimonte'ne hontohumalohwone sohwsimaho. Ose'manji

kiko hwe moya'mi somo mijo peho'ne kiyomalokuno. ²⁶ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Joun ul'imento, Ngko a'amu somo mijo'nohini kiyomawo'n'ngkohono. I oso'no hwe fihwo kako sekwo'njo ajwo lopo humaso sohune'no sekwo huno maseyo hweho. ²⁷ Ngko s'imo'mo se'ma'mentohefoho. Oso hwe t'finjo yofe engo'njo sohwo kako nje yofe somo yakolo'nnyo hweho. Ngko hwe wonyo sohwo'ni oso hwe yofe engo'njo yokintahoponjo sohwoe yo'mayo momayo ulohofiyo'nohino hwo'nyoho. Joun ose ulonto kakoe yofe somo monje yahin'mentisofoho. ²⁸ Joun kako oso Mijo Joutan hopo sopo a'amu mijo kiyoma'mojo sopo oso hungkuno hiso ul'imentisofoho.

Jisas kako Anituye Yahu 'Sipsip' Pa'nyo hweho.

²⁹ Mo'n'ngkanta Joun kako uhwon'ngkisoso Jisas kako nto pahon'ngki uhwononto a'amu kako'njoponjo somo ul'imento, Sekwo uhwon'imno. Olo hwe lohwo Anituye Yahu *Sipsip* Pa'nyo hweho. Hwap'ngoso kako nakwo hwe moya'mi hwahoponjo hn'nwiye yahino wonyo somjo tohino mayo'ne poyo imo'nyo'ne hweho. ³⁰ Olo hwe lohume'no ngko ole nto sel'malefoho. Ngko s'imo'mo sekumo nto se'ma'mentohefoho. T'fi hwe nom'ne sohwo nose'mahwosi kako ngkimo woniyakolo'montonoho. Hwap'ngoso ngko nje na'u aswo mon'maso sohonta kako songo humamojo hweho. Kakoe yofe engoso ngkimo noniyakolofonefoho. Ose nto sel'malefoho. ³¹ Hohonta olo hwe

Anitu nakwoe hwahopo nefo'mayo'ne uhwatimentiso lohumo ngko huhwo'ni yofe mihwo'mmalefoho. I oso'no kakoe honingkano ito'no esyohumayo so'no ngko a'amu Juta somo mijo kiyomawo'n'ngkohe hwo'nyoho. Oso'no olo hwe lohwo i'mofapihwoso'no hofiko kakimo yofe uhwofantifeho. Hofikimo itihwayo'ne hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

³² Joun kako uhwonimentiso so'no oso a'amu huhwo sohwo ole ulimento, Ngko nuhwononji ole uhwonimalefoho. Anituye ango ahwomo mta'ni kakoe Towahuno Wopingo yihufo ntolofiyo pa'nyoso noponto olo hwe lohumo nto kehumahoho. ³³ Oso hohosohonta ngko oso hwe huhwo sohumne'no huno manimmasofoho. I oso'no Anitu kako a'amumo mijo kiyomayo'ne lonihwatimentiso sohwo ole ntimento, Hwangku kiko Anituye Towahuno Wopingo ahwomo mta'ango nopihwosi hwe fihumo kehumaso sohumo uhwon'ngkohoji kiko huno ole wakiyono. Kiko a'amumo mijo kiyomam'ntnno hopaso oso hwe huhwo sohwo kako nje Towahuno a'amumo uhula'mo'montonoho. ³⁴ Ose ntimentiso so'no olohonta ngko nuhwononji ole selalokweno. Olo hwe lohwo kako Anituye Hwomu hweho. Joun ose ulimentisofoho.

Jisas kako'ne inomokomoyo simo'mjo osofoso-fahu'nohino sohwo ma'mentisofoho.

³⁵⁻³⁶ Mo'n'ngkanta Jounjanji kakoe inomokomoyo hufa'u sohwa'u'nji nohumantifi Jisasimo uhwonimentohofofoho. Jisas kako hano emoyontan'ngki Joun kakoe inomokomoyo

sohwa'umo ole ulimonto, Siko uhwoninyo. Oso hwe sohwo kako Anituye Yahu *Sipsip* Pa'nyo sohwo a'amufe wonyo somjo tohino mayo'ne poyo imo'nyo'ne hweho. ³⁷ Joun ose ulahon'ngki siko oso hungkunoso upa'nonji Jisasimo tifi in'ngkamentisiyefoho. ³⁸ Jisas kako ikinjaofonto uhwon'ngkisoso siko nto in'ngkopahon'ngki uhwononto ulimonto, Siko peho'no wotipeenji hwahusilo. Ose ulohon'ngkahon'ngki siko ulimentisiyo, Hwe Engofo, kiko Anituye hungkuno nal'wo'n'ngkino sohwo, kiko ango ntipo humawo'n'ngkino hwosilo. ³⁹ Ose ulahon'ngki Jisas ulimonto, Siko uhwonanji'manji e'wano. Noho fipinyo. Ose ulonto Jisas kako sikimo ipemotowahon'ngki siko Jisas humawo'n'ngkiso ango somo uhwon'mentisiyoso osopo kako'nji humamentisiyefoho. Hwap'ngoso mofehi'nyo akupo'nyo (4 *kilouk*) sikuno so'njoho. ⁴⁰ Oso hwe hufa'u sohwa'u Jouniye hungkunomo upa'nonji Jisasimo in'ngkawomentisiyo sohwa'u anga'nohino sohwo kakoe yofeso Entiluyoho. Saimoun Pitafe kon'ngkwa'wehweho. Nom'nihwo ngko Joun'ni olo hungkuno loso mtimokalkweno. ⁴¹ Entilu kako komo'no nowento kola'wehwo Saimounimo tipihwononto ulimonto, Nakwo oso hwe Anitu nefo'mayo'ne uhwasopo'mentiso sohomo nto tipihwon'ngkuhwono. Kako Kilaisiyoho. ⁴² Entilu ose ulonto kako Saimounimo Jisasiyepono ipemotowahon'ngki Jisas kako nuhwononto Saimounimo ulimonto, Kiko Saimoun sohwo Jouniye hwomu hwosoho.

Yofe songo womeekilimo. Sifas kiyoho. Ose ulimentisofoho. Oso Juta sohwafe hungkuno Sifasiyoho Ngkilik hungkunoso ole Pitafoho. Hungkuno hwapingo neso sojo hweho.

Jisas kako Filipinji Notaniyelinjimo nninkapinyo ulimentisofoho.

⁴³ Mo'ninkanta Jisas kako hwaho Ngkaliline'no wamonto kako Filipimo uswo'nonto ulimento, Kiko ngkimo nninkape. ⁴⁴ Filip kakoe pone Mpetisaitanta'ango hweho. Oso ango hopo sopo siko'nikwa'i Entilu'nji Saimoun'nji humamojiyoponoho. ⁴⁵ Filip kako Notaniyelimo tipihwononto ulimento, Oyomo. Hohonta Mouses kako Anituye honinkano hungkuno mtimokonto kako hwe fihwo Anitu nefo'mayo'ne uhwsopo'mentiso so'no mtimokumentisofoho. A'amu Anitu hungkuno uyahonngki limotofo shwantne'no olo hwe huhwo sohumne'no ifalifaliyo mtimokumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohumo ngko nto tipihwonngkohono. Kako Jisas sohwo pone Nasaletnnta'ango hweho. Jousepiye hwomu hweho. Oyomo. Uhwonayo. ⁴⁶ Ose ulahonngki Notaniyel ulimento, O'o, a'amu Nasalet sohwa wopingo hwa'maho. Hwe wopingo oso ango sopo nta'ni pipi imo'noneto. Ose ulahonngki Filip ulimento, Oyomo. Hungkuno nehopi kilalokweno. Kiko uhwona.

⁴⁷ Notaniyel kako Jisasiyepo pontahonngki Jisas kakimo uhwononto nom'ne a'amu somo kakine'no ulimento, Sekwo oso hwe sopalokunjo sohumo uhwonimno. Oso a'amu

Isi:lael sohwo wop+ingo'nohini hweho. Kako hwasyo hon+ingkanoso ane hweho. ⁴⁸ Jisas ose ulahon+ingki Notaniyel kako nupa'nonto Jisas+mo ulohon+imento, K+iko ngkine'no huno pipi kiyahon+ingki nohon+ima'n+ingkohino. Ose ulohon+ingkahon+ingki Jisas ul+imento, Ji+je angomo'mo k+iko iyo fisayo pmpongo somo nohumentan+ingkini Filip kako mokohonon-tan+ingki ngko kaki'no kohon+ima'n+ingkohefoho. ⁴⁹ Ose ulahon+ingki Notaniyel ul+imento, Nje Lonti+hwayo sohwoosi, hungkuno loneti+hwayo sohwoosi, k+iko An+ituye Hwomu hwosoho. K+iko nakwo Isi:lael sohwo'na'niye Hwe Engo Ne hwosoho. ⁵⁰ Ose ulahon+ingki Jisas ul+imento, K+iko fisayo pmpongo somo nohumentan+ingkini kohononji kilohe so'no k+iko si+meho hi'ntnnono ntapohino so'no hwanguku yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ingkiyohofoso ngko i'me'no k+iko uhwon+monnoho. ⁵¹ Ose ulonto a'amu hopi'nonohino somo ul+imento, Hungkuno nehopi selalokweno. Ahwomo nohwosompo'nawehwosi An+ituye a'amu ahwomomjo sohwa Ngko A'amufe Hwomu ni+hwosopo'mentiso sohwo'niyepono nop+ikuji nos+ikuji yontan+ngkuji sekwo uhwon+fitnnefoho. Ose ul+imentisofoho.

2

Ango Kana sopo hwe fihwo kako ape ma'mentisofoho.

¹⁻² Si+kuno hufa'u si+hune memjaofahon+ingki oso hwaho Ngkalili ango Kana sopo hwe fihwo

kako ape mayo'ne sikuno somo kakoe a'amu uhu'mokufitne'ento joho ulimentisofoho. Oso ape mayo'ne ango homo somo Jisasiye kona'wohi humamentisofoho. Jisas kako'nji kakoe inomokomoyo sohwanji hofiko'nji uhu'mokumentohofofoho. ³ Oso hopo sopo a'amu pi'n'ingo engo uhu'mokumentohofoso hofiko oso ape mayo somjo ipisayo mijo pompenjiyo *wain*iso moi'wo nto naofahon'ingkofo Jisasiye kona'wohi Jisasi mo ulimento, Hofikoe mijoso moi'wonoho. ⁴ Ose ulahon'ingki Jisas ulimento, Na'u, kiko ngkimo peho'no ntohino. Nje yokumpohn'nyo a'amu somo ujo ehontojwasio'ne sikunoso mmo'nyofoho. ⁵ Ose ulahon'ingki kona'wohi oso a'amu ango homo somjo syoho ulohofiyo soh wamo ulimento, Jisas kako sekumo yo'mayo peho peho'ne selihwoso'no u, sekwo haloho'no fiyimno. Ose ulimentisofoho.

⁶ Oso ango hopo sopo hwakwontoho engo aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino wo'nnyoponoho. Oso hwakwontoho engo hiso a'amu Jutaso hofikoe yahinoso ole aho mijo yatijuyo'ne hungkuno wo'nnyofoho. Oso hiso olenoho. Nakwo oso hon'ingkano hungkuno homo somo ito'no in'ingkowalokuhwone so'no nakwo hn'nwi hon'ingkano wonyo ane'nwoho. Ose syafi'hu'mentohofofoho. Oso'no hwakwontoho mijo ihm'mofahinyoso oso ango homo somo wo'nnyoponoho. Oso hwakwontoho m'ikun'imposofoho. ⁷ Jisas kako syoho ulohofiyo soh wamo ulimento, Sekwo hwakwontoho

somo mijo mangonepo fihm'mopmno. Ose ulahon+ngki a'amu huhwo sohwa hofi+ko mijo mangonepo ihm'mo'mentohofofoho.

⁸ Moi'wo ihm'mofahon+ngkofi Jisas ul+mento nosisyasy+kuji nomotakuji oso wosopayo mokosyohumayo nongkumo uy+mno. Ose ulahon+ngki hofi+ko sohumemotamentohofofoho.

⁹ Oso hwe engo wosopayo mokosyohumayo sohwo oso mijo hiso mun+ngkon+mentisoso mijo me'wampe'njo *wain* mun+ngkon+mentisofoho. Oso hiso hwap+ngo so'no kako huno mummentisofoho. Oseso oso syoho ulohofiyo sohwa hofi+ko ahu'mo mijo ihm'mo'mentohofoso'no huno umentisofoho. Oseso oso hwe engo wosopayo mokosyohumayo sohwo kako oso hwe ape mayo'ne sohune'no joho ul+mentisofoho.

¹⁰ Oseso olo hwe engo sohwo ape mayo sohumo ul+mento, A'amu hofi+ko wopayo engo iloho yan+wo'n+ngkohofoso'no sohwa hofi+ko a'amu hopi'nonohino somo mijo me'wampe'njo *wain*+so kaki'no uy+kuji hwangu hofi+ko oso mijoso simeho uhn+ngkuhwoso'no oso mijo *wain* wonyo we'eso tifi wanife. I oso'no kiko oso yahinoso momahoyohino. O'o, kiko mijo me'wampe'njo wonyoangkafoso nowentan+ngki simo'mo mijo wonyo we'e motapohinoso nto n+ngkuhwonefoho. I moi'wo nontani humentan+ngkuhwoni kiko mijo wonyoangkafo me'wampe'njo motaponji nejapohino. Ose ul+mentisofoho.

¹¹ Oso syoho simo'mjo Jisas imentiso pa'nyoso a'amu hwahoponjo sohwa mifitnnefoho. Oso syoho simo'mjo hiso Jisas kako hwaho Ngkalili

anga Kana hopo sopo imentisofoho. Oseso Jisas kakoe yokumpohn'nyo so'nji kakoe yofe engo'nji a'amu somo ujo ehontojwahumentisofoho. Jisas kakoe inomokomoyo sohwa oso homo somo uhwonontifi hofi'ko Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohofofoho. ¹² Oso hiso moi'wo imo'n'ingkahon'ingki Jisas ango Koponeyam sopone'no homn'ingkwa'wehwosanji kona'wohijanji kakoe inomokomoyo sohwanji womentohofofoho. Osopo sikuno fehohnjo somo humamentohofofoho.

Jisas Anituye tajo ango engo somo a'amu mpe yontan'ingkofo sohwafe yo'mayo yo'mayo wae yao'mentisofoho.

(Mat'yu 21:12-13; Mak 11:15-19; Luk 19:45-48)

¹³ Oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno engo * liwo'n'ingkohofoso mofonepo umo'n'imonto yahon'ingki Jisas kako ango Jelusalem sopone'no simentisofoho. ¹⁴ Osopo i'mofawento kako tajo ango angiyoho'mo uhwonimentisoso yahu mpulimokau sipsip+'nji yihufo oso hu'mesyontan'ingkofi uhwonimentisofoho. Oso'nji a'amu ahu'mo hamniyoho uyontifi nom'ne hamniyoho kengoso asomo ikuwolo'mokomayo yontifi hofi'koe ijempoho sopo nohumentan'ingkofi uhwonimentisofoho. ¹⁵ Jisas oso homo somo nuh-wononto yahino wonyofoho lonto impe nomanto nopopojonto sipsip+'nji mpulimokau oso'nji mofonjiyohoto'mihwati'mentisofoho. Nom'ne

* **2:13:** Mt. 26:2 enjwa'mo fehonolo'mongkomaho.

a'amu hamniyoho ikuwolo'mokomayo syoho'njo
sohwafe hamniyohoso iwonto'meeofonto
ijempoho so'nji fonjojohoku'meeo'mentisofoho.

¹⁶ Ose yonto Jisas oso a'amu yihufomne'no
hamniyoho a'amu mta'ni mawo'n'ingkohoho
sohwamo ulimento, Sekwoe yihufu
nomafikuji mpanimno. Sekwo olo nje
Mpohwoe ango loso sekwoe ho'yango ango
imofone'maho. Mpanimno. Ose ulimentisofoho.

¹⁷ Hwangku sohonta Jisas ose imentiso so'no
kakoe inomokomoyo sohwa hofiko huno
ikwesyafihu'mentohoho sohonta hungkuno
anga'no Ntefit Jisasimne'no mti'mokumentiso
Anituye hungkunomo wo'nnyo so'ne'no
syafihu'mentohofofoho. Hungkuno hiso
olenoho.

Ngko olene'no nimo'n'ingkohoho.

Jije ango kiho ane wopingo'nohini wentihwone
so'no nimo'n'ingkohoho.

Oso hiso'no ngko yokumpohn'nyo kemokosyohu-
mameso'no wonyo nimokufitnefoho.

Inomokomoyo sohwa oso hungkuno homo
somne'no huno syafihu'mentohofofoho.

¹⁸ Jisas kako yo'mayo yo'mayo Anituye
ango mta'ni wae yao'mentiso somo a'amu
Juta sohwafe hwe engo sohwa uhwonontifi
simeho tohino umn'ingkahon'ngki Jisasimo
ulimentohofi, Olo hiloso tihwo kilisomo
yohinoto. Kiko yo'mayo wonyoangkafo nakwo
miy'wo'n'ingkuhwoneso uyimne'no'manji u,
nakwo huno wonayono. Olo yokumpohn'nyo
losu Anitu mta'ni ma'masofoho huno
wonaimontonoho. ¹⁹ Ose ulahon'ingkofi Jisas

ulim⁺ento, Olo'nohini woseti⁺hwamonne'no yohono. Sekwo olo Anitu⁺tuye ango lomo wae yaopijo'manji sikuno hufa'u sihune memjaofi⁺hwoso'no ngko apa'no ango hiso nuliko'mnefoho. ²⁰ Ose ulahon⁺ngki a'amu Juta sohwa ulim⁺entohofi, Olo ango syoho ne'no yontan⁺ngkuhwoni soswo *fouti-sikis* (46) neyakolo'mentisofoho. I oso'no kiko sikuno hufa'u sihune memjaofi⁺hwoso'no kiko apa'no mojosohopola⁺ho. Awonoho. Kiko hopo'maho. Ose ulim⁺entohofofoho.

²¹ I oso'no oso ango hiso'no Jisas ulim⁺entisoso kakoe a'apahomne'no pahnnimo hungkuno hnnim⁺entisofoho. ²² Hwangku sohonta Jisas kako poyo imo'n⁺ngkahon⁺ngki Anitu apa'no songo ulika'mentiso sohonta Jisasiye inomokomoyo sohwna'ni olo hungkuno Jisas nalim⁺entiso somne'no huno ikwesyafisyontani yo'mayo hungkuno Anitu⁺tuye iyoswo somo a'amu mtim⁺okumentohofosonji yo'mayo hungkuno Jisas nalim⁺entiso somne'no sim⁺eho hi'ntnnonohino ument⁺hwonefoho.

Jisas kako a'amu hopi'nonohinofe yahino so'nji huno so'ntnne'no huno uyim⁺entisofoho.

²³ Oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno engo † somo hofiko elijwonontan⁺ngkofi Jisas kako ango Jelusalem sopo nohumentan⁺ngki a'amu pin⁺ngo sohwa uhwonim⁺entohofoso Jisas yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyiwon⁺ngkiyohofoso yontan⁺ngki

† 2:23: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

uhwonontifi ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo Anitu mta'ango ne hweho. ²⁴ Ose ko hnningkahoningkofi Jisas kako huno ole syafihu'mento, A'amu fehohnjoso hofiko simeho hi'ntnnono nehopi montape'njo yalokwofo. Ose syafihu'mentisofoho. ²⁵ Hwapingoso Jisas kako a'amu hopi'nonohino sofe simeho ne mo'mo huno unyo hweho. A'amufe yahino somne'no nom'nihwa Jisasimo mulifitnnefoho. O'o, kako a'amufe huno ikwesyafisyiwo'n'ingkohoho so'no kako huno unyo hweho. Oseso hofiko olo hwe lohwo Anitu mta'ango ne hweho, ko hnningkahoningkofi Jisas kako simonyo miyofoho. Hwapingoso hofiko huno ukwesyafisyontifeho uningkaningki kako timo'nohini uhwonimentisofoho.

3

Jisas kako Nikoutemosinji hungkuno hnnimentisiefoho.

¹ Hwe fihwo kakoe yofe Nikoutemos kako a'amu Falisi sohwafe honingkanomo iningkamajo hweho. Kako a'amu Jutafe hwe engo hweho. ² Sikuno fihumo sikwo'miyomo Nikoutemos kako Jisasimo nu'manto ulimento, Nje Lontihwayo sohwoosi, Anitu kako kikimo kakoe hungkuno lonetihwayo'ne lokuhwatimentiso hwosoho. Oso hiso'no nakwo huno nayohoho. Anitu kako kiko'nji mohumayontentesi kiko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyiwo'n'ingkiyohofoso miyohotnnesohilo. O'o, Anitu kiko'nji humaho.

³ Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Hungkuno nɨhu'no nehopi wakilɨmonne'no yohono. Kɨko upa'nyo. A'amu fihwo kona'wohi aswo ma'mentiso hopaso kako songo apa'no mmo'no so'manji kako Mpohwo Anɨtumo enjwa'mo humayo somo motɨpɨhwononefoho.

⁴ Ose ulahonɨngki Nikoutemos ulɨmento, I, a'amu fihwo kako a'mane nto imo'nnyo sohwo kako apa'no songo imo'nyoso pipilo. Kako kona'wohiye aswo mo'mo swomnawesoso apa'no aswo mayoso pipilo. Oso'no kɨko filontɨhwaho.

⁵⁻⁶ Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Hwe fihwo kona'wohi aswo mayo sohonta kako a'apaho'njo imo'nnyo hweho. I oso hwe huhwo sohomo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo ehuhnna'mo'nnyo sohwo kako towahuno songo'njo hweho. Kako a'amu songo pa'nyo imo'nnyo hweho. Hungkuno nehopi wakilɨmne'no yohono. A'amu mijo'nji towahuno'nji songo mumokoso sohwo kako Anɨtumo enjwa'mo humayoso motɨpɨhwononefoho. ⁷ Kɨko songo apa'no hmo'nnyo kilohe so'no yomo yohotoho. ⁸ Ihwoni. Ifofoso kakoe yahinomnohini inɨngkawowo'nɨngkisofoho. Oso ifofu huhwo sohwo kengo kengo no'meemo mjɨmɨwowo'nɨngkohoho. Kɨko ifofu neso muhwonhnehino. O'o, mo'mayo'nohini uhwonɨhwajɨwo'nɨngkino. Ifofu hiso ntɨ'mta'ni i'mofapinyoto. Ntonte ehusayɨwo'nɨngkohoho. O'o, kɨko huno makiyonehoho. Oso hopaso Anɨtuye Towahuno sohwo kako a'amu fihumo

songo apa'no umokiyoso pipi imo'noneto. O'o, kiko huno makiyofoho.

⁹ Ose ulahon+ngki Nikoutemos Jisas+mo ul+mento, Olo ntohino loso pipi i'mofaponeto.

¹⁰ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Kiko a'amu Juta somo An+tuye hungkuno lut+hwayo yofe engo'njo sohwo'ni olo hungkuno losomne'no kiko huno nto'no mehohosakisiyotaho. ¹¹ Hungkuno nehopi kilalokweno. A'amumo hungkuno lut+hwayo'n+ngkuhwone hn'nwi nakwo yo'mayo huno nayo so'nji yo'mayo timo uhwo'nyo so'ntne'no ul+wo'n+ngkuhwone hwona'nyoho. I oso'no a'amu Jutaso yo'mayo hungkuno ulontane somo simeho muyo'njo yont+fi hohujo ikinjaofalokwofo.

¹² I ngko yo'mayo olo hwaho loponjo i'mofopalokunjo so'no selahon+ngko sekwo oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono muyo'njo yalokwofo'manji ngko yo'mayo yo'mayo ahwomomjo i'mofopalokunjo so'no seli'me'no sekwo huno pipi waseimontolo.

¹³ A'amu hwahoponjo fihwo kako ahwomomo masiyofoho. Oso'no a'amu tihwo wasel+montolo. Ngko yo'mayo yo'mayo ahwomo somjo wojoso uhwon+ngkohono eso tihwo wasel+montolo. Osenoho esofo. O'o, awonoho. Ngko'nohini A'amufe Hwomu sohwo'ni ahwomomo humanji pmentohe hwo'nyoho. ¹⁴ Hohonta neyakwosa sohwa hwaho wonyo a'amu mohumunyopo nohumentan+ngkofi Mouses kako homa huyo'mango mt+imokonto tokemo montitofosyahon+ngki a'amuso oso homa somo uhwonont+fi An+tuye yofe

ho'noma'mentohofoso songo humamentohofofoho. Oso pa'nyoso hwangu ngko A'amufe Hwomu sohwo'nimo iyo hwojiyahofiku'nnyo sopo fonjinto'ofan+hufitnnefoho. ¹⁵ A'amu hopi'nonohinoso ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifijoso hofiko songo wopingo ne'no nohumantokutnnefoho.

¹⁶ Ose ulikwato lohofonto ulimento, Anitu kakoe Hwomu ni'hu'no anga'nohino sohwo'ni humaleno. I oso'no Anitu kako sekwo a'amu hwahoponjo hopi'nonohino sokune'no simeho mikunimposo sejapmmentiso so'no kako ngkimo sekuyepono lonuhwatimentisofoho. Oseso a'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifijoso hofiko hofikoe wonyomne'no tohino mayo'ne'maho. O'o, hofiko songo ne'no engolopohamo humayo'nefoho. ¹⁷ Anitu kako ngkine'no ole mosyanifisiyo'njo yonto olo hwaho lopone'no lonihwatimentono. Nje Hwomu sohwo kako a'amufe honingkano wonyo'ne tohino engo uhumnimononoho. Oso hunoso mosyanifisiyo'njo imentisofoho. O'o, a'amu hofikoe honingkano wonyo somo humentaningkuji hofikoe wonyomjo tohino mafikutnnehonto kako hofikimo isihutofomayo'ne ngkimo lonihwatimentiso hwo'nyoho. ¹⁸ A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapinyoso hofiko tohino hofikoe wonyomne'no mayo'ne'maho. I oso'no a'amu ngkimo tifi monningkape'njo yontoso sohwo kakoe tohinoso mayo'ne hweho. Hwapingoso kako Anituye Hwomu Anga'nohino sohwo'ne'no simeho hi'ntnnono montapmmojo

hweho. ¹⁹ Oso tohino mayo hwapingoso olenoho. Pomponaho honingkano wopingo wonyoangkafo somo utihwayo'ne nto pmentisofoho. I oso'no a'amu fehohnjo hofikoe honingkano wonyo so'nji hwahoponjo yahino wonyo so'ntnne'no umo'n'ingkahonjoso ole liwo'n'ingkohofofoho. Nakwo pomponaho somo in'ing kayoso nakwolaho. O'o, sikwo'mjoho'mo wohumentihwano lontifi iwo'n'ingkohofofoho. ²⁰ A'amu honingkano wonyomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofoso hofiko pomponaho hiso'no mangohwa imo'n'iwo'n'ingkohofofoho. Hofikoe yahino wonyoso pomponaho'njo sopo a'amu uhwonifitnnohontifi pomponaho so'no i'waho yontifi sikwo'mjoho'mo humawo'n'ingkohofofoho. ²¹ I oso'no a'amu Anituye honingkanomo tifi nehopi'nohini in'ingkuwalokwofoso hofiko pomponaho hopo sopo nto i'mofapontifi osopo humolawotofo. Hofiko oso pomponaho sopo nohumentaningkofi a'amu hofikoe yahino so'nji yo'mayo syoho iwo'n'ingkohofo so'ntnne'no uhwonontifi Anituye yokumpohn'nyo'nji yalokwofo hnnimentohofofoho. Jisas ose ulimentisofoho.

Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo kako Jisasiye hwapingo ne so'no lijwao'mentisofoho.

²² Oso hohosohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji nakwo oso hwaho Jutiya sopone'no umentihwonefoho. Oso hopo sopo Jisas nakwo'nji nohumentani nakwo hwe

moya'mi somo mijo kiyoma'mentihwonefoho.
²³ Joun kako pone Ainoun Salimmjo mofone sopo humanto kako huhwo a'amu somo mijo kiyoma'mentisofoho. Oso ango hopo sopo mijo engoso hi'njoponoho. A'amu sohwa kakimo u'mahon'ngkofi kako mijo kiyoma'mentisofoho.
²⁴ Oso hohosohonta hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwo Helout kako Joun+mo impo'ango somo impe mintofasiyofoho.

²⁵ Si'kuno fihwi Joun kakoe inomokomoyo sohwanji pone Ainoun nohumentan'ngkofi a'amu Juta anga'nohino sohwo hofi'kimo u'manto a'amu Jutafe hon'ngkano wop'ngo imokinyo'ne yo'mayoso mijo yat'ku'nyo yahino so'no yoka hungkuno hosi Joun+ye inomokomoyo sohwanji hnn+mentohofofoho.

²⁶ Oseso Joun+ye inomokomoyo sohwa hofi'ko Joun+mo u'mant'fi ul'imentohofi, Nakwoe lonet'ihwayo sohwo, k'iko upa'nyo. Oso hwe Mijo Joutan nongkihnta'ni k'iko'nji humamentiso sohune'no k'iko kakine'no hungkuno lijwao'mentohino sohwo kako huhwo a'amumo mijo kiyomalofoho. Oso'no a'amu hopi'nonohinoso kakiyepono walokwofo.

²⁷ Ose ulahon'ngkofi Joun ul'imento, An'itu ahwomomo humaso sohwo kako a'amu anga'no anga'nohino somo hofi'koe syohoso muyo'njo yontentesi hofi'ko syoho ane'njo'nesohilo. A'amu Jisasiyepono walokwofo so'no nakwo huno nayohoho. An'itu kako Jisasi+mo oso syoho hiso uy'mentisofoho. ²⁸ Olo hungkuno hohonta sel'imentohe loso nto upa'n'imentohofu, Ngko Kilais oso hwe An'itu nakwoe hwahopo a'amumo

ufo'mayo'ne lihwajone sohwon+'maho. O'o, a'amu oso hwe huhwo sohwoepono ufitne hon'ngkanoso ito'no esyohumayo'neso Anitu lon'hwatimentiso hwo'nyoho. ²⁹ Ose ulonto pahnnimo hungkuno ulimento, Hwe fihwo kako ape songo maso sohonta apesi kakoe hwehwoepono uhwoso'no oso hwe huhwo sohwoe a'amuso hofiko kakine'no simeho wopingo wonyoangkafo umo'nimontonoho. Oso pa'nyoso ngko Jisasiye a'amu sohwo'ni uhwon'ngkoheso a'amu pi'n'ngo Jisasiyepono walokwofo so'no uhwononji nje simeho wopingo wonyoangkafo nto nimom'nimaho. ³⁰ Jisasiye yofeso engo imo'nonefoho. Ngko kakimo enjwa'mo humahoni'mo nje yofeso monje wantoho'montonoho.

³¹ Ose ulikwato lohofonto ole ulimento, Hwe ahwomo mta'ango sohwo kako nakwo a'amu hwahoponjo hopi'nonohino hn'nimo yakolo'nnyo hweho. A'amu olo hwaho loponta'angoso olo hwaho loponefoho. Hofiko yo'mayo olo hwaho lophonjo so'no liwo'n'ngkohofofoho. Hwe ahwomo mta'ango sohwo kakoe yofe engoso yo'mayo hwahoponjo somo hwofilo'nnyo hweho. ³² Oso hwe huhwo sohwo kako yo'mayo yahino wopingo kan'ngkwohwoe ango wopingo sopo uhwonimentiso so'nji yo'mayo upa'nimentiso so'ntnne'no lonet'hwawo'n'ngkiso hweho. I oso'no a'amu fehohnjo sohwa oso hungkuno lonet'hwawo'n'ngkiso homo somo nupa'nontifi aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumayo'njo iwo'n'ngkohofofoho.

33 A'amu oso hungkuno homo somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyo sohwo kako hungkuno homo somo simeho uyonto Anitu kako nehopeho linyo hweho. 34 Oso a'amu nakwoe hwaho lopone'no Anitu lihwatimentiso sohwo kako Anituye hungkuno naliwo'ninkiso hweho. Hwapingoso Anituye Towahuno Wopingo sohwo oso hwe huhwo sohomo ifehu'mokahumentisofoho. 35 Mpohwo Anitu kako kakoe Hwomu huhwo sohomo simeho uyonto yo'mayo hopi'nonohinoso kakimo enjwa'mo ho'nahumentisofoho. 36 A'amu fihwo kako Anituye Hwomu sohomo simeho hi'ntnnono uyoso sohwo kako songo ne'no wonyoangkafo humayo'ne hweho. I a'amu Anituye Hwomu sohwoe hungkunomo tifi miningkayo'njoso hofiko Anitumo enjwa'mo humayo somo motipihwonifitnnefoho. O'o, hofikoe wonyomne'no tohino mayo'nefoho. Hofikine'no Anituye simeho tohino uhmnonefoho. Joun ose ulimentisofoho.

4

Jisasi'nji a'mu Someliyanta'ango si'nji hungkuno hnnimentisiyefoho.

1 Oso hohosohonta a'amu Falisi sohwa hofiko olo hungkuno upa'nimentohofi, A'amu pi'ningo engo Jisasiye inomokomoyo imo'ninkahoninkofi Jisas hofikimo mijo kiyoma'mentisofoho. Oso inomokomoyo huhwo sohwa Jouniye inomokomoyo sohwo yakolo'nnyo hwafoho. Ose upa'nimentohofofoho. 2 Ose ko

upa'n'i mentohofoso Jisas huhwo kako a'amu somo mijo makiyomaso'njo hweho. O'o, kakoe inomokomoyo sohwna'ni a'amu somo mijo kiyoma'mentihwonefoho. ³ Oso hungkuno homo somo a'amu Falisi sohwa upa'n'i mentohofoso'no Jisas kako huno uyahon'ngki kako oso hwaho Jutiya hopo sopo uli'ko'manto kako hwaho Ngkaliline'no wawomne'no yohono li'mentisofoho. ⁴ Ose lonto kako hon'ngkano somo nowento kako hwaho Someliya sopoe umentisofoho.

⁵ Oso hopo sopo nowento kako ango Saika sopo i'mofamentisofoho. Oso ango hiso hohonta Jekoup kako kakoe hwomu Jousep'mo hwaho umentisoso mofoneponoho. ⁶ Oso hopo sopo mijimo Jekoup ni'hu'no hohonta ij'mentisoso wo'nnyoponoho. Jisas kako osopo hano nowento oso mijimo'njo hopo sopo mofehi'nyo mijiyo kwa'ofiyo ne lopo lohofontan'ngki (12 *kilouk* somo) Jisas kakoe a'apaho usijo'no oso hopo sopo humamentisofoho.

⁷ A'mu Someliyanta'angosi mijo u'monto pmentisofoho. Oso a'mu hisi nopahon'ngki Jisas uli'mento, Mijo ntape. Ngko wan'mo. Ose uli'mentisofoho. ⁸ Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'ni nakwo wosopayo mpe uyontane'no ango ne sopo nto umentihwoneponoho. ⁹ Jisas kako'nohini nohumentan'ngki oso a'mu Someliyanta'angosi Jisas'mo uli'mento, Kiko a'amu Juta hwosoho. Ngko Someliya a'mu'nyoho. Oso'no kiko mijo ntape. Ngko wan'mo eso peho'no ntohino. Ose uli'mentisofoho. Hwap'ngoso a'amu Juta

so'nji a'amu Someliya so'nji hofiko hungkuno molanimotofofoho. Jomo mu'ma'nyo'njo imotofofoho. ¹⁰ Jisas kako oso a'mu simo ulimonto, Anitu kako a'amumo yo'mayo wopingoso uyone so'ntnne'no, Ngko mijo ntape. Wanimo kiloheso sohwo'nnontnne'no kiko huno nto'no kiyontentesi kiko ngkimo mijo'no jomo ntohojo'no ngko mijo songo ne'no humayo'ne kijapm'mnesohilo. ¹¹ Ose ulahon'ngki a'musi ulimonto, Hwe Engofo, kiko mijo ifanyoso ane hwosoho. Olo mijimo loso kengo mo'mta'angofoho. Oseso oso mijo songo ne'no humayoso ntimta'ni woma'monnto. ¹² Neyakwo Jekoup sohwo kako nakumo kakoe mehomi sohwanjimo olo mijimo loso nejapmmentisofoho. Jekoup kako'nji kakoe mehomi sohwanji hofikoe yahu'nji olo mijimo lomta'ni hohonta nimotofofoho. Oseso nakwo jije mijoso peho'no womantantoho. Jije yofe engoso neyakwo Jekoup sohwoe yofe engo somo yakolo'nnyo hwosilaho. ¹³ Ose ulahon'ngkahon'ngki Jisas ulimonto, A'amu olo mijo loso niwo'n'ngkohofoso hofiko nom'ne sikunomo mijo'ne apa'no umo'nimontonoho. ¹⁴ I oso'no a'amu fihwo kako olo mijo uyime loso noso'manji kako apa'no mijo'no mumo'nonehoho. O'o, olo mijo uyime loso non'ngkuhwosi kakoe simeho mo'mo mijolimo hopa imo'n'ngkuhwoso'no oso mijo hiso ne'no swap'wo'n'ngkuhwosi kakoe songo ne'no humayoso ne'nohino hweho. ¹⁵ Ose ulahon'ngki a'musi ulimonto, Hwe Engofo, oso mijo hiso ngkimo ntape. Oseso hwangu ngko mijo'no

mijoho mape'nimnehono. Oseso ngko olo mijo hiloso apa'no mifapmnehono.

¹⁶ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, K+ko j+je angopo nowehoji j+je hwehumo ut+mahoji olopo asomo fi+pe. ¹⁷ Ose ulahon+ngki a'musi ul+mento, Ngko hwehwo ani'nyoho. Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ou, k+ko hwehwo ani'nyoho ntohinoso n+hu'no nehopi lohino. ¹⁸ K+ko hohonta hwehwa aho hopi'nonohino soh wamo uma'n+mentohino kiyoho. I, olo hwe lohwo olohonta k+ko'njo humasiyoso j+je hwehwo'maho. Oso j+je hungkuno nehopi lohino. ¹⁹ Ose ulahon+ngki a'musi yomo yonto ul+mento, Hwe Engofo, ngko kikine'no huno niyohoho. Kikimo An+tu hungkuno kijopahon+ngki l+motnno hwosoho. ²⁰ Nakwo a'amu Someliya hn'nwiye neyakwosa hof+ko olo hwof+ki'nyo lopo * An+tu ye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokumotofofoho. I oso'no sekwo a'amu Juta soku ole l+wo'n+ngkohofi, A'amu hopi'nono ango Jelusalem sponohini An+tu ye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokukuno.

²¹ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, A'mu losi, nje hungkuno ne somo k+ko s+meho hi'ntnnono uyo. Si+kuno fihwi umo'n+monto yalokunjo somo sekwo olo hwof+ki'nyo lopo Mpohwoe yofe ho'nomayo'ne muhu'mokufitnnehoho. I a'amu ango Jelusalem hopo oso hiso'ne muhu'mokufitnnehoho. O'o, a'amu ango'meemjoso hof+ko hwap+ngopo

* **4:20:** Oso hwof+ki'nyo sopo a'musi l+mentisoso Hwof+ki'nyo Ngkelisim hwaho Someliya sponoho. (Lk. 9:53 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.)

Anituye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokantifeho. ²² I oso'no sekwo a'amu Someliya soku sekwo Mpohwoe yofe ho'nomayo'ne hwapingo neso huno maseyofoho. Nakwo a'amu Juta hn'nwi nakwo Anituye yofe ho'nomawo'n'ingkuhwone ne sohomo nakwo huno nayohoho. Hwap'ngoso nakwo a'amu Juta hn'n'mta'ni Anitu kako hwe fihumo uhwosopeehon'ngki oso hwe huhwo sohwo kako a'amufe wonyomjo tohino somo isihutofomayo'ne hweho. Oso'no hwapingo neso huno nayohoho. ²³ Oso sikuno hiso umo'n'imonte'no kilohe hiso olohonta nto i'mofapohoho. A'amu fihwo kako ngko Anituye yofe woho'noma'mo nehopi loso sohwo kako ole uyimontonoho. Kako Anituye Towahuno'nji nohumahwosi Towahuno huhwo sohwo Anituye yofe ho'nomayo'ne hon'ngkano neso utihwahon'ngkuhwosi oso hwo in'ngkohwoso'no kako Anituye yofe nehopi woho'noma'montonoho. Nje Mpohwo kako a'amu oso yahino so'njo somne'no umo'n'ngkohoho. ²⁴ Anitu kako Towahuno hweho. Oso'no a'amu Anituye yofe woho'noma'mo loso sohwo kako Anituye Towahuno'nji nohumahwosi kako hon'ngkano nto'nohinomo un'ngkamontonoho. Oso yahinoso Anituye yofe ho'nomayo'ne nefoho. ²⁵ Ose ulahon'ngki a'musi ul'mento, Ngko huno ole niyohoho. Anitu kako ole nal'mento, Ngko sekumo sefo'mayo'ne uhwosopo'mentohe sohomo sekuyepono uhwat'monnoho. Oso a'amu huhwo sohumne'no Kilaisiyoho liwo'n'ngkuhwonefoho. Kako

nopihwoso'no kako yo'mayo yo'mayo so'no wolonetihwamontonoho. ²⁶ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Olo ngko olo huhwo'nyoho. Ngko kiko'nji hungkuno lalokuhwoyosofo. Ose ul+mentisofoho.

²⁷ Ose ul+kwato lohofahon+ngki Jisasiye inomokomoyo sohwna'ni u'mentani uhwon+mentihwoneso Jisas oso a'musi'nji hungkuno hnnontan+ngki uhwonontani yomo yontani nakwo huno pi'n+ngo syafi+hu'mentihwonefoho. I oso'no nakwo a'mu simo ole mujofoho. Kiko peho'no kumo'n+ngkohoho. I Jisasi'mo ole mujofoho. A'mu simo peho'no ulalokuno. O'o, ose mujofoho. ²⁸ Oseso a'musi kako kakoe mijipo'nyoso nuliko'manto kakoe angopono asomo umentisofoho. I'mofawento a'amu hopi'nonohino somo ul+mento, ²⁹ Sekwo nopikuji olo hwe lohwo uhwon+mno. Kako yo'mayo yo'mayo ngko hohonta imote so'no ntohoho. Oso hwe An+tu uhwat+mnoho nal+mentiso K+lais sohwo+ikeno. ³⁰ Ose ulahon+ngki hofi+ko hofi+koe angopo uliko'mant+fi Jisasi'mo uhwonano lont+fi pmentohofofoho.

³¹ Oso hohosohonta Jisasiye inomokomoyo sohwna'ni Jisasi'mo ul+mentihwoni, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, kiko wopayo'ne mijoho kiyonoho. Wopayo hmnyo. ³² Ose ulahon+ngkuhwoni Jisas nal+mento, Ngko wopayo sekwo huno maseyoso ngko hi'njo hwo'nyoho. ³³ Ose nelahon+ngki inomokomoyo sohwna'ni ole hnn+mentihwoni, A'amu fihwo kako Jisasi'mo wopayo nto

uyisohwolikeno. ³⁴ Ose syofi syahon ingki hwoni Jisas nalimento, Nje wosopayoso olenoho. Nje Mphowo ni hwatimentiso sohwoe hunomo tifi in ingkayo'ne syohoso nje wosopayofoho. Oso syoho hiso wesojwao'monnoho. Oso syohoso wosopayo pa'nyo yokumpohn'nyo ntapwo'n ingkisofoho.

³⁵ Ose nalonto ole nalimento, Sekwo ole liwo'n ingkohofi, Hamno osofosofahu'no neyakolofihwoso'no wosopayo toyo ihwoso'no womantanoho. Ose liwo'n ingkohofi kuyoho. I oso'no ngko ole selalokweno. Sekwo wosopayo somo fe'n ihwonimno. Toyo nto imaho. ³⁶ I oso wosopayo selalokweso a'amumne'no selalokweno. Wopayo toyoso a'amu hofiko nje hungkunomo upa'n ingkuji simeho komo'no wontapife ntnne'no selalokweno. Hwe fihwo kako wosopayo hujo sohwo tifi no'mo kako wopayo toyo emahwoso'no oso wosopayo hiso kakoe ho'yango pa'nyofoho. Oso hopaso a'amu Anituye hungkuno nom'ne a'amumo uliwo'n ingkohofoso hofikoe ho'yangoso olenoho. Hofikoe hungkunomo nom'ne a'amu upa'n ingkuji Anitumo simeho uyifijo'manji oso a'amu hiso hofikoe ho'yangofoho. Hofiko oso ho'yango hiso'nji engolopohamo nohumantokutnefoho. Oseso oso wosopayo hulwo'n ingkiso so'nji kakoe a'amu wopayo toyo emawo'n ingkohofi so'nji hofiko simonyo afa'no afa'no uyantifeho. ³⁷ Oseso oso hungkuno liwo'n ingkohofi loso nehopeho. Hwe fihwo kako wopuyo hulahon ingki nom'nihwo wosopayo toyoso emawo'n ingkisofoho. Ose

liwo'n'ingkohofofoho. ³⁸ Sekwo wopuyo ko mahulimmalofoso sekwo wopayo toyo femapmno selohe so'no sekwo a'amu nom'ne sofe syoho yokumpohn'nyo imalofo somta'ni wopayo toyo emalokwofo. Simo'mo a'amu nom'neso hofiko Anituye hungkuno nom'ne a'amumo luti'hwawo'n'ingkohofo so'no sekwo oso a'amu hisomo nje hungkuno ulikujono hofiko nje a'amu ne umo'nantifeho. Oso hiso'no sekwo wopayo toyo pa'nyo emalokwofo. Jisas ose ulimentisofoho.

³⁹ Oso a'musi Jisasi'nji hungkuno hnnimentisiyosi kako a'amu Someliya somo kako yo'mayo yo'mayo ngko hohonta imote so'no ntohoho ulimentiso so'no a'amu pi'n'ingo engoso Jisasi'mo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho.

⁴⁰ Oso a'amu hiso Jisasi'njopo i'mofapontifi Jisasi'mo hungkuno yokumpohn'nyo ulimentohofi, Kiko nakwo'njo lopo foyohumaho. Ose ulahon'ingkofi Jisas hofiko'nji sikuno hufa'u humamentisofoho.

⁴¹ Osopo nohumentaningki a'amu pi'n'ingo engoso kakoe hungkunomo haloho upa'nontifi simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

⁴² Hofiko simeho hi'ntnnono uyontifi hofiko oso a'mu simo ulimentohofi, Simo'mo jije hungkunomo upo'nontani nakwo huno ole syafi'hu'malohwoni, Olo hwe lohwo hungkuno ne'njo hweho. I oso'no olohonta kakinta'ni kakoe hungkuno neso nakwo huno ole nayohoho. Olo hwe lohwo kako a'amu hwahoponjo hn'nwiye wonyo somjo tohino somta'ni isihutofonemayo'ne hweho. Huno ose nayohoho.

Ose ulimentohofofoho.

Jisas kako hwe yofe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyo sohwoe hwomumo wopingo umokumentisofoho.

⁴³ Oso sikuno hufa'u sohwa'u moi'wo imo'n'ingkahon'ngki Jisas oso ango hopo sopo nuliko'manto Ngkalilino umentisofoho.

⁴⁴ Nom'ne sohonta Jisas olo hungkuno loso limentisofoho. A'amu fihumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohwo kako kakoe hwapingo sopo yofe engo ane hweho. Ose limentisofoho.

⁴⁵ I oso'no Jisas kako kakoe hwapingopo Ngkalili i'mofopahon'ngki a'amu hopo soponjoso hofiko Jisas pmentiso so'no simonyo imentohofofoho. Hwapingoso hofiko hi ango Jelusalem Sikuno Engo iyoho humayo uhwonyo somo simentohofofoho. Osopo nohumantifi yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ingkiyohoho Jisas yahon'ngki uhwonimentohofofoho.

⁴⁶⁻⁴⁷ Oso hwaho Ngkalili ango we'e Kana osopo Jisas asomo umentisofoho. Nom'ne sikuno somo oso ango hopo sopo Jisas humamentiso sohonta kako hungkuno lahon'ngki ahu'mo mijoso ipisayo mijo pompenjiyo wain imo'n'imentisofoho. Jisas kako oso ango Kana sopo nohumentan'ngki hwe nom'ne ango Koponeyam humamojo sohwo kako Jisas hwaho Jutiya sopo nta'ni hwaho Ngkaliline'no sopalofoho upa'n'imentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe syoho fehohnjo somo mokosyohumamojo hweho. Kakoe

hwomu mnokino engo tipema'mentisofoho. Oso'no hwe huhwo sohwo ango Kana sopo nowento Jisasimo tipihwononto hungkuno yokumpohn'nyo ulimento, Nje hwomu kako poyo wape'nimonte'no mofoneponoho. Oso'no kiko ngko'nji ango Koponeyam nowehwasi nje hwomumo wopingo nimokiyo. ⁴⁸ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Ngko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso miyome'manji sekwo ngkine'no masemo'nyo'njo kuyoho, simeho hi'ntnnono montape'njo hwasoho. ⁴⁹ Ose ulahon'ngki oso hwe engo sohwoe syoho ulohofiyi sohwo ulimento, Hwe Engofo, kiko komo'no fiye. Nje hwomu poyo pe'noloho. ⁵⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Kiko jije angopono asomo fiye. Jije hwomu sohwo wopingo wohumamontonoho. Ose ulahon'ngki oso hwe huhwo sohwo kako Jisasiye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyonto kakoe ango pone'no asomo umentisofoho. ⁵¹ Nowentan'ngki kakoe syoho ulohofiyi sohwa hon'ngkanopo uswo'nontifi ulimentohofi, Jije hwomu sohwo wopingo humaho. ⁵² Ose ulahon'ngkofi kako ulohon'mento, Nje hwomu sohwo wopingo mofehi'nyo ntisohumo imo'nimaho. Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Fosi mofehi'nyo soumjiyo sohonta kakoe a'apaho tohohmtnnoso moi'wo imo'n'ngkahon'ngki wopingo humaho. ⁵³ Ose ulahon'ngkofi kan'ngkwowho huno ole uyimento, Fosi mofehi'nyo soumjiyo sohonta Jisas kakimo ulimento, Jije hwomu wopingo

wahumamontonoho. Ose ikwesyaŋiŋsyonto kako kakoe a'amu hopi'nonohino sonji Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohofofoho. ⁵⁴ Oso wonyoangkafoso a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso Jisas hwaho Ngkalili sopo imentisoso simo'mo ahu'mo mijomo *wain* imo'n'mentisofoho. Osofepo hwomu mnokino'njo sohumo wop'ngo umokumentisofoho.

5

Jisas kako mijo ayo we'e Mpetesita sopo hwe mnokino'njo sohumo wop'ngo umokumentisofoho.

¹ Oso moi'wo imo'n'ngkahon'ngki a'amu Jutafe Sikuno Engo iyoho humayo'ne i'mofopahon'ngki Jisas Jelusalemne'no simentisofoho. ² Oso ango Jelusalem sokilojo kuso anga'no yahu *sipsipmnefoho* li'motofofoho. Oso hopo sopo mijo ayo we'e wo'nnyoponoho. A'amu Jutafe hungkuno ole Mpetesita. Oso hopo sopo ango aho anga'no hopi'nono swoho ane iku'yo'nohinomo'nnyoso loho'nnyoponoho. ³ Oso ango hopo sopo a'amu pi'n'ngo engo mnokino'njosohumamotofofoho. Fehohnjoso t'impinyo fehohnjo sife wonyo'njo fehohnjo a'apaho poyo pe'nnyo'njo oso a'amuso humamotofofoho. [Hofiko oso mijo ayo we'e huhwo sohwo songo songo iyo'ne hontohumamotofofoho. ⁴ Hwap'ngoso sikuno fehohnjo Anituye a'amu ahwomomjo fihwo noponto mijo ajwomo'mo songo songo imokahon'ngki uhwonontifi a'amu mnokino'njo sohwo kako oso mijo somo simo'mo

ho'nima'mentiso osohwo kakoe mnokinoso moi'wo imo'nimentisofoho.]

⁵ Oso hopo sopo hwe mnokino'njo fihwo nohumentan'ngki soswo *teti-et* (38) uyakolo'mojo hweho.

⁶ Jisas noponto oso hwe huhwo sohwo foyowentan'ngki uhwononto huno ole umento, olo hwe lohwo mnokino hohonta umojo hweho. Ose syafisyonto ulimento, Kiko nje a'apaho wop'ngo wanimo'nono lakin'ngkohoho. ⁷ Ose ulohon'ngkahon'ngki a'amu mnokino'njo sohwo ulimento, Ou, hwe engofu, oso mijo songo songo yahonjo sohonta ngko a'amu nontomafikuji mijomo men'humajone a'amuso ane hwo'nyoho. Ngko waho'nu'mo'mo ko lontneso nom'ne a'amuso niyakolof'wo'n'ngkohoho hwo'nyoho.

⁸ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, kiko nolikafohoji jije ife ho'yango yo'mayoso hu'memahoji hano mpano. ⁹ Ose ulahon'ngki ni'hu'no komo'no oso hwe sohwoe a'apaho wop'ngo imo'n'ngkahon'ngki kako nolikafonto kakoe ife yo'mayoso nohu'memanto kako hano umentisofoho. Oso sikuno hiso sikuno iyoho humayomnoho.

¹⁰ Oseso a'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko oso hwe wop'ngo umokumentiso sohomo ulimentohofi, Olo sikuno loso iyoho humayo'nefoho. Jije ife yo'mayoso mokoho'nawe'ne sikuno m'maho. Kiko nakwoe hon'ngkano hungkunomo mt'hupeelokuno.

¹¹ Ose ulahon'ngkofi kako ole ulimento, Oso hwe kako wop'ngo ni'mokonto ntohoho, Kiko nolikafohoji jije ife yo'mayoso hu'memahoji

hano mpano. Ose ntiso'nefoho. ¹² Ose ulahon'ngki hofi'ko ulohon'mentohofi, Tihwoe a'amuhwo kilisoto. Ji'je ife yo'mayoso mahoji mpano eso. ¹³ Ose ulahon'ngkofi oso hwe wop'ngo imo'n'imentiso sohwo kako Jisas kakoe yofeso huno muyo hweho. Hwap'ngoso oso hopo sopo Jisas kako oso hwe huhwo sohomo wop'ngo umokonto a'amu pi'n'ingo engo somo uhwononto kako komo'no uli'ko'ma'mentisofoho.

¹⁴ Hwangku sohonta Jisas kako oso hwe huhwo sohomo Anituye tajo ango engo somo tipihwononto uli'mento, Kiko upa'nyo. Wop'ngo nto imo'n'ingkinho hwo'soho. I kiko hon'ngkano wonyoso apa'no yohotoho. Nom'ne tango engo mi'kunimposo ku'manoho. ¹⁵ Ose ulahon'ngki oso hwe huhwo sohwo kako nowento a'amu Jutafe hwe engo sohwo uli'mento, Oso hwe ngkimo wop'ngo ni'mokumaso sohwo Jisasi'yoho. Ose uli'mentisofoho. ¹⁶ Oso hohosohonta a'amu Jutaso hofi'ko Jisasi'mne'no wonyo ulohofano lontifi oso hiso'no hungkuno loma'mentohofofoho. Hwap'ngoso Jisas kako oso hwe wop'ngo umokumentisoso sikuno iyoho humayo somo imentisofoho.

¹⁷ Hofi'ko Jisasi'mo yoka hungkuno ulahon'ngkofi Jisas uli'mento, Inje Mpohwo kako sikuno huhwo huhwi a'amumo wop'ngo'nohini ne'no ulohofi'wo'n'ngkiso hweho. Kako usijo'no mofosyohumayo hweho. Oso pa'nyo sikuno huhwo huhwi ngko huhwo'ni a'amumo wop'ngo ulohofi'wo'n'ngkohe hwo'nyoho. Ose uli'mentisofoho. ¹⁸ Jisas ose uli'mentiso so'no a'amu Jutaso hofi'ko Jisasi'mo wofonjosyano

lontifi imentohofofoho. Hwapingoso hofiko huno ole syafihu'mentohofi, Jisas kako sikuno iyoho humayo somo syoho iwo'ningkiso hweho. Oso'nohini'maho. O'o, kako Anitu nje Mpohweho nalisomanji kako huno ole syofisyalofoho. Ngko Anitu'nji afa hwo'nyoho. Ose syafisyontifi hofiko Jisasimo wofonjasyano lontifi imentohofofoho.

Anituye Hwomu sohwo kakoe syoho iyo so'ne kako yokumpohn'nyo hi'njo hweho.

¹⁹ Jisas a'amu Juta huhwa sohwo ulimonto, Hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Ngko Anituye Hwomu sohwo'ni nje huno mta'ni ngko yo'mayoso siki mimnehono. O'o, yo'mayo nje Mpohwo yalokunjo somo uhwononji ngko yalokweno. Yo'mayo Mpohwo yonteso Hwomu sohwo kako iwo'ningkohoho. ²⁰ Nje Mpohwo kako simaho engo mikunimposo Ngkimo ntap'iwon'ningkiso so'no kako yo'mayo hopi'nonohino yalokusoso ntihwawon'ningkisofoho. Oseso yo'mayo nt'iwon'ningkisoso ngko yalokweno. Olo syoho we'e imale somo sekwo timo uhwonimalofo sohwasihwangku Anitu kako syoho engo olo syoho we'e homo lomo hwofilonnyoso ntapihwoso'no sekwo uhwon'ngkuji sekwo yomo uyantifeho. ²¹ Mpohwo kako a'amu poyo pe'nyo somo ulikafonte sohwo songo apa'no umokuwon'ningkiso hweho. Oseso Ngko huhwo'ni a'amu fehohnjo poyo pe'nyo somo ulika'mo limeso i ulika'monnoho. ²² Olohonta Mpohwo Anitu kako a'amufe hon'ngkano somne'no wopingofoho wonyofoho mujo

hweho. O'o, kako oso syoho hiso kakoe Hwomu sohwo'nimo ntapmmentisofoho. ²³ Oseso hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofi'ko Mpohwoe yofe ho'nomawo'n'ingkohofo hopaso hofi'ko kakoe Hwomu sohwo'niye yofe hi ho'non+mapitnne'ento syoho hiso ntapmmentisofoho. I oso'no a'amu nje yofe moho'non+mayo'njo hwo'manji hofi'ko nje Mpohwo ni+hwat+mentiso sohwoe yofe hi moho'nomayo'njofoho.

²⁴ Ose ulikwato lohofonto ole ulimento, Ngko nehopi'nohino wasel+monne'no yohono. A'amu hofi'ko nje hungkunomo upa'n'ingkuji Anitu ni+hwat+mentiso sohomo simeho hi'ntnnono uy+kuji hofi'ko songo ne'no wop+ngo humayo'ne hi'njofoho. Hwangku hofi'koe yahino somne'no hungkuno ikwolofo angkuhwafo sopo m'mofapitnnefoho. Hofi'ko poyo pe'nyo yahino somo hwotoho fenti'fi songo ne'no humayo yahinoso nto tipema'mentohofofoho.

²⁵ Hungkuno nehopi'nohini selalokweno. Oso sikuno u'mofapmmonto imentiso sohwi nto i'mofapohoho. Oso'no olohonta a'amu poyo pe'n+mentohofoso hofi'ko Anituye Hwomu sohwo'niye mango mta'ni nje hungkuno upo'nantifeho. Oso a'amu hiso oso hungkuno homo somo simeho uy+kuji'manji hofi'ko songo ne'no nohumantokutnnefoho. ²⁶ Nje Mpohwo kako songo humayo hwap+ngo sohwo kako kakoe Hwomu sohwo'nnonji songo fosyohumayo'ne hwap+ngo ni+mokumentisofoho. ²⁷ Oseso Anitu kakoe Hwomu sohwo'nimo oso syoho a'amufe yahino somne'no wop+ngofoho wonyofoho

ujoso ntapmmentisofoho. Hwap+ngoso Ngko A'amufe Hwomu n+hwosopolmentiso hwo'nyoho. ²⁸ Sekwo olo hungkuno lomne'no yomo ikutoho. Hwangku nom'ne s+ikuno imo'nyo sohwi i'mofap+hwoso'no a'amu poyo nto pe'nont+fi pi'n+momo wotofoso hof+iko nje mampaho wonupo'nant+ifeho. ²⁹ Hof+iko nupa'n+ngkuji apa'no songo wol+kofant+ifeho. A'amu yahino wop+ngo imotofoso songo ne'no nohumantokutnnefoho. A'amu yahino wonyo imotofoso tohino engo t+ipemapitnnefoho.

An+itu kako kakoe hwomufe hwap+ngo so'no ujo ehontojwahumentisofoho.

³⁰ Ngko a'amufe yahino somne'no yano milof+hwajiyoyo syoho imeso nje huno mta'ni mimnehono. O'o, ngko nje Mpohwoe hungkunomo upa'n+'mo osomnohini ngko t+fi in+ngka'mo ngko a'amumo yano milof+hwajiyoso nto'nohino uy+monnoho. Hwap+ngoso ngko nje huno mta'ni uy+monji'maho. O'o, n+hwat+mentiso sohwo yo'mayo umo'nososo uy+monnoho.

³¹ Ngko sekumo ngkine'no hungkuno seli'me'no sekwo huno ole wosyof+syant+ifeho. Kakoe hungkuno nehopit+keno. Hwasyo kolalofoho. Ose wosyof+syant+ifeho. ³² I oso'no nom'nihwo nje Mpohwo oso hungkuno ngkine'no selokweso kako huhwo nje hwap+ngo so'no set+hwalofoho. Oso ngkine'no set+hwalokusoso ngko huno niyohoho, nehopeho. ³³ I nom'ne hungkuno upa'nyo. Oso hwe Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe

hungkunomo sekwo upo'nane'entifi kakiyepono
 sekwoe a'amumo uhwatimentohofofoho. Oso
 hwe huhwo'nji nje hwapingo so'no hungkuno
 nehopi nto selimojofoho. ³⁴ Ngko hwaho
 lophonjo hwe sohwoe hungkuno ngkine'no
 nje hwapingo so'no selimentiso so'no ngko
 huno pi'ningo maniyantofiyoho. I oso'no
 sekwo ngkimo simeho ntapifitne'no sekwoe
 wonyomjo tohino somta'ni isihutofosemayo'ne
 Jouniye hungkunoso huno sefhotofone
 selalokweno. ³⁵ Joun sohwo kako sikiloho hopo
 imo'nonto sekumne'no pomponaho losesiyo'ne
 hweho. Sekwo kakoe pomponahopo we'enepi
 wohumano lontifi simonyo imentohofofoho.
³⁶ I oso'no olohonta nom'ne wopingo
 Jounimo hwofilo'nnyoso nje hwapingo
 so'no losetihwalofoho. Oso hiso nje syoho
 wopingo Mpohwo ntapmmentiso a'amu
 miywo'n'ngkiyohofoso yalokweno. Oso
 syoho hiso sekwo uhwon'ngkuji nje hwapingo
 so'no huno waseyono. Mpohwo Anitu
 lihwatimentiso hweho waseyono. ³⁷ Nje
 Mpohwo nihwatimentiso sohwo sekwo kakimo
 muhwonyo'njo ko yontifi kakoe mampaho somo
 mupa'nyo'njo ko yahon'ngkofi kako huhwo
 nje hwapingo so'no nto setihwamentisofoho.
³⁸ Kakoe hungkunoso sekwoe simeho mo'mo
 maseuyoho. Hwapingoso sekwo Anitu
 nihwatimentiso sohwo'nimo simeho hi'ntnono
 montape kuyoho. ³⁹ Sekwo huno ole
 syofisyalokwofo. Nakwo Anituye hungkunomo
 sikuno huhwo huhwi atofu liwo'nasoso nakwo
 songo ne'no humayo'ne wotipemantanoho.

Ose syafisyontifi sekwo oso hungkuno homo somo hafihafe tipewo'n'ingkohofofoho. I oso'no oso hungkuno hiso nje hwapingo so'no ko lijwaofiwo'n'ingkisoso ⁴⁰ sekwo ngko songo ne'no wonyoangkafo humayo hwapingo sohwo'nimo ni'mayo so'no nakwolaho liwo'n'ingkohofofoho. Oso'no sekwo songo ne'no humayoso matipmmopiyo hwasoho.

⁴¹ Olo hungkuno loso sekwo nje yofe woho'nonimantife'no maselalokuyohono. ⁴² O'o, ngko sekwoe yahino somne'no huno niyohoho. Sekwo Anitumne'no Nakwolaho lalokwofo. ⁴³ Ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo'nji noponji se'ma'mentoheho, Ngko Anitu mta'ango hwo'nyoho selimentohefoho. I oso'no sekwo nje hungkunomo moho'nonimaso hwasoho. I hwe nom'nehwo kakoe huno mta'ni se'mahwosi kakoe yokumpohn'nyo'nji yo'mayoso ihwoso'no sekwo kakoe hungkunomo woho'nomantifeho. ⁴⁴ Sekwo sekwoe yofe ho'noma'n'iwon'ingkohofofoho. I oso'no sekwo sekwoe yahino somne'no Anitu kako huno pipi kuyalofoho eso huno mosyafisiyo'njo liyalokwofo. O'o, kakoe syohofoho lalokwofo. Oso hiso'no sekwo Anitu ne anga'nohino sohomo simeho hi'ntnnono muyifitnehoho. ⁴⁵ Tifi no'mo sekwoe honingkano somne'no hungkuno ikwolofone sopo ngko nje Mpohumo sekumne'no mulimnehono. O'o, Mouses sekwoe hungkuno ikwolofone sopo sekwoe wonyo somne'no Mpohumo ulonefoho. Hwapingoso sekwo huno ole syofisyalokwofo. Nakwo Mousesiye honingkano

hungkunomo ito'no in'ngkwalokuhwono. Oso'no nakwo songo ne'no wonyoangkafo humayo so'no wotipemantanoho. Ose syofi+syalokwofo. ⁴⁶ I oso'no sekwo Mousesiye hungkunomo simeho hi'ntnnono nehopi uyontifijontentesi sekwo nje hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono nontapikutnnesohilo. Hwap'ngoso Mouses kako ngkine'no hungkuno mt+'mokumentisofoho. ⁴⁷ Oso hungkuno Mouses ifalifaliyo mt+'mokumentiso somo sekwo nto'no min'ngkayo hwas+'manji sekwo nje hungkunomo simeho hi'ntnnono pipi wotipeentifito. Awonoho. Jisas ose ul+'mentisofoho.

6

Jisas kako a'amu 'faif tausen' (5000) somo wosopayo uy+'mentisofoho.

(Mat'iyu 4:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Oso hohosohonta Jisas kako mijo ayo Ngkalili nongkihnta'ni wako'mentisofoho. Oso mijo ayo yofe nom'neso Taipeliyasiyoho. ² Osopo Jisas nowahon'ngki hwe moya'mi pi'n'ngo engoso Jisasimo tifi in'ngkapmmentohofofoho. Hwap'ngoso yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n'ngkiyohofoso Jisas yahon'ngki uhwonimentohofofoho. A'amu mnokino'njo pi'n'ngo somo Jisas kako wop'ngo umokahon'ngki uhwonontifi in'ngkapmmentohofofoho. ³ Jisasin'ji kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji nakwo oso hopo sopo hwofiki'nyo we'e sopo kotosontani osopo

humamentihwonefoho. ⁴ Oso a'amu Jutafe Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo * sohwi we'ene'pi umo'nimonte'no imentisofoho. ⁵ Jisas oso hwofiki'nyo hopo sopo nohumanto timo fe'nihwonimentisoso hwe moya'mi pi'ningo engoso Jisasiyepono sapontaningko'fi uhwononto kako Filipimo ulimento, Olo hwe moya'mi lomne'no nakwo wosopayo mpe mtimta'ni yanehwono. ⁶ Oso hungkuno hiso Jisas Filipimo ko ulimentisoso Jisas kako yo'mayo yone so'no huno nto syafihu'mentisofoho. I oso'no kako Filipiye hunomo yamofo ulohomo lonto oso hungkunoso ulohonmentisofoho. ⁷ Jisas ose ulahoningki Filip kako ulimento, I, nakwo hamniyoho syoho iyo sikuno *tu hantilet* (200) memjaofoso hi'njontontentesi nakwo wosopayo mpe yihwasi a'amu fehohnjo sohwa wopayo we'e'nohini ningkuji a'amu fehohnjoso manyo'njo ikutnesohilo. ⁸ Ose ulahoningki Jisasiye inomokomoyo nom'ne sohwo kakoe yofe Entilu, Saimoun Pitafe koningkwa'wehwo sohwo Jisasi'mo ulimento, ⁹ Olo hwomu lohwo kakoe wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino so'nji inaniku kempinjo hufa'uyo so'nji mokosyohumunyo hweho. I oso'no olo a'amu pi'ningo engo lomne'no wopayo loso pipi uyanehwono. O'o, hopo'maho. ¹⁰ Ose ulahoningki Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'nimo nalimento, Sekwo hwe moya'mi somo ampo fosyohumanno

* **6:4:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

ulimno. Ose nalimentisofoho. Oso hopo sopo hoja pi'n'ngo'njoponoho. A'amu hiso hojapo nohumantifi hwe'nohino sohwa *faif tausen* (5,000) humamentohofofoho. Moya'mi sofamo atofa majofoho.

¹¹ Ose humentan'ngkofi Jisas kako oso wosopayo hiso nomanto Anitumo isamoyoka ulonto oso a'amu hwe moya'mi hopi'nonohino somo yano ulofimentisofoho. Ose uyonto kako inaniku kempinjo hufa'uyo so'nji yano ulofimentisofoho. Oso wosopayo so'nji inaniku so'nji uyahon'ngki a'amu hofiko nonontifi simeho uhnnimentisofoho. ¹² Hofiko wosopayoso nto ningkahon'ngkofi Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'nimo nalimento, Sekwo oso wosopayo nonontifi nilifeefohofoso apa'no mihu'mokumno. Fehohnjo siki wehwoloho. ¹³ Ose nelahon'ngki oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino somta'n'ngo nilifee'mentohofoso sohwo ho'yo aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'uyo somo mehu'mee'mmentihwonefoho.

¹⁴ Oso wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso Jisas imentiso so'no hwe moya'mi hofiko nuhwonontifi ole hnnimentohofi, Oso hwe sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngki nalone'no hontohumalohwoneso olo huhweho. Ose hnnimentohofofoho. ¹⁵ Ose hnnontan'ngkofi Jisas kako huno uyimento, Hofiko ngkimo aho yokumpohn'nyo n'kekuji hofikoe hwe engomo menihumatipitnnoho lonto kako'nohini hwofiki'nyopono kotasimentisofoho.

Jisas kako mijo ayo sopo hano emoimentisofoho.

(Mat'iyu 14:22-33; Mak 6:45-52)

¹⁶ S'ikuno'nji Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'ni nakwo mijo ayo mom'ingo so'mne'no woment'ihwonefoho. ¹⁷ Osopo nohumentani Jisas'imne'no wonyopi hontohumentani nakwo yofayokinomo kotasantani nakwo oso mijo ayo sopo Koponeyamne'no woka'ment'ihwonefoho. Nowekontan'ingkuhwoni ajwopo s'ikuno nto meehon'ngki Jisas nakumo komo'no mone'ma'mmentisofoho. ¹⁸ Oso hohosohonta ifofo engo yahon'ngki mijo songo songo engo yonto mijo engo imentisofoho. ¹⁹ Inomokomoyo sohwna'ni nakwo mijopo ne'no jonjempo jonjempe mjim'iwako'ment'ihwoneso nakwo mijo ajwopo ne'no humentani uhwon'ment'ihwoneso Jisas kako mijo ayo yofayokino'njo sopo hano nowentan'ngki uhwon'ment'ihwonefoho. Ose uhwonontani iyoho engo nan'imentisofoho. ²⁰ I oso'no Jisas nakumo nal'imento, Ngkonoho. Sekwo iyoho sen'ingkuhwoloho. ²¹ Ose nelahon'ngki nakwo uti'mano lontani iment'ihwoneso kako nakwo'njo ajwomo'mo humahon'ngki yofayokino hiso nakwo wowantani humiy'hwone sopone'no komo'no umentisofoho.

Hwe moya'mi hofi'ko Jisas'imne'no hafihafe t'ipmmentohofofoho.

²² Mo'n'ngkanta hwe moya'mi mijo ayo mom'ingo nongkihnta'ni humamentohofoso Jisas'imo uhwonano lont'ifi hnn'imentohofi,

Fosi yofayokino anga'no wentono. I, oso homo somo kakoe inomokomoyo sohwanohini kotasimalofofoho. Jisasi'nji'maho hofiko'nohini kotasontifi humpo'malofofoho. Ose hnnimentohofofoho.²³ Oso hopo sopo Jisas kako wosopayo'no Anitumo isamoyoka ulonto a'amu homo somo yano ulofimentiso hopo sopo a'amuso nohumantifi uhwonimentohofoso yofayokino fiso Taipelijas-nta'ango i'mofopahonngki uhwonontifi²⁴ Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji mohumunyo uhwonontifi hofiko Jisasi'mo wotipemano lontifi yofayokinomo kotasontifi Koponeyamne'no wako'mentohofofoho.

Jisas ole limento, Ngko songo ne'no humayo'ne wosopayo hwo'nyoho.

²⁵ Nowakentifi mijo ayo nongkihnta'ni Jisasi'mo nto tipihwonimentohofu sohonta Jisasi'mo ulimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, kiko olopo ne'no ntohonta pmmahnno hwosilo.²⁶ Ose ulahonngkofi kako ulimento, Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Fosi ngko syoho wonyoangkafo a'amu miywo'nngkiyohofu imale so'no sekwo nje hwapingo neso huno ehohosasesiyo'neso montipeentikuyohofu. O'o, ngko wosopayo sejapmmale so'no apa'no wonejapono lontifi ntopeentikwofo.²⁷ Ose ulonto ulimento, Sekwo wosopayo piso imo'nyo'ne syoho tohohmtnno'njo ikutoho. O'o, oso wosopayo songo ne'no humayo'ne so'no syoho tohohmtnno'njo fiyikuno. Oso wosopayo hiso

pisu miyonehoho. Oso wosopayo hiso Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni wosejapmmonnoho. Ngko Anituye yokumpohn'nyo'nji yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohoho yalokwe so'no Anitu kako ngkine'no ole setihwalofoho, Ngko songo ne'no humayo'ne hwap+ingo hwo'nyoho.

²⁸ Ose ulahon+ngki hofi+ko Jisasimo ul+mentohofi, Nakwo pipi ihwasi yanehwono Anituye syohosofo. ²⁹ Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo Anituye simeho wop+ingo umokano lifijo'manji sekwo olo syoho sejapmmentisoso fiy+kuno. Sekwo oso hwe Anitu sekuyepono nihwat+mentiso sohwo'nimo simeho hi'ntnnono ntapmno.

³⁰ Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, I kiko nom'ne wop+ingo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso yohojo'no'manji ou, nakwo ole wosyokuf+syantanoho. Anitu kuhwot+mentiso nehwoso. Ose wosyokuf+syantanoho. Oso'no pipi ihnehino.

³¹ Neyakwosa sohwa a'amu mohumunyo sopo hofi+ko nohumanti+fi hofi+ko wosopayo ahwomo mta'n+ngoso (*mona*) n+motofofoho. A'amu Anituye hungkuno mt+'mokumentohoho sohwa ole mt+'mokumentohofi, Kako wosopayo ahwomo mta'angoso a'amumo uy+mojofoho. Ose mt+'mokumentohofofoho.

³² Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Hungkuno nehopi'nohino wasel+monne'no yohono. Mouses kako oso wosopayo ahwomo mta'angoso muy+mojofoho. O'o, nje Mpohwo uy+mojo hweho. I olohonta kako ahwomo mta'ango

wosopayo neso wosejapmmonte'no yalofoho.
³³ Oso wosopayo neso a'amufoho. Anitu kako
 ahwomo mta'ni hwaho lopo uhwatimentiso
 sohwo kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo
 songo ne'no humayo'ne unyo hweho.

³⁴ Ose ulahonngki ulimentohofi, Hwe
 engofu, oso wosopayo neso sikuno huhwo
 huhwi engolopohamo kiko fonejapohoho.

³⁵ Ose ulahonngkofi Jisas hofikimo ulimento,
 Ngko songo ne'no humayo'ne wosopayo ne
 hwo'nyoho. A'amu hwahoponjo wosopayo
 niwo'nngkohofoso hofiko mijoho apa'no
 uyimontonoho. I oso'no a'amu ngkimo
 ni'masoso mijoho apa'no muyonefoho. A'amu
 ngkimo simeho hi'ntnnono ntapososo kako
 mijo'ne apa'no mumo'nonehoho. ³⁶ I oso'no nje
 hwapnggo ne so'no nto setihwamalefoho. Sekwo
 ngkimo ko nohonontifi simeho hi'ntnnono
 mantape'njo imalofofoho. ³⁷ A'amu fehohnjoso
 Anitu ngkimo ntapmmentisoso hofiko ngkine'no
 wonngkopantifeho. Oso a'amu homo

somme'no wae meeo'mnehono. Ngkilaho
 mulmnehono. ³⁸ Hwapngoso ngko ahwomo
 mta'ni pmmen-toheso nje huno mta'ni pmmen-
 tohe hwoni'maho. O'o, Anitu nihwatimentiso
 sohwoe hunomnohini iningkayo'ne pmmen-tohe
 hwo'nyoho. ³⁹ Anitu kako nihwatimentiso
 sohwo ole'ne'no umo'nngkohoho. Hwe

moya'mi hopi'nonohinoso Anitu ngkimo
 nto ntapmmentiso kalohi ngko anga'no
 musikwajimnehono. O'o, ngko hofikimo aho
 yokumpohn'nyo kemokosyohumanti'meso
 hwangu no'mo sikuno ae'uyo somo ngko

hofikimo nulikahm'me'no hofiko songo ne'no nohumantokutnefoho. ⁴⁰ Ou, olo so'no Mpohwo kako umo'n'ingkohoho. Hwe moya'mi hopi'nonohino Kakoe Hwomu sohwo'n'imo nohon'ingkuji nje hwap'ngo ne so'no simeho hi'ntnnono ntap'fijo'manji hofiko songo ne'no humayo'neso nomaf'kujo'no sikuno ae'uyo somo ngko hofikimo songo nulika'mnefoho. Ose ulimentisofoho.

⁴¹ Jisas kako ngko wosopayo ne ahwomo mta'ango hwo'nyoho ulimento so'no hofiko hofikoe simeho wonyo umo'n'ingkahon'ingki Jisas'mne'no sitofo hungkuno hnn'imentohofofoho. ⁴² Ole hnn'imentohofi, Pipineto. Olo hwe lohwo kako Jousepiye hwomu Jisasiyoho. Kan'ingkwohwo'ya'une'no nakwo huno nayohoho. Ngko ahwomo mta'ni pmentohe hwo'nyoho eso hwasyoso peho'no nelalofoho.

⁴³ Ose hnn'ingkahon'ingkofi Jisas ulimento, Sekwo ngkine'no sitofo hungkuno hofiyoka peho'no hnnalokwofo. ⁴⁴ A'amu fihwo kako ngkimo tifi nningkaposo sohwo kakoe huno mta'ni moni'manehoho. O'o, nje Mpohwo ngkimo ni'hwat'mentiso sohwo kako a'amu sohomo ngkiyepono mikinj'hwajiyoso kako ngkimo woni'ma'montonoho. Oseso oso hwe ngkiyepono Anitu lihwajoso sohomo ngko sikuno ae'uyo somo ulika'mnefoho.

⁴⁵ A'amu Anitu hungkuno uyahon'ingki limotofo sohwa ole mti'mokumentohofi, Hwe moya'mi hopi'nonohino somo Anitu kako hofikimo huno uyo'ne itihwanefoho.

Ose mti'mokumentohofofoho. A'amu hopi'nono Anituye hungkuno upa'n'ingkuji kakine'no huno nto'no syafisyikujo'no hofiko ngkimo woni'mantifeho. ⁴⁶ I a'amu hopi'nonohinosa hofiko nje Mpohwo Anitu sohomo muhwonyo'njofoho. O'o, ngko'nohini Mpohwo'nji humunyo sohwo'nnohini kakimo uhwononji kakoe pone somta'ni pmmentohe hwo'nyoho.

⁴⁷ Hungkuno nehopi'nohini selalokweno. A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntaposo sohwo kako songo ne'no humayo'neso hi'njo hweho. ⁴⁸ Ou, ngko songo ne'no humayo'ne wosopayo hwo'nyoho. ⁴⁹ I seyakwosa sohwa hofiko oso hwaho a'amu mohumunyo sopo nohumantifi wosopayo ahwomo mta'ni (*mona*) nimotofo sohwa hofiko hohonta nto pe'nimentohofofoho. ⁵⁰ I oso'no oso wosopayo ne ahwomo mta'ni a'amu nosohwo'manji kako songo ne'no nohumantihwone hweho. ⁵¹ Ngko oso wosopayo ne songo ne'no humayo'ne sohwo'ni ngko ahwomomo uliko'manji pmmentohe hwo'nyoho. Oseso a'amu fihwo kako oso wosopayo neso noso'manji kako songo ne'no humantihwonefoho. Oso wosopayo so'ne'no ngko sekumo selalokweso nje a'apahomne'no selalokweno. Hwap'ingoso ngko a'amu hwahoponjo somne'no poyo imo'nime'no a'amu ngkine'no simeho ntap'fijo'manji hofiko songo ne'no nohumantokutnnefoho.

⁵² Ose ulahon'ngki a'amu Juta hofiko yoka hungkuno engo loma'mentohofofoho. Ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo kakoe

a'apaho nejapososo pipi nanehwono. ⁵³ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Ngko hungkuno nehopi selalokweno. Sekwo nje a'apaho so'nji nje hon'yo so'nji man'fijo'manji sekwo songo ne'no humayoso mot'p'hwon'fitnnefoho. ⁵⁴ A'amu nje a'apaho so'nji nje hon'yo so'nji nnososo kako songo ne'no humayo'neso hi'njofoho. Oso s'ikuno ae'uyo somo oso a'amu homo somo ul'ika'mnefoho. ⁵⁵ Hwap'ngoso nje a'apahoso wopayo ne pa'nyofoho. Nje hon'yoso mijo ne pa'nyofoho. ⁵⁶ A'amu kako nje a'apaho so'nji nje hon'yo so'nji nnososo ngko kakimo humahm'me'no kako ngkimo won'humamontonoho. Oso a'amu hiso kako nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyofoho. ⁵⁷ Nje Mpohwo songo ne'no humaso sohwo kako n'hwat'imentiso so'no ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji songo humaleno. Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako s'ikuno huhwo huhwi wosopayo'nji mijo'nji n'wo'n'ngkiso hopaso kako ngkine'no s'ikuno huhwo huhwi huno syan'fisy'wo'n'ngkuhwoso'manji kako nje yokumpohn'nyo nomahwosi songo wohumamontonoho. ⁵⁸ Olo wosopayo ahwomo mta'ango lohwo'ni oso wosopayo seyakwosa sohwa hof'iko a'amu mohumunyo sopo n'imotofo pa'nyo hwo'n'i'maho. O'o, oso wosopayo hiso mant'fi nont'feso hof'iko poyo nape'n'imotofofoho. I oso'no olo wosopayo lohwo'n'imo a'amu fihwo nnososo kako songo ne'no nohumant'hwonefoho. ⁵⁹ Jisas kako oso

ango Koponeyammjo tajo ango somo humanto oso hungkuno hiso lutihwamentisofoho.

Jisas kako songo ne'no humayo'ne hungkuno hwap'ingo hweho.

⁶⁰ Oso hungkuno homo somo Jisasiye in-omokomoyo pi'n'ingo sohwo'ni nupo'nontani fehohnjoso hnnimentohofi, Olo hungkuno loso tango we'e'njo hwo'maho. Hungkuno hwap'ingo neso nakwo huno monayohiyohoho. Haloho tihwo upo'monteto. ⁶¹ Jisas kakoe inomokomoyo fehohnjoso oso hungkuno mjahnnimentohofoso Jisas kakimo ko mulahon'ngkofi kako oso hiso'no huno uyahon'ngki hofikimo ul'mento, Olo hungkuno ngko seloheso sekwo hunomo wonyo lasemokohoho. Sekwo ngkimo wonihwot'i'mofantifetaho.

⁶² I ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko nje ango ne sopone'no asomo sime sohonta sekwo ngkimo nonohon'fitnne'manji sekwo huno pipi seyoneto. ⁶³ Anituye Towahuno sohwo kako'nohini songo ne'no humayo'neso hwap'ingo hweho. Sekwo oso hwe huhwo sohumba'ni womantifeho. Sekwoe a'apahomjo yokumpohn'nyo mosefo'manehoho. O'o, a'amu Anituye Towahuno momaso'njo sohwo kako songo ne'no humayoso motipemanehoho. I oso'no sekwo Anituye Towahuno mayo so'no nto selohefoho. Nje hungkunomo in'ngkafijoso sekwo songo ne'no humafitnefoho. ⁶⁴ A'amu fehohnjo sekwo'njo ajwo so'mo humalofoso hofiko ngkine'no simeho hi'ntnnono montape'njo yalokwofo. Ose nalimentisofoho.

Hwapingoso simo'mta'ango Jisas kako oso a'amu kakimo simeho hi'ntnnono muyifitne somne'no kako huno nto syafihu'mentisofoho. Oso'nji kako oso a'amu kakine'no tokoyo'ofu ulohofone sohune'no huno umentisofoho. ⁶⁵ Jisas a'amu huhwo sohwo nom'ne hungkuno ulimento, Sekwo fehohnjo soku ngkimo simeho montape'njo yalokwofo so'no ngko olo hungkuno hiloso nto seloheso olenoho. Nje Mpohwo kako a'amu somo momikinjosehwajiyo'njo yoso'manji sekwo ngkiyepono mapofitnehoho.

⁶⁶ Oso hungkuno hiso Jisas kako ulahoningki kakoe inomokomoyo pi'ningoso kakimo uhwatimofontifi humpo'mentohofofoho. Hofiko kako'nji hano apa'no memayofoho. Nihu'nahone uhwatimo'mentohofofoho. ⁶⁷ Oseso Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwo'na'nimo nalimento, Sekwo hufuwasi wonihwotimofantifetaho. ⁶⁸ Ose nelohoningkahoningki, Saimoun Pita ulimento, Hwe Engofo, Nakwo tihwoepono humpeenehwono. O'o, kiko'nohini songo ne'no humayo'ne hungkunoso hi'njo hwosoho. ⁶⁹ Jije hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono kijopalokuhwono. Nakwo huno ole nayohoho. Kiko Anituye hwomu ne sohwo'ni wopingo'nohini hwosoho. ⁷⁰ Ose ulahoningki Jisas nalimento, Nje inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwo'ni ngko sehwo'sopo'mentohe hwasoho. I oso'no ngko sehwo'ni anga'nohino sohwo'ni towahuno wonyo Seten mta'angoso hi'njo hwosoho.

Ose nalimentisofoho. ⁷¹ Oso hungkuno Jisas nalimentisoso kako Jutas, Saimoun Isikaliyoutiye hwomumne'no nalimentisofoho. Hwapingoso Jutas huhwo sohwo kako Jisasiye inomokomoyo ko inomokomojo sohwo kako aku ikinji ehumanto Jisasi'mne'no tokoyo'ofu uloho'mentisofoho.

7

Jisas kakoe homningkwa'wehwosa Jisasi mo simeho hi'ntnnono muyimmentohofofoho.

¹ Oso hohosohonta Jisas kako hwaho Ngkalili sopo nowento hano emoimentisofoho. A'amu Jutafe hwe engo sohwa Jisasi mo wofonjosyano lontifi yahoningkofi kako hwaho Jutiya sopo hano memoyo'njo imentisofoho. ² Oso a'amu Jutaso hofikoe sikuno iyoho humayo nom'ne engoso mofonepo umo'nimonto imentisofoho. Oso sikuno hiso a'amu Jutafe hofiyakwosa hofiko hwapife ango molontifi humamotofo sohonta Anitu hofikimo hofiyo mokosyohumamojo so'no huno syafisiyo'ne sikunofoho. ³ Oseso Jisas kakoe homningkwa'wehwosa kakimo sitofo hungkuno ulimentohofi, Kiko olo hwaho Ngkalili lopo sopo nohumahotoho. O'o, kiko hwaho Jutiya'ne'no sohoji osopo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyiwon'ningkiyohofoso kiko yohojo'no a'amu pin'ngoso kikimo kohoningkuji jije yofe engo umo'nimontonoho. ⁴ Kiko yofe engo woma'mo lohoji'manji olo hiyaso lo'mo peho'no humahnno. Kiko yofe engo ne hi'njo hwosi'manji kiko yo'mayo

wonyoangkafoso a'amu hopi'nonohino somo fitihwaho. Ose ulimentohofofoho. ⁵ Hwapingoso homningkwa'wehwosa huhwanji Jisasimo simeho hi'ntnnono mumentohofofoho. ⁶ Jisas hofikimo ulimento, Ngko ango Jelusalemne'no utihwa'nyopo simne sikunoso m'mofapefoho. I sekwo yo'mayoso uyano likuji'manji sekwo a'amu hwahoponjo soku sikuno engolopohamo sekwoe sikunofoho. ⁷ Olo hwaho loponjo hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko sekumne'no simeho tohino mosejopalokuyohoho. O'o, simeho tohino ngkimnohini ntopantokwofo. Hwapingoso yo'mayo yahino wonyo hofiko iwo'n'ngkohoho so'no ngko lijwaofiwo'n'ngkohe so'no simeho tohino ntapiwo'n'ngkohofofoho. ⁸ Nje ningkwahwoso sohwasi sekwo nosikui sekwo oso sikuno iyoho humayo engo somo fisihwonamno. I, ngko oso sikuno iyoho humayo engo somo mosihwonamnehono. Nje sikuno ngko siyo'neso nto'no mmo'nyofoho. ⁹ Jisas kako ose ulonto oso hwaho Ngkalili sopo humamentisofoho.

Jisas kako oso Sikuno Engo hofiyakwosa hwapife ango molimentohoho somo shwojamentisofoho.

¹⁰ Jisas homningkwa'wehwosa sohwa hofiko oso Sikuno Engo somne'no sikwato lohofahon'ngkofi Jisas kako huhwo simentisofoho. I oso'no kako utihwa'nyopo simentiso'maho. O'o, hiyaso'mo simentisofoho. ¹¹ A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko oso Sikuno Engo somo humawo'n'ngkohoho sopo humantifi

Jisasimne'no hafihafe tipentifi a'amu somo ulohonimentohofi, Jisas kako nti'mo humaho. ¹² Hwe moya'mi pi'ningo engoso hofiko mtitofoto syohumolawentifi a'amu fehohnjoso ole limentohofi, Jisas kako wopingo hweho. A'amu fehohnjoso ole limentohofi, Jisas kako a'amumo hwasyo hungkuno liku'mofiwon'ngkiso hweho. Ose limentohofofoho. ¹³ I oso'no a'amu hopi'nonohino hofiko hwe engo sohwanne'no iyoho un'ngkahon'ngki hofiko hungkuno utihwa'nyopo mahnnimentohofofoho.

¹⁴ Oso Sikuno Engo iyoho humayo ajwo sopo Jisas kako Anituye tajo ango engo somo noswonto a'amu somo utihwa'nyopo hungkuno loma'mentisofoho. ¹⁵ A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko Jisasiye hungkunomo upo'nantifi yomo yontifi ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo kako huno engo loso nti'mta'ni tipema'masoto. Kako nakwoe sikule ango hungkuno atofoto lutihwawon'ngkuhwone somo masyuyo hweho. ¹⁶ Ose hnn'ngkahon'ngkofi Jisas kako hofikimo ulimento, Olo hungkuno selalokwe loso nje huno mta'ango moselalokuyohono. O'o, Anitu kako ngkimo nihwatimentiso sohwo ntahon'ngki selalokweno. ¹⁷ A'amu fihwo kako Anituye hungkunomo un'ngkamo loso sohwo kako olo nje hungkuno lomne'no kako huno ole uyono. Hungkuno loso kakoe huno mta'n'ngomaho. O'o, Anituye huno mta'n'ngofoho. Kako huno ose uyono. ¹⁸ Hwe fihwo kako kakoe huno mta'ni yo'mayo loso yoso sohwo kako yofe engo woma'mo lihwosi walimontonoho. I a'amu fihwo kako oso a'amu lihwatimentiso sohwoe

yofe engoso sekwo noho'nomapitnne'ento selalokuso'manji kako hwasyo hungkuno moselalofiyoho. Hon'ngkano wonyo ane hweho. ¹⁹ Jisas ose ulonto ole ul'imento, Hohonta Mouses kako seyakwosamo Anituye hon'ngkano hungkuno uy'imentisofoho. I oso'no sekwo hopi'nonohino soku oso hon'ngkano hungkuno somo hwotoho fentifi nto'no min'ngkayo'njo imotofokuyoho. Sekwo ose imentohofu so'no sekwo ngkimo peho'no wofonjonisyantife'no yalokwofo. ²⁰ Ose ulahon'ngki hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko Jisasimo ul'imentohofi, Kikimo tihwo wofonjakohumontolo. Awonoho. Kiko towahuno wonyo Seten mta'angoso hi'njo hwosoho. ²¹⁻²³ Hofiko ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, S'ikuno iyoho humayo fihumo ngko hwe mnokino'njo sohumo wop'ngo umokumentohe so'no sekwo simeho tohino ntap'wo'n'ngkohofofoho. I oso'no sekwo soku s'ikuno iyoho humayo somo syoho iwo'n'ngkohofokuyoho. Seyakwo Mouses sohwo hon'ngkano hungkuno ole sejapmmento, Sekwo s'ikuno aho fehohnjo hopi'nonohino aho nom'ne mta'ni hufa'u memjaofihwoso'no mo'n'ngkanta hwomu milongo sohwamo a'apaho somo sihu fikolopmno. I Mouses oso hungkuno somne'no hwap'ngo hwo'maho. O'o, seyakwa mta'angofoho. I oso'no oso s'ikunoso memjaofihwoso'no s'ikuno iyoho humayo so'manji sekwo oso s'ikuno somo syoho iwo'n'ngkohofihwasoho. Sekwo oso ko iwo'n'ngkohofu so'no ngko hwe sohumo wop'ngo umokumentohe oso s'ikuno somo

sekwo ngkine'no simeho tohino peho'ne ntopantokwofo. ²⁴ Sekwo yo'mayo yahino somo uhwon'ngkuji wonyofoho eso komo'no likutoho. O'o, sekwo simo'mo hwap'ingo ne so'no huno nto'no ikwesyafisy'kuji sekwoe hunoso yano nto'no mpopmno. Ose ikujo'no sekwo yahino wonyo so'nji wop'ingo so'nji huno nto'no wot'ipemantifeho. Ose ul'imentisofoho.

A'amu fehohnjoso hofi'ko ole limentohofi, Olo hwe lohwo An'itu l'hwat'imentiso lohwo'ikeno.

²⁵ Hwe moya'mi fehohnjo Jelusalem sopo humamotofoso ole hnn'imentohofi, Olo hwe lohumo a'amu hwe engo sohwa wofonjosyano lont'ifi iwo'n'ngkohoho lohwo'laho. ²⁶ I uhwon'imno. Kako ut'ihwa'nyopo lohofonto kakoe hungkuno lontan'ngki hofi'ko yoka hungkuno mulalokuy-ohoho. I nakwoe hwe engo sohwa hofi'ko olo hwe lohume'no An'itu uhwat'imentiso hweho ose kosyof'isyalokwofo. ²⁷ Ose hnnont'ifi nom'niso ole hnn'imentohofi, I oso'no olo hwe lohwoe hwaho loponjo ango ne so'no nakwo huno nayohoho. Oso hwe An'itu uhwat'imonnoho nal'imentiso so'no kako i'mofape sohonta kakoe hwap'ingo so'no nakwo huno nto'no monayonefoho. Ose hnn'imentohofofoho.

²⁸ Jisas kako An'tuye ango engo somo ajwo'mo nohumanto a'amu somo mango engo ul'imento, Sekwo ngkine'no huno seyohoho. I sekwo nje ango sopone'no huno moi'wonoho. I oso'no nje hwap'ingo neso nje Mpohwo ngkimo n'hwat'imentiso sohune'no sekwo huno nto'no maseyohiyohoho. Ngko nje huno mta'ni pm-mentohe hwon'i'maho. O'o, nje Mpohwo kako

nihwatimentiso sohwo kako yo'mayo yahino ne so'no hwapingo hweho. I sekwo kakimo huno ito'no maseyokuyoho. ²⁹ Ngko'nohini kakine'no huno moi'wonoho. Hwapingoso ngko kako'nji nohumentai kako huhwo ngkimo lonihwatimentiso so'no pmmentohe hwo'nyoho.

³⁰ Ose ulahonngki hofiko kakimo impe untofantifi ko imentohofoso a'amu fihwo kakimo aho mokisahumentisofoho. Hwapingoso Jisas kakoe sikunoso mmo'nyofoho. ³¹ Hwe moya'mi pi'ningoso hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono uyontifi ole hnnimentohofi, Oso hwe sohumo Anitu uhwatimentiso sohwo nopihwoso'no kako olo hwe lohwoe yokumpohn'nyo somo uyakolo'montolaho. O'o, awonoho. Olo hwe oloho hweho. Ose hnnontifi tifi inngkamentohofofoho.

A'amu itokuso'njo sohwo Jisasimo impe intofo'ne lihwatimentohofofoho.

³² A'amu Falisi sohwa oso hungkuno a'amu Jisasimne'no hnnimentohofoho homo somo upa'nontifi hofiko'nji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwantnne'no hofiko Anituye ango engo somjo a'amu hwapife tifo'njo sohwo Jisasimo impe intofo'ne lihwatimentohofofoho. ³³ Lihwatimentohofoho so'no Jisas kako huno uyahonngki kako a'amu kako'njoponjo somo ulimento, Sikuno we'nehwo ngko sekwo'nji wosimonnoho. Nohumahm'mo ngko nihwatimentiso sohwoepono asomo wawomonnoho. ³⁴ Oso hohosohonta sekwo ngkine'no hafihafe ko

tipifijoso manohonifitnnehoho. Hwapingoso oso ango ngko nu'mo humame sopo sekwo moni'mapitnnefoho. ³⁵ Ose ulahoningki a'amu Juta sohwafe hwe engo sohwa ole hnnimentohofi, Oseso olo hwe lohwo kako ntente we sopo uhwonantanto nakwo huno uhwonyosofo. Kako a'amu Ngkiklik sohwafe hwaho sopo nowehwosi a'amu Juta oso hopo sopo humawo'n'ngkohoho so'nji a'amu temtifofo kengo Ngkiklik so'njimo kakoe hungkunoso wolutihwamtolikeno. ³⁶ Ole nalohi, Sekwo ngkine'no hafihafe ko tipifijoso manohonifitnnehoho. Ose nalonto ole nalohi, Sekwo ango ngko humame sopo sekwo moni'mapitnnefoho. Oso hungkuno nalisoso hwapingo neso pehomto. Ose hnnimentohofofoho.

Mijo songo ne'no humayo'ne hungkunofoho.

³⁷ Oso sikuno ni'hu'no engo iyoho humayo ae'uyo sohonta Jisas nolikafonto mango engo ole ulimento, A'amu mijo'no umo'noso sohwo kako ngkiyepono nopihwosi ngkinta'ni wannono. ³⁸ A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohoho sohwa ole mtimokumentohofi, A'amu ngkine'no simeho hi'ntnnono ntaposo sohwo kakoe simeho so'mo mijolimo hopa imo'n'ngkuhwosi oso mijo songo ne'no humayo'neso hano loho'nawo'nnyofoho. Ose mtimokumentohofofoho. ³⁹ Mijo'no Jisas ulimentisoso Anituye Towahuno Wopingo somne'no ulimentisofoho. A'amu simeho hi'ntnnono unyo sohwa hofiko Anituye

Towahuno mapitnne'no ulimentisofoho. I oso'no Jisas kakoe yofe engo so'nji kakoe yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo so'nji momaso'njo oso'no Anitu kakoe Towahuno a'amu homo somo muyo'njo imentisofoho.

Hwe moya'mi sofanji ajwopo hotito'mentohofoho.

⁴⁰ Hwe moya'mi fehohnjo sofanji Jisasiye hungkuno upa'nontifi ole hnnimentohofi, Ou, nehopeho. Oso hwe sohomo Anitu hungkuno uyahoningki nalone sohune'no hontohumawo'ningkuhwoneso olo huhweho.

⁴¹ Ose hningkahoningkofi nom'ne a'amuso ole hnnimentohofi, Olo Kilaisiyoho. Anitu kako ahwomo mta'ni uhwatimentiso hweho. Ose lahoningkofi nom'neso ole hnnimentohofi, O'o, Kilais kako hwaho Ngkalili sopo m'mofaponehoho. ⁴² I a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofoho sohwa olo hiso'no yoloho mtimokumentohofoho. Kilais kako hwe engo Ntefitiye temtitofu i'mofapihwosi oso ango Mpetilehem Ntefit humamojo hopo sopo u'mofapmmontonoho. Olo hwe lohwo kako Ngkalili sopo i'mofapmmentisofoho. Oso huno hwasyo syafihu'mentohofoho.

⁴³ Oseso a'amu Jisasi'mne'no huno kengo kengo syafisyontifi hwe moya'mi hofiko Jisasi'mne'no hotito'mentohofoho. ⁴⁴ A'amu fehohnjo sohwa hofiko Jisasi'mo impe untofosyano lontifi ko imentohofoso a'amu fihwo Jisasi'mo aho mokisahumentisofoho.

A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono muyo'njo imentohofoho.

⁴⁵ Oseso a'amu hwapife tifo'njo sohwa hofiko a'amu Falisi sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwafe pone'no asomo nopahon'ngkofi hwe engo sohwa yoka ulimentohofi, Sekwo Jisasimo impe mintokwape pipi yohoho. ⁴⁶ Ose ulahon'ngkofi hwapife tifo'njo sohwa ulimentohofi, Jisas kako hungkuno wonyoangkafo lisoso nakwo hungkuno oso pa'nyoso nakwo mupa'n'ngkohoyihwono. ⁴⁷ Ose ulahon'ngkofi a'amu Falisi sohwa ulimentohofi, I sekwo huhwahnji Jisasimo simeho uyahon'ngkofi hwasyo hon'ngkanomo ipesemotasewesotaho. ⁴⁸ I nakwo hwe engo sohwna'nnonji a'amu Falisi sohwna'nnontne hwe fihwo kako Jisasimo simeho hi'ntnnono unyo sohumo lihwalokwofo. Nihu'no awonoho. ⁴⁹ Olo a'amulo Jisasimo simeho uyalokwofo sohwa hofiko Mousesiye hon'ngkano hungkuno somo huno muyofoho. Oso'no Anitu a'amu homo somo tohino uyimontonoho. Oso hwasyo hungkuno ulimentohofoho.

⁵⁰ Nikoutimos kako hohonta Jisasimo u'ma'mentiso sohwo kako huhwo a'amu Falisi hweho. Kako hofiko'nji nohumanto ulimento, ⁵¹ Nakwoe hon'ngkano hungkunoso ole nalwo'n'ngkisotaho. A'amufe hungkuno mupa'nyo'mta'ni tohino siki uyo. Ose nalwo'n'ngkisotaho. O'o, simo'mo kakoe hungkuno yoloho neso upa'n'ngkuhwasi yo'mayo iwo'n'ngkiso so'no huno nto'no

nayihwaso'no u, osohonta kako'ne hungkuno nano womtitofantanoho.

⁵² Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, I kiko huhwo hnonji Ngkalili nta'ango hwosilaho. Anituye hungkunomo atofiso. Atofo lohoji olo so'no huno wotipema'monnoho. A'amu Anitu hungkuno uyihwoso'no nalone sohwo hwaho Ngkalili sopo m'mofaponehoho. Oseso kiko huno wotipema'monnoho. ⁵³ Ose ulahon'ngkofi hofiko hofikoe angopono humpo'mentohofofoho.

8

A'mu hwa'nte siye hungkunofoho.

¹ [Oso sikwo'miyo somo Jisas kako hwofiki'nyo Oulif sopo simentisofoho. ² Mo'ningka sohonta imingo'nji Jisas apa'no Anituye tajo ango engo somo asomo noponto simentisofoho. Hwe moya'mi hopi'nonohino Jisasi'mo u'mahon'ngkofi Jisas kako ampo nohumanto kakoe hungkunoso lutihwamentisofoho. ³ Ose lutihwentan'ngki a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofiko ape hwa'ntesimo ipemotasontifi Jisasi'njo ajwopo uhumatimentohofofoho. Oso apesi kako nom'ne hwe'nji saho foyowentan'ngki hwe engo sohwa uhwonimentohofofoho. ⁴ Oseso hofiko Jisasi'mo ulimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, olo ape losi hufo yontan'ngki uhwonimalohwonyoho. ⁵ Mousesiye hon'ngkano hungkunoso ole nalimento, Hwoya'mi yahino wonyo'njo ose somo sojo mehwaso wofonjosyano. Ose nalimentisofoho.

I oso'no kiko huno pipi kiyohoho. Pipi yanehwono. ⁶ Hofiko Jisasiye hunomo yamofu ulohofone oso ulohonimentohofofoho. Huno ole syafihu'mentohofi, Jisas kako Mousesiye honingkanu hungkunomo mtihupe so'manji nom'ne hungkuno kengo naloso'manji nakwo kakimo impe untofantanoho. Ose syofisyahoningki Jisas kako ingku'nohumanto kako kakoe ajo'miyo'nji hwahomo ifalifaliyo mtimokumentisofoho. ⁷ Hofiko Jisasi mo ne'no ne'no ulohoningkahoningkofi Jisas kako nolikafonto ulimento, A'amu fihwo honingkanu wonyo nihu'no aneso sekwo'njo ajwo lopo sojo simo'mjoso a'mu simo woho'namofono. ⁸ Ose ulonto kako apa'no ingku'nohumu lohofonto hwahomo apa'no ajo'miyo'nji ifalifaliyo mtimokumentisofoho. ⁹ Hofiko Jisasiye hungkunomo upa'nontifi a'amu anga'no anga'no hotahumentohofofoho. Hwe yofe engo'njo sohwa simo'mo hotoswopahoningkofi hwe nom'ne sohwa hofiko tifi hotahumentohofofoho. A'amu hopi'nonohinoso Jisasi mo uliko'mahoningkofi Jisas kako'nohini nohumentaningki oso a'musi kako Jisasiye simanopo ne'no loho'mentisofoho.

¹⁰ Jisas nolikafonto a'mu simo ulimento, Olo a'mu losi, a'amuso ntimo humalofo. A'amu anga'nohinoso kikimo poyo wokumokano makiloho liyohoho. ¹¹ Jisas ose ulahoningki a'musi ulimento, Hwe Engofo, a'amu ose manjofoho. Hopi'nono nto humpehoho. Ose ulahoningki Jisas ulimento, Ngko huhwo'ni poyo makumokohoyohono. Kiko nowehoji oso wonyo hiso apa'no

iyo'eno. O'o, honɨngkano wopɨngo'nohini fiy-ohoho. Ose ulɨmentisofoho.]

Jisas olo hwaho lopone pomponaho hweho.

¹² Jisas a'amu somo hungkuno apa'no ulɨmento, Ngko olo hwaho lopone pomponaho hwo'nyoho. A'amu ngkimo tɨfi nɨngkaposo sohwo kako sɨkwo'mjoho'mo memoyonehoho. O'o, kako songo ne'no humayo'ne pomponaho hi'njo hweho.

¹³ Ose ulahonɨngki a'amu Falisi sohwa ulɨmentohofi, Kɨko kikine'no hnnɨwo'nɨngkino hwosoho. Oseso nakwo huno monayohoyohoho. Jɨje hungkuno nehopitɨkeno, hwasyotɨkeno. Nakwo huno monayohoyohoho.

¹⁴ Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Ngko ngkine'no hnnalokweno. I oso'no nje hungkuno ne'njofoho. Hwapɨngoso ngko nje hwapɨngo ne pmmmentohe spono huno niyohoho. Oso'no ngko ango nosɨmne spono'no huno niyohoho. I oso'no sekwo nje hwapɨngo ne spono huno maseyohoyohoho. Ngko hano umne spono'no sekwo huno maseyohoyohoho.

¹⁵ Sekwo a'amu hwahoponjofe yahinomo yano ilofɨwo'ningkohofɨhwasoho. I ngko a'amufe yahino somo oso hopa yano milofɨwo'ningkiyohe hwo'nyoho.

¹⁶ I oso'no ngko nom'ne a'amumne'no yano ilo'me'manji ngko nto'nohino ulo'mnoho. Hwapɨngoso ngko'nohinɨ'maho. O'o, nje Mpohwo nɨhwatɨmentiso sohwo'nji nohumentai yalokuhwoyo. ¹⁷ Sekwoe honɨngkano hungkuno somo ole wo'nnyofoho. A'amu hufa'u hwa'u hungkuno afa'nohini lisoso nakwo huno ole

wonayono, Sikoe hungkunoso ne'njofoho. Ose wo'nnyofoho. ¹⁸ Ngko ngkine'no hungkuno hnn+wo'n+ngkohefoho. I nje Mpohwo ni+hwat+mentiso sohwo kako huhwo nje hwapingo so'no liwo'n+ngkiso hweho. ¹⁹ Ose ulahon+ngki hofi+ko uli+mentohofi, Ji+je Mpohwo nti+'mo humaho. Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas uli+mento, Sekwo ngkine'no huno nto'no mosyaf+siyo'njohwasi kalohi sekwo nje Mpohwo huhune'no huno mosyaf+siyo hwasoho. Sekwo ngkine'no huno nto'no seinyohwas+'manji ou sekwo nje Mpohwo huhune'no huno nto'no wasey+montonoho.

²⁰ Oso hungkuno hiso Jisas kako Anituye tajo ango engo hamniyoho'njo ango ajwo sopo lohofonto hwe moya'mi somo hungkuno luti+hwamentisofoho. Kako uti+hwa'nyopo ko humentan+ngki a'amu kakimo impe mintafe'njo imentohofofoho. Hwap+ngoso kakoe sikuno poyo imo'nyo'ne sikunososo mmo'nyofoho.

Ngko ume sopo sekwo mafitnne hwasoho. Jisas ose uli+mentisofoho.

²¹ Jisas kako nom'ne hungkuno apa'no uli+mento, Ngko ume sohonta sekwo ngkine'no hafi+hafe wonyopi wonyopi woti+peenti+feho. Sekwo sekwoe hon+ngkano wonyo somo poyo nope'n+ngkuji sekwoe wonyo somjo tohino somo ne'no humantokutnnefoho. Oso'no sekwo ngkimo mon+'mapitnnehofo. ²² Ose ulahon+ngki a'amu Juta sohwa hnn+mentohofi, Oso hungkuno nelalokunjoso hwapingo neso pehoto. Ole nelalofoho. Oso ango ngko

u'mo humame sopo sekwo mafitnehofo. Pipineto. Kako kakimo wofonjahinimtolikeno. ²³ Ose hnningkahonngkofi Jisas ulimeto, Sekwo enjwa'mta'ango kuyoho. Ngko yokintahoponta'ango hwo'nyoho. Sekwo olo hwaho loponta'ango kuyoho. Ngko ahwomo mta'ango hwo'nyoho. ²⁴ Oso'no ngko ole nto selohefoho. Sekwo poyo pe'ningkuji sekwoe wonyoso wawo'montonoho. Mpohwo kako ngkimo nihwatimentiso so'no sekwo simoho hi'ntnnono montape'njo ifijo'manji sekwoe wonyoso wawo'montonoho.

²⁵ Ose ulahonngki hofiko ulimentohofi, Kiko tihwosilo. Ose ulohonngkahonngkofi Jisas ulimeto, Ngko oso hwe so hwo'nyoho. Simo'mo nto selimentohe so hwo'nyoho. ²⁶ I sekwoe yahino wonyo somne'no hungkuno pi'ningo hi'njo hwo'nyoho. I oso'no hwangu oso yahino somne'no hungkuno yano selofimnefoho. I olohonta yo'mayo nihwatimentiso sohwo ntimentiso so'nohini waselimonne'no yohono. Kakoe yahinoso ne'njo hweho.

²⁷ Jisas ose ulahonngki hofiko Jisas Anitumne'no hofikimo ulimentiso so'no huno muyo'njo imentisofoho. ²⁸ Oseso Jisas hofikimo ulimeto, Hwangu sekwo ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni fonjanisykuji oso hohosohonta sekwo ngkine'no huno ole seyonefoho. U, oso hwe Anitu uhwatimentiso sohweho. Sekwo huno ose wotipemantifeho. Ngko nje huno mta'ni yo'mayo syohoso imentohe'maho. O'o, yo'mayo hungkuno nje Mpohwo ntimentiso

so'nohini selimentionefoho. ²⁹ Mpohwo kako nihwotimentiso sohwo kako ngko'nji humaho. Yo'mayo iwo'ningkoheso Mpohwo kakoe simeho wopingo umokiyo'ne iwo'ningkohe hwo'nyoho. Kako monisikwajonehoho. ³⁰ Ose ulahonngki hwe moya'mi pi'ningo engoso oso hungkunoso upa'nontifi Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

Hungkuno neso sekumo wopingo wasemokumontonoho.

³¹ A'amu Juta fehohnjoso Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohofosomo Jisas ole ulimento, Sekwo simeho nehopi ntapikujo'no sekwo nje hungkunomo tifi nehopi inngkafijo ku'manji sekwo nje inomokomoyo ne kuyoho. ³² Nje hungkuno nehopi somo huno seyoso'manji oso hungkuno hiso sekwoe yahino wonyoso kilo'mokomokosyehumamojo somta'ni usihutofosema'montonoho. ³³ Ose ulahonngki hofiko Jisasimo ulimentohofi, Nakwoe neyakwo Apiloham sohwoe imu hwona'nyoho. Nom'nihwo nakumo ntohonta kilo'mokomokonesyohumamojoto. Awonoho. Oso'no kiko peho'no nalohino, Nje hungkunoso sekumo usihutofasema'montonoho. Pipineto. ³⁴ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. A'amu hopi'nonohino honngkano wonyo'njo somo oso honngkano wonyo hiso hofikimo kilo'mokomokosyohumamojofoho. Oso'no oso a'amu hiso hofiko oso honngkano wonyo sohwoe syoho ulohofiyo pa'nyofoho. ³⁵ A'amu syoho ulohofiyo sohwo kako kakwo'yohwoe

syohoso ulohofisoso kakoe hwe engo'njo ni'hu'nahone humayo'ne hwo'maho. O'o, kako syoho ulohofiyono'nohino hweho. I oso'no hwe engo sohwoe hwomu sohwo'nohino engolopohamo humawo'n'ngkohoho. ³⁶ Oso'no Anituye Hwomu sohwo'ni ngko sekumo hon'ngkano wonyo somta'ni isihutofasema'meso nom'nihwo sekumo mokilo'mokomokosesyohumanehoho. O'o, ni'hu'no awonoho. Nje a'amu ne nto imo'n'ngkohoho. ³⁷ Sekwo Apilohamiye imu sohwo'nyoho liwo'n'ngkohoho so'no ngko huno niyohoho. Apiloham sohwo kako Anituye a'amu ne hweho. I oso'no nje hungkuno so'no nakwolaho lontifeso sekwo ngkimo wofonjonisyantife'no yalokwofo so'no sekwo Apilohamiye imu ne hwasim'aho. ³⁸ Ngko nje Mpohwo'nji nohumanji yo'mayo ntahon'ngki losetihwawo'n'ngkohe hwo'nyoho. I oso'no sekwo sohwoe sen'ngkwohwo ne sohwoe yahino somo nomantifi yalokwofo.

Sen'ngkwohwo sohwo Seteniyoho. Jisas a'amu Juta somo ose ulimentisofoho.

³⁹ Jisas ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Nakwoe mpohwo sohwo Apilohamiyoho. Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, I sekwo Apilohamiye imu ne hwasimanji sekwo Apiloham imojo yahinoso sekwo ikutnesohilo. ⁴⁰ Yo'mayo hungkuno nehopi Anitu ntahon'ngki ngko seliwo'n'ngkohe hwo'nyoho. Oso hungkuno homo somo sekwo nakwolaho lontifi wofonjonisyantife'no yalokwofo. Apiloham kako a'amumo wofonjahumonto miyommentisofoho.

⁴¹ O'o, sekwo sekwoe sen'ngkwohwo ne sohwoe yahinomo in'ngkwalokwofo.

Ose ulahon'ngki ul'imentohofi, Nena'wohisi hwa'nyo yonto nakumo t'ipenema'mentiso hwonani'maho. Nan'ngkwohwo anga'nohino sohwo An'ituyoho. ⁴² Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Sekwo An'itu sen'ngkwohwo nntentesi sekwo ngkimo s'meho ntap'ikutnnesohilo. Hwap'ngoso ngko An'itu'nji nofosyohumanji pmmmentohe hwo'nyoho. Nje huno mta'ni pmmmentohe hwoni'maho. O'o, An'itu kako ni'hwojahon'ngki pmmmentohe hwo'nyoho. ⁴³ Sekwo nje hungkunomo huno nto'no mosyafi'siyo'njo peho'neto. Hwap'ngoso sekwo nje hungkunomo upa'nontifeso nakwolaho lontifeso haloho maposo'njo hwasoho.

⁴⁴ Sekwoe sen'ngkwohwo sohwo Seteniyoho. Sekwo yokumpohn'nyo yoho'nontifi sekwoe sen'ngkwohwoe yahinomo tifi in'ngkwalokwofo. Kako s'mo'mta'ango a'amumo wofonjahumo l'imojo hweho. Kako hungkuno ne'njo somno ngkilaho l'imojo hweho. Hwap'ngoso yahino neso kakoe s'meho mo'mo momnauyoho. Kako hwasyo hungkuno'nohini l'imojo hweho. Kako yo'mayo hwasyo hungkunoso hwap'ngo hweho. ⁴⁵ I ngko sekumo hungkuno nehopi ko selahon'ngko sekwo nje hungkuno homo somo s'meho hi'ntnnono montopalokuyohoho. ⁴⁶ Ngko hon'ngkano wonyo yoheso'no ti'hwo want'montolo. Awonoho. I oso'no ngko hungkuno nehopi'nohini sel'wo'n'ngkohe'manji

sekwo nje hungkunomo simeho hi'ntnnono montape'njo peho'ne yalokwofo. ⁴⁷ Anituye mehomi ne sohwa hofiko Anituye hungkunomo haloho pewo'n'ingkohofoho. I sekwo Anituye mehomi hwasimaho. Oso'no sekwo kakoe hungkunomo haloho maposo'njo hwasoho. Jisas ose ulimentisofoho.

Jisas ulimento, Apiloham mmo'nyo sohonta ngko ne'no humamote hwo'nyoho.

⁴⁸ Ose ulahon'ngki a'amu Jutafe hwe engo sohwa Jisasimo sitofo ulimentohofi, Ihwoni, nakwo kikine'no hungkuno nehopi liwo'n'ingkuhwono. Kiko a'amu Someliya pa'nyo hwosoho. Kiko mewoso hwosoho. Seteniye towahuno wonyoso kikimo ehuhnnakumo'nyo hwosoho. Nehopi liwo'n'ingkuhwono. ⁴⁹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Ngko towahuno wonyo ane hwo'nyoho. O'o, ngko nje Mpohwoe yofe engo ho'nomalokweno. I sekwo nje yofemo hwotoho nifeentokwofo.

⁵⁰ Nje yofe ho'noma'nyo'ne ngko syoho miyalokuyohono. O'o, Anitu kako nje yofe engo umokumontonoho. I a'amu yo'mayo wonyo ngkine'no huno syafisyiwo'n'ingkohofoso'no Anitu kako tohino yano ulofiyonefoho.

⁵¹ Hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. A'amu fihwo nje hungkunomo nto'no in'ngkaweso'manji kako poyo mape'nyo'njo songo ne'no nohumantihwone hweho.

⁵² Ose ulahon'ngki a'amu Jutaso Jisasimo ulimentohofi, Ihwoni, kiko towahuno wonyoso nehopi hi'njo hwosoho. Apiloham kako

poyo pe'nimentiso hweho. I a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo huhwanji pe'nimentohofofoho. I oso'no oleso peho'no lalokuno. A'amu fihwo nje hungkunomo nto'no in'ngkaweso'manji kako poyo mape'nyo'njo songo ne'no nohumantihwone hweho. Oso hiso peho'no lohino. ⁵³ Kiko neyakwo Apiloham poyo pe'nimentiso sohumo yakolo'nnyo hwosilaho. I kiko oso a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki lontifi pe'nimentohofoho sohwamo uyakolo'nnyo hwosilaho. Kiko tihwo pa'nyo umo'nimonji lalokuno.

⁵⁴ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, I ngko nje yofe engo imokinantimtentesi nje yofeso engo'maho we'e'nohinesohilo. I oso'no sekwo nan'ngkwohwo Anituyoho liwo'n'ngkohoho so-hwo kako nje yofe engo nimokalofoho. ⁵⁵ I oso'no sekwo Anitu ne sohumo huno maseyo hwasoho. Ngko kakine'no huno niyohoho. Ngko ole lontimtentesi, Ngko Anitu sohumo huno maniyohoyohoho. Ngko ose lontimtentesi ngko sekwo hopa hwasyo hungkuno'njo hwo'nnesohilo. I oso'no ngko Anitu ne sohumo huno niyahon'ngki kakoe hungkunomo tifi in'ngkwalokweno.

⁵⁶ Sen'ngkwohwo Apiloham sohwo kako Anituye hungkunomo haloho po'mentiso so'no kako ngko olo hwaho lopo pmne'no huno uyahon'ngki so'no kako ngkimo timo nehopi nohonimentisofoho. Oso'no kako ngkine'no simonyo imentisofoho. ⁵⁷ Ose ulahon'ngki a'amu Jutaso ulimentohofi, Soswo *fifiti* (50) mokiyakolofe hwosoho. Kiko Apilohammo timo uhwonimentohino hwosilaho. Hungkuno

hwasyo lalokuno. ⁵⁸ Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. Apiloham kako mmo'nyo sohonta ngko humamote hwo'nyoho. Ose ul+mentisofoho. ⁵⁹ Oseso hofiko sojo nomantifi Jisas+mo wofonjasyano lontifi ko imentohofoso Jisas kako a'amu pi'n+ngo engo'njo so'mo hiyaso ifohuni ifohuni lohofonto mempono swapmmentisofoho.

9

Jisas kako hwe t+mpi'nyo sohumo wop+ngo umokumentisofoho.

¹ Jisas kako hano emoyonto hwe t+mpi'nyo fihumo uhwon+mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kona'wohi aswo mayoso t+mpi'nyo humoma+mentisofoho. ² Jisas oso hwe huhwo sohumo uhwon+ngkahon+ngki Jisasiye inomokomoyo sohwna'ni kakimo ulohon+mentihwoni, Nakwoe Lonet+hwayo sohwo, oso hwe sohwo t+mpi'nyoso peho'ne imo'nnyoto. Kako hon+ngkano wonyo imofonto imo'n+mentisotaho. Kan+ngkwowho'ya'u hon+ngkano wonyo imo'mentisiyomo imo'nnyotaho.

³ Inomokomoyo sohwna'ni ose ulahon+ngkuhwoni Jisas nal+mento, O'o, olo hwe lohwoe t+mpi'nyo imo'nyo hwap+ngoso kakoe hon+ngkano wonyo mta'ango'maho. Kan+ngkwowho'ya'uye hon+ngkano wonyo mta'ango'maho. O'o, olo t+mpi'nyo imo'nyo hwap+ngoso Anitu kako olo hwe lohomo kakoe yokumpohn'nyo ut+hwa'nyopo uy+mo

liimentisofoho. ⁴ Ose ulonto kako pahnnimo hungkuno ole ulimento, Mofehi'nyo ne'no lohofontaningkuhwosi nakwo yo'mayo syoho An+tu ngkimo nihwat+mentiso sohwo nejapmmentisoso komo'no uyano. Si+kuno mehwo'so'no nakwo syoho miyanehwono. ⁵ Ngko olo hwaho lopo nohumentani'mo olo hwaho lophonjo pomponaho pa'nyo hwo'nyoho.

⁶ Ose nalonto kako hwaho we'eso nomanto memijo hwahomo uyat+mofonto yoko'nyo imokonto t+mpi'nyo sohwoe t+mopo uloho'mentisofoho. ⁷ Ose ulohofonto ulimento, Ki+ko nowehoji oso mijo ayo Silouam sponjo somo mijo fiyoma'nyo. Ose ulimentisofoho. Oso mijo yofe Silouam+yoso hwap+ngoso olenoho, Li+hwajiyofe'nefoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo kako mijopo nowento mijomo yoma'nonto asomo nosaponto kako t+mo wop+ngo hon+mentisofoho.

⁸ Hohonta oso hwe huhwo sohwo kako t+mpi'nyo nohumanto hon+ngkano mom+ngo sopo nohumentan+ngki a'amu nopasant+fi nopawent+fi yontan+ngkofi kako hof+kinta'ni hamniyoho yo'mayo so'no jomo ul+mojo hweho. Oso a'amu huhwo sohwanji oso a'amu hwe t+mpi'nyo sohwo kakoe ango afaponta'ango sohwanji hof+ko hnn+mentohofi, Pipilo. Olo hwe lohwo kako hon+ngkano lopo nofosyohumanto nakumo hamniyoho yo'mayo so'no jomo nal+wo'n+ngkiso lohwo'laho. ⁹ Ose hnn+ngkahon+ngkofi a'amu fehohnjoso ole li+mentohofi, Ou, olo hwe lohwo sohwo olo huhweho. I nom'nihwo ole li+mentohofi, O'o,

awonoho. Oso hwe huhwo sohwo pa'nyo hwolikeno. Ose lahon+ngkofi oso hwe t+impi'nyo wop+ngo umokumentiso huhwo sohwo ole ul+mento, Ngko olo huhwo'nyoho. ¹⁰ Ose ulahon+ngki hof+ko ul+mentohofi, J+je t+imo wop+ngo kumo'n+ngkisoso pipi yohinoto. ¹¹ Ose ulohon+ngkahon+ngkofi kako ul+mento, Oso hwe Jisas+yoho l+wo'n+ngkohoho sohwo kako hwaho'nji memijo'nji iwolo'mokonto kako nje t+mopo ntohofisofoho. Kako nantohofonto ntohi. K+ko nowehoji mijo ayo Silouam mta'ni mijo fiyoma'nyo. Ose ntahon+ngki ngko nowenji mijo yoma'n+ngkoheso nje t+imo wop+ngo n+mo'n+ngkohoho. T+imo yo'mayo somo uhwon+ngkohono. ¹² Ose ulahon+ngki hof+ko ul+mentohofi, Oso hwe huhwo sohwo nt+mo humaho. Ose ulahon+ngkofi kako ul+mento, Kakoe humayo sophone'no ngko huno maniyohoyohoho.

¹³ Ose ulahon+ngki hof+ko oso hwe t+impi'nyo emmojo sohomo a'amu Falisi sohwafepono ipemotamentohofofoho. ¹⁴ Hwap+ngoso oso s+ikuno somo Jisas kako oso hwaho memijo'nji iwolo'mokonto hwe sohwoe t+imo wop+ngo umokumentisoso s+ikuno iyoho humayo somnoho. ¹⁵ Hof+koe ango sopo i'mofapont+fi hof+ko kakimo apa'no ulohon+mentohofi, J+je t+imo wop+ngo imo'nyoso pipi yonji hon+mahnnoto. Ose ulahon+ngkofi kako ul+mento, Kako hwaho yoko'nyoso nomanto nje t+mopo ntohofahon+ngki ngko mijo yoma'n+maleso ngko t+imo hon+malefoho. Ose

ulimentisofoho. ¹⁶ A'amu Falisi fehohnjo sohwa ole limentohofi, Oso Jisas huhwo sohwo kako sikuno iyoho humayo somo syoho iwo'n'ngkiso so'no nakwo huno ole nayohoho. Kako Anitu mta'ango hwo'maho. Ose lahon'ngkofi nom'nihwa ulimentohofi, I kako nakwoe hon'ngkano wonyo'mta'ango hwo'manji kako olo wonyoangkafo nakwo miy'wo'n'ngkuhwone loso pipi imasoto. Ose lontifi hofiko hwasyopo hotitofontifi yoka hungkuno hnn'mentohofofoho.

¹⁷ Oseso a'amu Falisi sohwa hofiko oso hwe huhwo sohomo apa'no ulohon'mentohofi, Oso hwe jije timo wop'ngo kumokumaso sohumne'no kiko huno pipi kiyohoho. Ose ulohon'ngkahon'ngkofi kako ulimento, Oso hwe huhwo sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngki nal'wo'n'ngkiso hweho. Ose ulimentisofoho.

¹⁸ Oso a'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko oso hwe t'mpi'nyo emmojo sohwoe hungkunomo simeho hi'ntnnono mummentohofa so'no hofiko huno ole syafihu'mentohofi, Olo hwe lohwo kako t'mpi'nyo memmojo hweho. O'o, nom'ni hweho. Ose syafisyontifi kan'ngkwohwo'ya'umne'no joho ulimentohofofoho.

¹⁹ Joho ulontifi ulimentohofi, Oloso sikoe hwomutaho. Kona'wohi aswo ma'mentiso sohonta t'mpi'nyo ma'mentiso hwo'manji i olohonta kakoe timo wop'ngo pipi imo'n'ngkohoho. ²⁰ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi kan'ngkwohwo'ya'u siko ulimentisiyo, Nekwo huno ole eyohoho. Oloso nekwoe hwomu hweho. Kona'wohi aswo ma'mentiso sohonta kako t'mpi'nyo

ma'mentiso hweho. Oso'ntnne nekwo huno eyohoho. ²¹ I oso'no olohonta kako t̄imo pipi yonto hon̄ngkohoho. Oso'no nekwo huno meyohoyohoho. I oso a'amu kakoe t̄imo wop̄ingo umokumaso sohune'no oso'ntnne nekwo huno meyohoyohoho. I sekwo nekwoe hwomu sohomo ulohon̄mno. Kako engo nto imo'n̄imentono. Kako kakine'no sekumo hungkuno waselono.

²² Oso hungkuno kan̄ngkwowho'ya'u ul̄imentisiyo hwap̄ngoso hof̄iko Jutafe hwe engo sohwanne'no iyoho un̄imentisofoho. Hwap̄ngoso oso hwe engo sohwa olo hungkuno nto kot̄iku'mentohof̄o, A'amu fihwo kako Jisas̄mne'no kako Kilais̄yoho. An̄itu uhwat̄imentiso hweho lijwaofoso'manji hof̄iko oso a'amu huhwo sohomo tajo ango mta'ni wae yaopitnnef̄oho. ²³ Oso hungkuno nto kot̄iku'mentohof̄o so'no kan̄ngkwowho'ya'u ul̄imentisiyo, Nekwoe hwomu engo nto imo'n̄imentiso hweho. Kakimo ulohon̄mno.

²⁴ Ose ul̄imentisiyo so'no hwe engo sohwa hof̄iko oso hwe t̄impi'nyo emmojo sohune'no apa'no johu ulont̄ifi ul̄imentohofi, Olo wonyoangkafo imo'n̄imaso so'no k̄iko An̄ituye yofe'nohini foho'nomaho. Jisas̄ye yofe noho'nomahotoho. Kako hwe hon̄ngkano wonyo'n̄jo hweho. ²⁵ Ose ulahon̄ngkofi kako ul̄imento, Jisas̄ kako hon̄ngkano wonyo'n̄jo hwol̄ikeno. Ngko huno maniyohoyohoho. I oso'no ngko olo'nohini huno niyohoho. Hohonta ngko t̄impi'nyo humamote hwo'nyoho. Olohonta ngko t̄imo nto'no honalokweno. ²⁶ Ose

ulahon'ngki hofi'ko uli'mentohofi, Kako kikimo pipi kiloho'masoto. Kako jije t'imo wop'ingo pipi kumokumasoto. ²⁷ Ose ulahon'ngkofi uli'mento, Oso hungkuno hiso ngko nto sel'malefoho. Sekwo nje hungkunomo haloho maposo'njo imalofi'hwaso. Sekwo apa'no upo'nantifi'no lolalokwofo. Sekwo kakoe inomokomoyo umo'nantifi'no lolalokwofo. ²⁸ Ose ulahon'ngki hofi'ko hungkuno wonyo uli'mentohofi, Kiko kiko'nohini kakoe inomokomoyo hwosoho. I oso'no nakwo Mousesiye inomokomoyo hwona'nyoho. ²⁹ Anitu kako Mousesimo hungkuno uli'mentiso so'no nakwo huno nayohoho. I oso'no olo Jisas lohwo kako nti'mo i'mofapmmentiso hwolo. Nakwo huno monayohoyohoho. ³⁰ Ose ulahon'ngkofi kako pisopisaho lonto uli'mento, Oso hwe sohwo kako nje t'imo wop'ingo nimokumaso lohune'no sekwo kakoe hwap'ingo i'mofapmmentiso so'no sekwo huno maseyoho hwasoho. ³¹ I olo so'no nakwo huno nayohoho. Anitu kako a'amu hon'ngkano wonyo'njo sohwafe hungkunoso mupo'nalofiyoho. I oso'no a'amu fihwo kako Anitumo hwomtame ulofi'wo'n'ngkiso sohwo kako Anituye hungkunomo tifi in'ngkayo so'no kako Anituye simeho wop'ingo imokuwo'n'ngkiso osohumo Anitu kakoe hungkunomo haloho upo'nalofoho. ³² Simo'mta'ango sikuno memjao'moponto mpoyo olo pa'nyoso mawo'nnyoponoho. Hwe fihwo kona'wohi ma'mentiso sohonta t'impinyo meesyoso sohwoe t'imoso hwanguku hwe nom'nihwo wop'ingo umokonefoho eso

mupa'nyofoho. ³³ I Anitu oso hwe huhwo sohumo mihwatimentiso'manji kako oso wonyoangkafo ntoho'masoso miyihwonesohilo. ³⁴ Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Kiko tohwo'nanjwo mehomi hwosoho. Nihu'no wonyo hwosoho. Kiko Anituye hungkuno wolonetihwamonntaho. Mpano. Ose yokumpohn'nyo ulontifi kakimo wae yao'mentohofofoho.

A'amu simeho hi'ntnnono ane sohwo timpi'nyo hwafoho.

³⁵ Oso hwe timpi'nyo emmojo sohumo hwe engo sohwa tajo ango somta'ni wae yao'mentohofa so'no Jisas upa'nonto oso hwe sohumne'no tipihwononto ulimento, Kiko A'amufe Hwomu sohumo simeho hi'ntnnono luyalokuno. ³⁶ Ose ulahon'ngki ulimento, U, Hwe Engofo, oso A'amufe Hwomu sohwo tihwolo. Kiko yoloho ntohojo'no ngko kakimo simeho hi'ntnnono uyimonnoho. ³⁷ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Kiko nto nohon'ngkohino. Ngko olo huhwo'ni kilalokweno. ³⁸ Ose ulahon'ngki kako Jisasimo ulimento, Hwe Engofo, ngko simeho hi'ntnnono kijopalokweno. Ose ulonto kako hwomtame ehumanto Jisasiye yofe ho'noma'mentisofoho.

³⁹ Oseso Jisas nohumanto a'amu hopi'nonohino somo ulimento, Ngko olo hwaho lopo pmmentoheso a'amu olo hwaho loponjofe yahino somo yano ilofone pmmentohe hwo'nyoho. Oseso a'amu Anituye yahino yo'mayo so'no nto tipema'mentihwone so'no

nakwo huno hwapingo'nji'nwoho. Nom'ne huno songo tipemayo'ne syoho engo peho'ne yanehwono. Nakwo timpi'nyo'ni'maho. Ose liwo'n+ngkohofoso hofiko timpi'nyo hwafoho. Hofikoe timpi'nyo hisomo ujo wehontojwahumonji pmentohono. I a'amu Anituye yahino yo'mayo so'no nakwo huno'nji'maho lontife oso a'amu hofiko timpi'nyo pa'nyo ko huhwo hofiko huno wopingo tipemayo'ne syoho engo yalokwofo. I ngko hon+ngkano ito'nohino somo hofikimo utihwamonji pmentoho so'no hofiko huno wopingo tipemayo'ne syoho engo yalokwofo so'no hofiko timo honyofoho. ⁴⁰ Ose ulahon+ngkofi a'amu Falisi fehohnjo sohwa Jisasi'njo mofonepo humamentohofa sohwa oso hungkuno hisomo upa'nontifi Jisasi'mo ulimentohofi, Nakwo sohwa'ni timpi'nyo hwona'ntaho. Ose lolalokuno. ⁴¹ Ose ulahon+ngkofi Jisas ulimento, Sekwo ole lontifijontentesi, Nakwo Anitumne'no huno nto'nohino nainyo hwona'ni'maho. O'o, nakwo a'amu timpi'nyo pa'nyo hwona'nyoho. Ose lontifijontentesi sekwo sekwoe hon+ngkano wonyo somne'no tohino momapitnesohilo. I oso'no sekwo ole lalokwofo. Nakwo Anituye yahino somne'no huno hwapingo'njo hwona'nyoho. Nakwo timo honyo hwona'nyoho. Oseso sekwoe hon+ngkano wonyo somne'no tohino nomapitne hwasoho. Ose ulimentisofoho.

10

Yahu 'sipsip' ilojo'ne pahnnimo hungkunofoho.

¹ Jisas nohumanto ulimento, Ngko hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. A'amu fihwo kako yahwolojo kuso sopo masyuyo'njo sohwo kako nom'nepo kotasyihwosi swoso sohwo kako hufo'ne hweho. ² Oso yahu kakwo'yohwo ne sohwo kako kuso ne sopo syuwo'n'ngkiso hweho. ³ A'amu kuso sopo mokosyohumawo'n'ngkiso sohwo kakwo'yohwo ne sohomo uhwon'ngkuhwosi wohwosampo'montonoho. Kakwo'yohwo nosyuhwosi yahu mehomi hopi'nonohinosa hofi'koe yofe anga'no anga'no ulihwoso'no kakwo'yohwo sohwoe mampaho upa'n'ngkuji kakwo'yohwo sohomo tifi un'ngkoswantifeho. ⁴ Kakwo'yohwo sohwo yahu somo mempono ipemotaswonto kako simo'mo upeehon'ngkuhwosi yahuso kakoe mampahomo upa'n'ngkuji tifi un'ngkowantifeho. ⁵ Yahu hiso hofi'ko a'amu nom'nehumo min'ngkafitnehoho. Hwap'ngoso hofi'ko mampaho nom'ne kengo upa'n'ngkuji hiyaso'mo wowantifeho. ⁶ Jisas oso pahnnimo hungkuno ko ulahon'ngki a'amuso hofi'ko hwap'ngo ne so'no huno mosyafisiyo'njo imentohofofoho.

Jisas kako yahu mehomimo mokosyohumayo wop'ngo hweho.

⁷ Oseso Jisas kako hungkuno homo somjo yolohoso ulimento, Ngko hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Ngko yahu mehomife hoku'yo hwo'nyoho. ⁸ A'amu ngko

m'mofape sohontajo i'mofapmmentohofoso hofiko hufo'ne i'mofapmmentohofofoho. I oso'no nje yahu mehomi neso osohwife mampaho somo haloho maposo'njofoho. ⁹ Ngko Jisas sohwo'ni hoku'yo hwo'nyoho. A'amu ngkimo nu'manto kako hoku'yo sohwo'nimo noswahon+ngki ngko oso a'amu somo wop+ngo nomokosyohumahm'me'no kako wop+ngo ne'no nohumant+hwonefoho. Oso a'amu somo kakoe wonyo somjo tohino somta'ni us+hutofoma'monnoho. Oseso oso a'amuso kako nosyuhwosi noswap+hwosi ihwosi wosopayo wan+montonoho.

¹⁰ A'amu hufo'nohinoso hofiko siki map+fitnnehofo. O'o, hofiko yahu hufo ikuji wofonjosityant+ife'nofoho. Ni'hu'no wonyo umokant+ife. I oso'no ngko nje yahu mehomi somo songo ne'no humayoso uy+monji pmmentohe hwo'nyoho. Yo'mayo tango nje mehomi somo ko u'masoso hofiko nje ahomo humawo'n+ngkohoho so'no hofiko simeho wop+ngo engo yamo'nnyofoho.

¹¹ Ngko yahu mehomi mokosyohumayo wop+ngo hwo'nyoho. A'amu yahu mehomi mokosyohumayo wop+ngo sohwo huno ole syaf+sy+wo'n+ngkiso, Nje mehomi poyo nope'n+fitnnoho lonji ngko hofikimo ufo'mayo'ne wape'n+monnoho.

¹² A'amu hamniyoho syoho'nohini iwo'n+ngkiso sohwo kako yahu somo nomokosyohumentan+ngki sikijo nopahon+ngki a'amu huhwo sohwo kako hiyaso li'mof+wo'n+ngkiso hweho. Hwap+ngoso kako yahu mokosyohumayo

hwap+ingo hwo'maho. Kakwo'yohwo hwo'maho. Oso'no sikisiwojo sohwo kako yahu somo toho lofototo'meefahon+ngki yahuso hiyaso humpewo'n+ngkohofofoho. ¹³ Hwap+ingoso oso a'amu huhwo sohwo kako hamniyoho'nohini syoho iwo'n+ngkiso hweho. Kako yahu somne'no huno mosyafisiyo'nji iwo'n+ngkiso hweho.

¹⁴⁻¹⁵ Ngko yahu mehomi mokosyohumayo wop+ingo hwo'nyoho. Nje Mpohwo kako ngkine'no huno uyalokunjoso ngko kakine'no huno n+yohoho. Oso pa'nyoso ngko nje mehomi ne somne'no huno nto'no niyohoho. Hof+iko ngkimo huno nto'no uyohoho. Nje mehomi somo ufo'mayo'ne ngko poyo wape'n+monnoho. ¹⁶ Nje mehomi fehohnjoso olo tojo somo mohumunyoponoho. Oso hiso'nji ngko ut+ma'mo hof+iko nje mampaho somo haloho wopect+feho. Oseso oso yahu nom'ne so'nji nem'no afa'no umo'nant+feho. Hof+ikoe mokosyohumayo sohwo kenga'nohino hwo'nyoho. ¹⁷ Ngko nje yahu mehomi somne'no poyo pe'n+imo ngko apa'no songo wol+ka'monnoho. Ose yalokwe so'no nje Mpohwo kako s+meho engo ntopalofoho. ¹⁸ A'amu fihwo kakoe huno mta'ni mofonjon+syanehoho. O'o, ngko nje mehomi lomo ufo'mayo'ne poyo wape'n+monne'no yohono l+mentohe so'no hof+iko ngkimo wofonjon+syant+feho. Nje Mpohwo kako olo hilo so'no ntonto kakoe yokumpohn'nyo ntapmmentiso so'no ngko poyo pe'nyo'neso yokumpohn'nyo hi'njo hwo'nyoho. Ngko

apa'no songo likafon'neso yokumpohn'nyo hi'njo hwo'nyoho.

¹⁹ Ose ulahon'ngki a'amu Jutaso oso hungkuno homo somo upa'nontifi apa'no hotito'mentohofofoho. ²⁰ A'amu fehohnjo pi'n'ngoso ole hnn'imentohofi, Towahuno wonyoso kakimo ehuhnamofiso'no kako ilohofalofoho. Kakoe hungkunomo peho'no upo'nalokwofo. ²¹ I oso'no a'amu fehohnjoso ole hnn'imentohofi, Olo hungkuno Jisas liso loso a'amu towahuno wonyo'njo oso hwa mta'ango'maho. U, towahuno wonyoso hofi'ko a'amu t'imp'i'nyo somo wopi'ngo umokumontolaho. Awonoho. Ose hnn'imentohofofoho.

A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofi'ko Jisas'imne'no mangohwa imo'n'imentohofofoho.

²² Oso ango Jerusalem sopo nom'ne S'ikuno Engo iyoho humayo'ne i'mofapmmentisofoho. Oso S'ikuno Engoso hofi'ko hohonta Anituye tajo ango engo somo hano hwosayo'ne huno syafisiyo'nefoho. Oso hohosohonta kwongkwongonjohontanoho. ²³ Jisas kako osopo nohumanto kako tajo ango engo somjo mempo ango hiso Soulomouniyefoho liwo'n'ngkohofofoho. ²⁴ Jisas osopo hano emoyontan'ngki a'amu Jutafe hwe engo sohwa hofi'ko Jisas'imo ehofomokomantifi ul'imentohofi, Nakwo jije hwapi'ngo so'no huno akwe'no syafisyihwoneso yolohoso ntohonta wonalimonnto. Anitu ngko hwe

uhwatimono ho nalimentiso sohwo silaho. Yoloho fonaso.

²⁵ Ose ulahoning kofi Jisas ulimento, Yolohoso nto selimentohefoho. I oso'no sekwo nje hungkuno homo somo simeho hi'ntnono montape'njo hwasoho. Yo'mayo syoho wopingo nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji iwo'ningkohe somo sekwo nuhwoningkuji Anitu uhwatimentiso lohweho likutnesohilo. ²⁶ I oso'no sekwo nje yahu mehomi hwasimaho. Oso'no sekwo ngkimo simeho hi'ntnono montape'njo hwasoho. ²⁷ Nje yahu mehomiso hofiko nje mampaho nupa'nontifeso ngko hofikine'no huno nyahoningki hofiko ngkimo tifi nningkapowo'ningkohofofoho. ²⁸ Nje mehomihomo somo ngko songo ne'no humayoso uyimentohefoho. Oso'no hofiko tikanomo mafitnefoho. O'o, a'amu fihwo nje aho somta'ni nje mehomihisomo wae meenimofonefoho. ²⁹ Hwapingoso mehomihiso nje Mpohwo Anitu sohwo kako ngkimo ntapmmentisofoho. Mpohwo kakoe yokumpohn'nyoso yo'mayo somo hwofilo'nnyo hweho. Oso'no a'amu fihwo kako oso mehomihomo somo Mpohwoe aho somta'ni wae meeofonefoho. ³⁰ Ngko huhwo'ni nje Mpohwo'nji afa hwo'nyoho.

³¹ Ose ulahoningki a'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko Jisasimo wofonjosyano lontifi sojomamentohofofoho. ³² Sojonomahoningkofi Jisas ulimento, Nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji ngko syoho wopingo pi'ningo iwo'ningkohe somo sekwo uhwonowo'ningkohofoso'no syohontisomme'no wofonjonisyantife'no yohoho.

33 Ose ulahonɪngkahonɪngki hofiko ulimentohofi, Nakwo jije syoho wopɪngo so'ne wofonjokisyantane'no miyalokuyihwono. O'o, kiko Anitune'no sitofo ulalokuno so'no nakwo wofonjokisyantanoho. Kiko a'amu olo hwaho lopo nta'nɪngo hwosoho. I oso'no kiko ole nalohino, Ngko Anitu hwo'nyoho nalohino hwosoho.

34 Ose ulahonɪngki Jisas ulimento, Sekwoe honɪngkano hungkuno somo anitu kako nom'ne hwe engo sohwanne'no ole ulimento, Sekwo anitu hwasoho. 35 I nakwo huno ole nayohoho. Anituye hungkunoso ne'njofoho. Oseso Anitu kako oso a'amu kakoe hungkuno uyimentiso huhwo sohwo sekwo anitu hwasoho ulimentisoso hungkuno nehopeho. 36 I oso'no ngko Anitu nihwatimentiso sohwo'ni ngko Anituye hwomu hwo'nyoho selimentohe so'no sekwo Anitumo sitofo ulalokuno eso peho'ne ntantikwofo. 37 Sekwo soku, ngko nje Mpohwoe syoho miyo nohonɪngkujimanji sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono montape'njo uyantifeho. 38 I oso'no ngko nje Mpohwo Anituye syoho yalokweno. Oseso nje hungkuno selalokwe losomo sekwo ngkine'no simeho hi'ntnnono montape'njo ifijo'manji yo'mayo syoho wonyoangkafo a'amu miyowo'nɪngkiyohofoso ngko i'me'no oso syoho homo somo nohonɪngkui oso syoho imesomo simeho hi'ntnnono uyifitnnefoho. Ose ifijo'manji sekwo huno wopɪngo ole wosyofisyantifeho. Ngko'nji nje Mpohwo'nji siko afafoho. Ngko huhwo'nne'no Anituyoho wosyonifisyantifeho. Mpohwo

ngkimo nihumaho. Ngko Mpohumo humaleno.
³⁹ Ose ulahon'ingki hofi'ko Jisasimo impe
 untofano lontifi ko imentohofoso Jisas kako
 hofi'kimo uli'ko'manto umentisofoho.

⁴⁰ Jisas kako asomo wento Mijo Joutan
 nongkihnta'ni wako'mentisofoho. Joun
 kako hohonta syoho yonto a'amumo mijo
 kiyoma'mojo sopo ki'mofamentisofoho. Kako
 noki'mofawento osopo humamentisofoho.

⁴¹ Osopo Jisas kako nohumentan'ingki hwe
 moya'mi pi'n'ingo engo hofi'ko kakimo
 u'mantifi hnn'imentohofi, Joun kako yo'mayo
 wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ingkiyohofoso
 miyo'njo hweho. I oso'no yo'mayo hungkuno
 olo hwe lohune'no nal'imentisoso ne
 imo'n'ingkohoho. ⁴² Ose hnnontifi hwe moya'mi
 pi'n'ingo engoso hofi'ko oso hiso'no Jisasimo
 simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

11

Lasalos kako poyo pe'n'imentisofoho.

¹ Hwe fihwo kakoe yofe Lasalos. Kako
 ango Mpetani sopo nohumanto mnokino
 engo tipema'mentisofoho. Oso ango hopo
 sopo Maliya'nji Mota'nji siko'nopee'i sikoe
 angoponoho. ² Oso a'mu Maliya hisi kako
 tifi no'mo nakwoe hwe engo Jisasie sifemo
 hwonemijo usisyonto kakoe mijiyo sawemo
 so'nji sosayo usipo'mentisofoho. Oso hwe
 Lasalos kako mnokino'njo sohwo kako
 Maliyafe kon'ingwa'wehweho. ³ Oseso
 Lasalos kako mnokino tipemahon'ingki
 kaisifa'u siko Jisasimne'no hungkuno ole

lihwatimentisi, Hwe Engofo, jije n'ngkwahwo Lasalos sohwo mnokino'njo hweho. Ose lihwatimentisiyefoho. ⁴ Lihwojahon'ngki Jisas kako hungkuno homo somo nupa'nonto a'amu somo ul'mento, Olo mnokino loso ni'hu'nahone poyo pe'nyo'ne'maho. O'o, Anituye yokumpohn'nyoso utihwa'nyopo uhwonyo'nefoho. Anituye Hwomu sohwo'ni yofe engo mayo'nefoho. Ose ul'mentisofoho.

⁵ Jisas kako Mota'nji konampi Maliya'nji Lasalos:jontnne'no simeho engo uy'mentisofoho.

⁶ Jisas kako Lasalos mnokino'njo hweho ko upa'nonto kako oso ango humamentiso sopo nom'ne sikuno hufa'u humamentisofoho.

⁷ Sikuno hufa'u memjaofahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'nimo nal'mento, Nakwo hwaho Jutiya Lasalosiye ango sopo asomo wosihwano.

⁸ Ose nelahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwna'ni ul'mentihwoni, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, a'amu Jutiya sponjo hwe engo sohwa hofiko kikimo sojo wokufonjantifi imalofo sopone'no kiko asomo wosihwantane'no lonalohino.

⁹ Ose ulahon'ngkuhwoni Jisas kako pahnnimo hungkuno kakoe sikuno syoho iyo'ne ole nal'mento, Mofehi'nyo lonto pomponaho yonte sopo a'amu hofiko hano emoyikujoso mopiwahupitnnehofoho. Hwap'ngoso hofiko olo hwaho loponjo pomponaho somo yo'mayo yo'mayo uhwonalokwofo. ¹⁰ I oso'no a'amu hofiko sikwo'mjoho'mo hano emoyontifi hofiko piwasyiwo'n'ngkohofofoho. Hwap'ngoso

pomponaho anefoho. Oseso nje syohomne'no Anitu pomponaho ntopalokuso somo simeso mopiwahu'mnehono.

¹¹ Ose nalonto tifi ole nalimento, Sekwo upa'nimno. Nakwoe a'amu Lasalos sohwo saho nto foyawentono. I oso'no ngko nu'mo kakimo ulikofamne hwo'nyoho.

¹² Ose nelahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwna'ni ulimentihwoni, Hwe Engofo, kako saho nehopi foyaweso'manji kako wop'ngo umo'nimontonoho. Ose ulimentihwonefoho.

¹³ Jisas kako Lasalos poyo nto pe'nimaho huno ose ko uyahon'ngki saho foyawehe nalimentiso so'no inomokomoyo sohwna'ni nakwo nakwoe hunoso ole syafihu'mentihwoni, Lasalos sohwo kako saho nehopi foyowentan'ngki nalohoho syafihu'mentihwonefoho.

¹⁴ Oso'no Jisas kako yoloho ole nalimento, Lasalos sohwo poyo nto pe'nimaho. ¹⁵ I sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifitne'nji Lasalos kako poyo pe'nimaso sopo ngko mohumayoso wop'ngofoho nningkohoho. I oso'no olohonta kako poyo pe'nimaso sopone'no wosihwano.

¹⁶ Ose nelahon'ngki Toumas hufa'u mehomi imo'nimentiso sohwo kako nom'ne inomokomoyo sohwna'nimo nalimento, Nakwo hwaho Jutiya sopo a'amu Jisasimo sojo'nji wofonjosyano lontifi yalokwofo sopono noho wosihwano. Nakwo Jisasi'nji poyo umo'nano. Ose nelahon'ngki nakwo Jisasi'nji simentihwonefoho.

A'amu poyo pe'nyo somo apa'no ulikafihwosi songo ne'no humayo'ne hwap'ngo sohwo

Jisasiyoho.

¹⁷ Oseso Jisas kako ango Mpetani sopo s'i'mofonto kako hon'ngkanopo lohofahon'ngki a'amuso hofi'ko uli'mentohofi, Lasalos'iye pijafoso sokimomo ne'no nowentan'ngki s'ikuno osofosofahu'no memjao'masofoho. Ose uli'mentohofofoho. ¹⁸ Oso ango Mpetani sopo ango Jelusalem mofoneponoho. Hon'ngkanoso sawemopo'maho, hufa'u si'hune *kiloumitaponoho.* ¹⁹ A'amu Juta pi'n'ngoso ango Jelusalem mta'angoso hofi'ko Mota'nji Maliya'njiyepono kon'ngkwa'wehwo pe'n'i'mentiso so'no hofi'ko sikoe si'meho wopi'ngo umo'nyo'ne humotaho'ne womentohofofoho.

²⁰ Mota kako hungkuno ole upa'n'i'mento, Jisas ntopohoho. Ose upa'nonto komo'no nowento Jisasimo hon'ngkanopo uswo'n'ngkahon'ngki Maliya kako angomo humohumantisofoho.

²¹ Mota Jisasimo uswo'nonto Jisasimo uli'mento, Hwe Engofo, k'iko olopo humantontentesi nje n'ngkwahwo poyo mape'n'ngkuhwonesohilo.

²² I oso'no ngko huno niyohoho. K'iko yo'mayo so'no Anitumo jomo ulisoso kako yo'mayo k'iko ihneso wokijapmmontonoho huno niyohoho.

²³ Ose ulahon'ngki Jisas uli'mento, Oso'no ji'je n'ngkwahwo apa'no songo wolika'montonoho.

²⁴ Ose ulahon'ngki Mota uli'mento, Ngko huno ole niyohoho, S'ikuno ae'uyo somo a'amu likapijo sohonta Lasalos huhwo nolikafone hweho. ²⁵ Ose ulahon'ngki Jisas uli'mento, Ngko a'amumo apa'no songo ulikafo so'nji songo ne'no humayo so'nji ngko hwapi'ngo hwo'nyoho.

A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapinyoso kako poyo ko pe'noso sohwo kako songo ne'no wohumamontonoho. ²⁶ A'amu hofi'ko olo hwaho lopo songo humalofoso hofi'ko ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifijo'manji hofi'ko poyo mape'nifitnehoho. Olo hungkuno kilalokwe losomo simeho hi'ntnnono luyalokuno.

²⁷ Ose ulahon'ngki Mota kako Jisasimo ulimento, Ou Hwe Engofo, kiko Kilais sohwo si, Anitu kako olo hwaho lopone'no hwe fihwo sefo'mayo'ne uhwsopo'monnoho nalimentiso sohohnne'no ngko kikine'no simeho hi'ntnnono kijahopohono. Kiko Anituye Hwomu Kilais hwosoho.

Jisas kako humotaho limentisofoho

²⁸ Mota ose ulonto kakoe angopo asomo nowento konampi Maliyamo joho ulahon'ngki Maliya kakimo u'mahon'ngki Mota hofiyoka ulimento, Nekwoe Letihwayo sohwo kako noponto kikine'no joho kilalofoho. ²⁹ Maliya ose upa'nonto komo'no mokolikapo lohofonto Jisasiyepono umentisofoho. ³⁰ Jisas kako angone sopo m'mofapmmentisofoho. O'o, Mota uswo'nimentiso sopo humohumantisofoho. ³¹ A'amu Jutaso hofi'ko Maliya'nji angomo nohumantifi Maliyamo simeho tango uyoso'no kako'nji humohumantohofoso hofi'ko kakimo uhwon'ngkohofoso kako komo'no likafonto mempono nto poswahon'ngki uhwonontifi hofi'ko kakimo uhwonontifi hofi'ko huno ole syafi'hu'mentohofi, Kako kon'ngkwa'wehwoe

pijafu ho'nahumalofu spono humotahu walimonjitikeno ose syafihu'mentohofofoho.

³² Maliya kako Jisas humentahonjo so'mne'no wento Jisasimo uhwononto kako Jisasiye sifiki'nyo'mo hwomtame ehumanto ulim ento, Hwe Engofo, kiko olopo humantontentesi nje ningkwahwo sohwo poyo mape'ningkuhwonesohilo.

³³ Jisas kako Maliya humotahu lontaningki uhwononto uhwonngkisosu a'amu Jutu kako'nji humahwofosu humotahu nto mjolim+wahoningkofi uhwononto kako kakoe simeho tango uyahoningki ³⁴ ulim ento, Sekwo nti'mo ho'nahumalofu. Ose ulohoningkahoningki ulim ento, Hwe Engofo, kiko nopohoji uhwona. ³⁵ Ose ulahoningkofi Jisas kako humotahu limentisofoho. ³⁶ A'amu Jutu fehohnjoso Jisas kako huhwo humotahu lontaningki uhwonontifi hnnimentohofi, Ihwoni, kako Lasalos sohomo simeho mikunimposu uyimojo hweho. ³⁷ I a'amu nom'nihwa ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo kako a'amu timpi'nyo somo wopingo umokumentiso hopaso kako Lasalosimo ufo'mantontentesi Lasalos kako poyo mape'ningkuhwonesohilo. Sifofu hungkuno ose hnnimentohofofoho.

Jisas kako Lasalosimo apa'no songo ulika'mentisofoho.

³⁸ Oseso Jisas kako simeho tango engo apa'no uyahoningki Lasalosiyepijafo ho'nahumentohofu sopo umentisofoho. Oso hopo sopo Lasalosiyepijafo ho'nahumentohofu

sokimo hoku'yo sopo sojo ewafo engoso nomantifi pijwahu'mentohofofoho. ³⁹ Jisas oso hopo sopo nohumanto ulimento, Olo sojo pijwohumalofo loso wae feeopmno. Ose ulahonngki hwe poyo pe'nimentiso sohwoe konanisi Mota ulimento, Hwe Engofo, kakoe pijafu ho'nahumalohwoneso oso sikuno osofosofahu'no nto memjao'masoso kakoe pijafoso pisakino'njofoho. ⁴⁰ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Olohonta nto kilohefoho. Kiko ngkine'no simeho hi'ntnnono ntapiso'manji kiko Anituye yokumpohn'nyoso uhwonmonnoho. Ose nto kilohefoho. ⁴¹ Motamo ose ulahonngki hofiko sojo ewafo engo mehwsompeehumentohofofoho. Nomehwsompesyahonngkofi Jisas kako ahwomomo uhwononto a'amu kakoe mampaho upa'nyo'ne ole ulimento, Nje Mpohwo sohwo si kiko nje hungkunomo haloho nipewo'nngkino sohwohne'no ngko isamoyoka kilalokweno. ⁴² Ngko huno niyohoho. Kiko engolopohamo nje hungkuno jomo kilwo'nngkohe somo nupa'nwo'nngkino hwosoho. I oso'no olo a'amu oloponjo lohokwofo lohwa kiko ngkimo olo hwaho lopone'no nihwatimentohino so'no simeho hi'ntnnono uyifitne'enji kilalokweno. ⁴³ Ose ulikwato lohofonto joho mohm'no ulimento, Lasalos kiko noho fusyape. ⁴⁴ Ose ulahonngki a'amu poyo pe'nyo sohwo nolikafonto swapmentisofoho. Kakoe sife aho hwapife nano popojontifi kakoe simo'mango hi hwapife ifohumpeehumentohofohi sohwo hi'nji swopahonngki Jisas ulimento,

Yo'mayoso misihuto'meefikujo'no wopaweno.
Ose ulahon'ngki hofi'ko kakoe hungkunomo
in'ngkamentohofofoho.

*Hwe yofe engo'njo sohwa hofi'ko
Jisasimo fonjosyane'entifi hungkuno nano
mtito'mentohofofoho.*

(Matiyu 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ A'amu Juta hwe moya'mi pi'n'ngo
fehohnjoso Maliya'nji humamentohofoso Jisas
kako oso hiso imentiso somo uhwonontifi hofi'ko
kakimo simeho hi'ntnnono uy'imentohofofoho.

⁴⁶ I oso'no a'amu fehohnjo sohwa hofi'ko
a'amu Falisi sohwafe angopono asomo
nowentifi yo'mayo Jisas imentiso so'no a'amu
Falisi sohwa mo tokoyo'ofo imentohofofoho.

⁴⁷ Ose yahon'ngkofi a'amu Falisi sohwanji
a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo
sohwanji hofi'ko a'amu *kaunisol* syoho'njo
sohwa mo uswo'nontifi hnnimentohofi, Nakwo
pipi yanehwono. Olo hwe lohwo yo'mayo

wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso
yalofoho. Pipi pijwaofanehwono. ⁴⁸ Nakwo

kakoe yahino losomo mopijwaofe'manji
a'amu hopi'nonohinoso hofi'ko kakimo simeho
hi'ntnnono uy'kuji kakimo tifi in'ngkafitnnoho.

Ose ikujo'no'manji a'amu Loum nakwoe
hwaho nemokosyohumawo'n'ngkohoho sohwa
nonahon'ngkuji huno ole wosyofisyantifeho.

A'amu Juta hofi'ko nakwoe hungkunomo
enjwa'mo mohumunyofoho. Ose syafisy'kuji
hofi'ko nakwoe tajo ango engo somo
wonyo umokantifeho. Nakwo a'amu

Juta hopi'nonohino hn'nimo wonyo wonemokantifeho.

⁴⁹ Ose hnnontifi hwe fihwo hofiko'nji humamentiso sohwo kakoe yofeso Kaiyofasiyoho. Oso soswo somo a'amu tajo ango syoho'njo sohwamo umokosyohumayo'ne hweho. Kaiyofas huhwo sohwo kako nolikafonto ulimento, Sekwo huno mosyafisiyo'njo liyalokwofo. ⁵⁰ Sekwo olo a'amu losoku huno'maso kuyoho. Nakwo a'amu Juta hopi'nonohino hn'nimo a'amu Loum sohwa wonyo peho'no wonemokantifito. O'o, yahino ito'nohinoso olenoho. Olo hwe anga'nohino lohwo kako hwe moya'mi hopi'nonohino somne'no ufo'mayo'ne poyo wape'nono.

⁵¹ Oso hungkuno ulimentisoso kakoe huno mta'ango'maho. O'o, Kaiyofas kako oso soswo somo a'amu tajo ango syoho so'no yofe engo ma'mentiso so'no Anitu oso huno hiso uyimentisofoho. Oso'no kako Jisas a'amu Juta somne'no ufo'mayo'ne poyo umo'nimontonoho eso ulimentisofoho. Ose ko ulimentisoso oso hungkuno Kaiyofas ulimentisoso a'amu angomeemjo somne'no ufo'mayo'ne Jisas poyo imo'none so'no huno muyo hweho. ⁵² O'o, Anitu kakoe mehomi angomeemjo hn'nwi temtitofa anga'nohino hopa imo'nifitnne'no pe'none'ento Anitu oso hunoso Kaiyofasimo uyahonngki ulimentisofoho.

⁵³ Oso a'amu huhwo sohwa Kaiyofas ulimentiso sikuno somta'ni oso hungkuno Jisasimo fonjasiyo'ne hungkuno loma'mentohofofoho. ⁵⁴ Oseso Jisas kako oso hwaho Jutiya sopo a'amu Jutafe timo sopo hano

memmentisofoho. O'lo, kako oso hwaho hopo sopo uliko'manto kako nom'ne ango Efilaim sopone'no kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji umentihwonefoho. Oso ango Efilaim a'amu mohumunyo mofone sopo molinyoponoho. Oso ango hopo sopo kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji humamentihwonefoho.

⁵⁵ Oso hohosohonta a'amu Jutafe Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engof * mofonepo umo'nimonto imentisofoho. Oso'no oso Sikuno Engo mmo'nyo sohonta a'amu ango'meemjoso ango Jelusalemne'no wopayo engo nyo'ne hofiko hofikoe honingkano hungkuno ito'no iningkayo so'no hofikoe he yo'mayo mijo yojujosyihwasi nto'no wehumano lontifi ole syafihu'mentohofi, Nakwo ose ihwasimanji nakwoe honingkano kiho'maso umo'nantanoho. Ose syafisyontifi simentohofofoho.

⁵⁶ Hofiko nosi'mofontifi Jisasimne'no tipeentifi tajo ango engo somo uhu'mokontifi hofiko ole hnnimentohofi, Olo Sikuno Engo lomne'no Jisas kako wosapmmontolikeno. Ose hnnimentohofofoho.

⁵⁷ Hwapingoso a'amu Falisi sohwanji hwe engo sohwanji hofiko a'amu hisomo hungkuno yokumpohn'nyo ole lontifi, Sekwo Jisas humentahoningkuhwosi uhwoninguji nowenetimapikujono nakwo huhwo sohumo impe untofano. Ose ulimentohofofoho.

12

* **11:55:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

Maliya kako Jisasɨye sɨfemo hwone mijo sohu-mentisofoho.

(Matɨyu 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ Oso Anɨtu A'amu Isɨlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafɨsiyo sɨkuno engo * mmo'nyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni anga'no nowentanɨngki Jisas kako ango Mpetani sopo umentisofoho. Oso ango hopo sopo Lasalos kako poyo pe'nɨngkahonɨngki Jisas kako ulɨka'mentiso sopono umentisofoho.

² Oso ango Mpetani hopo sopo i'mofɨwahonɨngki Jisasɨmne'no wosopayo engo iloho yontɨfi Mota kako wosopayo iku'yopo polofosyalokumpento hu'mmentisofoho. Jisasɨ'nji a'amu nom'ne so'nji Lasalos kako huhwo'nji hofɨko nohumantɨfi wopayo nɨmentohofofoho. ³ Oso hohosohonta

Maliya kako hwone mijo hamniyoho engo mpe imentisoso nomanto Jisasɨye sɨfemo sisyanto kakoe mijiyo sawemo so'nji sɨfemo sosayo usɨpo'mentisofoho. Oso hwone mijo sohwoe akino wopɨngoso ango homo somo ehuhnنالoho'mentisofoho. ⁴ Jisasɨye

inomokomoyo fihwo kakoe yofe Jutas Isɨkaliyout kako Jisasɨmo fonjasɨyo'ne tokoyo'ofo iyo'ne sohwo oso homo somo uhwononto ulɨmento, ⁵ Oso mijo wonyoangkafoso kako

peho'no sisyo'hoho. Olo mijo hiloso nom'ne a'amuso mpe yontɨfijontentesi hamniyoho mɨkunɨmposo a'amu hamniyoho syoho'njo sohwo sɨswo anga'nohino somjo hamniyoho hopi'nono nejapɨkuji nakwo a'amu umofonyo

* **12:1:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

iwo'n'ingkohoho somo uyihwanesohilo.
⁶ Ose ulimentisoso kako a'amu umofonyo
 iwo'n'ingkohoho somne'no huno nehopi
 syafisyonto ulimentiso'maho. O'o, kako
 hamniyoho hufo imojo so'no ulimentisofoho.
 Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwnona'nnonji
 nakwo hano emoyontan'ingkukwone Jutas
 Isikaliyout sohwo kako nakwoe hamniyoho ipofa
 mokosyohumante somta'ni hufo imojo hweho.

⁷ Oseso Jisas ulimento, Olo a'musi kako olo
 ntohofiso loso'no kakoe syohofoho. Sekwo
 t'imo'nohino uhwontohumanno. Kako hwone
 mijo hiloso nomokosyohumentan'ingkuhwosi.
 Ngko poyo imo'n'ime sohonta nje pijafomo
 nto'no enisyohumaniyoho. ⁸ I a'amu umofonyo
 iwo'n'ingkohofoso sekwo'nji engolopohamo
 ne'no humawo'n'ingkohofofoho. I oso'no ngko
 sekwo'nji humaleso sikuno moi'wo we'enepe
 umo'n'montonoho. Oso'no a'amu ngkimo
 wop'ingo ntohofo'ne sikuno pi'n'ingo mauyoho.

*A'amu tajo ango syoho'njo sohwa hofiko
 Lasalosimo fonjosyane'entifi hungkuno nano
 mtito'mentohofofoho.*

⁹ A'amu Juta hwe moya'mi pi'n'ingoso
 Jisas ango Mpetani sopo humaho upa'nontifi
 oso pone'no womentohofofoho. Hofiko
 Jisasi'mnenohini uhwonantifi wome-
 tohofo'maho. O'o, Jisas kako Lasalos
 poyo pe'n'imentiso sohomo ulika'mentiso
 sohwo huhwo'njimo uhwonano lontifi
 womentohofofoho. ¹⁰ Oso a'amu tajo ango
 syoho'njo sohwa hofiko oso hiso uhwonontifi

hofiko Jisasimne'nohini mtito'mentohofomaho. O'o, Lasalos huhwo'njimo fonjosio'ne mtito'mentohofofoho. ¹¹ Hwapingoso a'amu Juta hwe moya'mi pi'n'ingoso hofiko Lasalosimne'no huno pi'n'ingo syafisyontifi a'amu tajo ango syoho'njo sohwo uliko'mantifi Jisasimo simo hi'ntnono uy'imentohofofoho.

Jisas kako ango Jerusalem sopone'no hwe yofe engo'njo pa'nyo imo'nonto humentisofoho.

(Matiyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Oso ango Jerusalem hwe moya'mi pi'n'ingo engoso oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolomentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo † somo uhwonano lontifi simentohofofoho. Oso hopo sopo nohumantifi upa'n'imentohofoso Jisas kako mo'n'ngkanta Jerusalemne'no wapmmontonoho upa'n'imentohofofoho.

¹³ Oseso hofiko yo'mayo wokoso wopingo wopingoso nomotawentifi Jisasimne'no hon'ngkanopo hontohumamentohofofoho. Nohontohumantifi Jisasimne'no joho ole limentohofi,

Anitumo isamoyoka ulano.

Kako wopingo'nohino hweho.

Olo hwe lohomo nakwoe Hwe Engo Anitu sohwo nakwoe hwahopone'no uhwatimentiso hweho.

Kakoe yofe woho'nomano.

Nakwo a'amu Isilael hn'nwiye hwe yofe engo'njo nakumo nemokosyohumayo'ne hweho.

† **12:12:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

Ose limentohofofoho.

¹⁴ Jisas kako yahu osyuyo *toungki* anga'no notipemanto yahu sohwoe hohujopo kehumanto simentisofoho. Oso hiso'no ifalifaliyo ole wo'nnyofoho.

¹⁵ Sekwo a'amu anga Saiyon sopo humalofo soku sekwo iyoho seningkuhwoloho.

Uhwon+mno. Sekwoe Hwe Engo sohwo kako ntosapohoho.

Kako yahu *toungkipo* nokehumanto sopalofoho.

Oso ifalifaliyo hohonta mt+'mokumentohofofoho.

¹⁶ Oso hohosohonta Jisasiye inomokomoyo sohwna'ni nakwo oso hungkuno ifalifaliyo mt+'mokumentohofoho so'no huno monayo hwona'nyoho. I oso'no tifi no'mo Jisas kako ahwomomo simentiso sohonta nakwo oso ifalifaliyo hiso'no huno syafihu'mentihwoni yo'mayo wopingoso Jisasi'mne'no oso sikuno homo somo a'amu uloho'mentohofoho so'no huno ikwesyafihu'mentihwonefoho.

¹⁷ Hohonta Lasalos poyo pe'nonto kakoe pijafoso pi'nimomo wo'mentiso sohonta a'amu Juta pi'n'ngo engoso Jisasi'nji humamentohofofoho. Jisas kako Lasalosimo johu ulonto nulikofahonjoso hofiko uhwonimentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko nom'ne a'amu pi'n'ngo'njo sopo Jisas kako yo'mayo imentiso so'no lutihwamentohofofoho. ¹⁸ Oseso hwe moyam'i pi'n'ngo engoso yo'mayo wonyoangkafo Jisas imentiso so'no upa'nontifi oso a'amu hiso Jisasi'mo honingkanopo uswo'nimentohofofoho.

¹⁹ Uswon'ngkahon'ngkofi a'amu Falisi sohwa

hofiko nuhwonontifi simeho tango uyahonngki ole hnnimentohofi, Ihwoni, a'amuso hofiko nakumne'no huno mosyonefisyalokuyohofo. O'o, a'amu ango'meemjo hopi'nonohinoso hofiko nakumo nosikwojonaofontifi Jisasimnohini inomokoho'nawotofo. Ose hnnimentohofohofo.

A'amu Ngkiklik fehohnjo sohwa hofiko Jisasimo uhwonano lontifi imentohofoho.

²⁰ A'amu pi'ningo engoso sikuno iyoho humayo engoso uhwonano lontifi ango Jelusalemne'no Anituye yofe ho'nomayo'ne simentohofoho. A'amu Juta'nohini'maho. O'o, a'amu Ngkiklik fehohnjo hi'nji simentohofoho. ²¹ Oso a'amu Ngkiklik huhwo sohwa hofiko Filipimo u'mantifi ulimentohofi, Hwe engofo, nakwo Jisasimo uhwonano lontani sahopihwone hwona'nyoho. Ose ulimentohofoho. Filip huhwo sohwo kako hwaho Ngkalili ango Mpetisaita mta'ango hweho. ²² Filip kako hofikoe hungkuno hiso upa'nonto nowento Entilumo ulahonngki siko Jisasimo u'manji oso hungkuno hiso ulimentisiyefoho. ²³ Jisas kako sikimo ulimento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni poyo imo'nimo'apa'no songo likahm'mo nje yofe engo mayo'ne sikunoso mofonepo nto i'mofapohoho. ²⁴ Ose ulikwato lohofonto kako poyo imo'nyo'ne pahnnimo hungkuno ole ulimento, Hwe fihwo kako hamoyo mofososo hami hiso siki wehwosi piso ni'hu'nahone uyimontonoho. I oso'no hwe fihwo kako hami mofososo hami hiso piso ihwoso'no nom'ne

timo sahopi ne pi'n'ingo umo'montonoho.
²⁵ Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako kakine'nohini
 huno syafi kakoe yofe'nohini
 ho'noma'n'wo'n'ngkiso sohwo kakoe humayoso
 aho yokumpohn'nyo kemokosyohumanto poyo
 pe'n'ngkuhwosi tohino engo nomane hweho.
 I oso'no hwe nom'nihwo kako kakine'no
 huno mosyafi yonto nom'ne
 a'amu somne'no ufo'mawo'nyo'ne'nohini
 syafi⁺syi'wo'n'ngkiso sohwo kako poyo
 pe'n'ngkuhwosi songo ne'no wonyoangkafo
 humayo'neso notipemane hweho. ²⁶ Oso
 a'amu Ngki⁺lik huhwo sohwa hofi⁺ko nje
 inomokomoyo umo'nano lifijo'manji siko
 nuhusisi hofi⁺kimo ole ulinyo. Hofi⁺ko ngkimo
 wonn'ngkopant'fi'manji oyon+mno lalofoho
 ulinyo. A'amu nje syoho ntohofiyoso hofi⁺ko
 ngkimo tifi nningkap'wo'n'ngkohofofoho.
 Oseso ngko nje syoho ntohofiyoso ngko
 humame sopo hofi⁺ko wohumap'fe. Nje syoho
 ntohofiyo ne somo Mpohwo Anitu sohwo kako
 hofi⁺kimo uhwon'ngkuhwosi kako hofi⁺koe yofeso
 woho'noma'montonoho. Ose uli⁺mentisofoho.

*Hofi⁺ko A'amufe Hwomu sohumo
 woho'nomap'fe.*

²⁷ Jisas kako nohumanto uli⁺mento, Nje si⁺meho
 tango mi⁺kun'imposo niyohoho. Ngko Mpohumo
 jomo pehofo uli⁺mnehono. Nje Mpohwo so-
 hwosi olo tango engo ngkimo woni⁺ma'monto
 iso losomo ki⁺ko wae yanimotnnehino. Ose
 uli⁺mnehono. O'o, olo tango hiloso ngko mayo'ne

pmmentohono. ²⁸ Oso hiso'no ngko nje Mpo-
humo hungkuno ole ulimo, Mpohwo sohwoosi olo
a'amu hopi'nonohino loso hofiko jije yofe engo
wojo so'no huno uyone'no yo'mayo wonyoso
hofiko ngkimo ntapifijo'manji noho wontapife.

Jisas ose ulahon+ngki mampaho ahwomo
mta'ango ole ho'nimento, Ngko oso hwaho
sopone'no kuhwotimentohe sohonta a'amuso
nje yokumpohn'nyo engo somo uhwonontifi
nje yofe ho'non+ma'mentohofofoho. I kiko
poyo imo'n+ngkohoho'no ngko apa'no songo
kika'me sohonta hofiko nje yokumpohn'nyomo
apa'no uhwon+ngkuji nje yofe apa'no
noho'non+mapitnnefoho.

²⁹ Ose ho'n+ngkahon+ngki hwe moya'mi
kako'njo mofonepo humohumantohofoso oso
mampaho hiso upa'nontifi a'amu fehohnjoso ole
hnn+mentohofi, Ahwomo yoka ho'n+ngkohoho.
A'amu fehohnjoso ole hnn+mentohofi, A'amu
ahwomomjo sohwo kakimo hungkuno ulohoho.

³⁰ Ose hnn+ngkahon+ngkofi Jisas hofikimo
ulimento, Olo mampaho ho'n+ngkiso loso ngko
upa'nyo'ne ho'n+ngkiso'maho. O'o, sekwo
upa'nyo'ne ho'n+ngkisofoho. ³¹ Oso'no olohonta
Anitu kako yo'mayo yahino wonyo a'amu
hwahoponjo y+wo'n+ngkohoho so'no yano
ulofihwoso'no hofiko hofikoe wonyo somjo
tohino mayo'nefoho. Olohonta Anitu kako hwe
wonyo Seten olo hwaho mokosyohumaso sohwoe
yokumpohn'nyoso wae weeo'montonoho.
³² Ngko olo hwaho lopo nohumentan+mo
a'amu hofiko ngkimo iyo hwojiyahofiku'nnyo

yokintaho sopo monihumatipijo sohonta ngko a'amumo wohu'mema'monnoho. ³³ Oso hungkuno ulimentisoso a'amu somo ngko poyo imo'nimne'no honingkano umofitihwamo lonto kako oso hungkunoso ulimentisofoho.

³⁴ A'amu huhwo sohwa upa'nontifi Jisasimo ulimentohofi, Kiko poyo umo'nimonnoho lalohino. Nakumo Anituye hungkuno ole nalimento, Oso hwe Anitu a'amu ufo'mayo'ne uhwsopo'mentiso sohwo kako songo ne'no nohumantihwone hweho. I oso'no kiko A'amufe Hwomu sohwo'simanji iyo hwojiyahofiku'nnyo sopo womonihumojantifeho eso peho'no lohino. Oso A'amufe Hwomuso tihwolo.

³⁵ Ose ulahoningkofi Jisas kako pomponaho pa'nyohwo kakine'no pahnnimo hungkuno ole ulimento, Sekwo olopo nohumentaningkuji pomponaho we'enehwo sekwo'njo lopo wolasehumontonoho. Nolasesyihwoso'no sikuno wammontonoho. Oseso pomponaho lasesyohwoso'no pomponahopo fosyohumamno. Sikuno semenoho. A'amu sikwo'mjoho'mjohano wentoso sohwo kakoe humayoso ntontelo. Awonoho. Huno muyo hweho.

³⁶ I ngko pomponaho sohwo'ni sekwo'njopo nohumentani'mo sekwo simeho hi'ntnnono ntapmno. Sekwo nje hungkunomo tifi nningkapifijo'manji ngko sekwoe pomponaho sohwo'niye mehomi umo'nantifeho. Ose ulikwato lohofonto Jisas kako hofikimo uliko'manto hiyaso humamentisofoho.

A'amu Juta hwe moya'mi piningoso Jisasimo simeho hi'ntnnono muyo'njo imentohofoho.

37 Jisas kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso ko yahon+ngki a'amu Juta pi'n+ngoso simeho hi'ntnnono muy+mmenohofofoho. 38 Oseso oso hungkuno hohonta Aisaiya sohumo An+tu uyahon+ngki l+imojo sohwo mt+'mokumentisoso ne imo'n+imentisofoho. Hungkuno hiso olenoho.

Hwe Engofo, nakwoe hungkuno somo simeho hi'ntnnono t+hwo wonejapmmontolo.

Yo'mayo	wonyoangkafo	a'amu
miy+wo'n+ngkiyohofoso	Hwe	Engo
ihwoso'no	ne'njofoho	eso
wonal+montolo.	t+hwo	

Aisaiya hohonta ose mt+'mokumentisofoho.

39 Oseso a'amuso hofi+ko Jisas+mo simeho hi'ntnnono uyoso hopo'maho. Olo hiloso hwap+ngo so'no Aisaiya kako hungkuno nom'ne mt+'mokumentisoso olenoho.

40 An+tu kako a'amuso nohon+fitnnoho syafi+syonto hofi+koe t+imo upi-jiyo'mentisofoho.

An+tu ngkine'no huno nto'no ik-wesyafi+hupitnnoho syafi+syonto hofi+koe hunoso hwayohosile umasimentisofoho.

An+tu ose uloho'mentiso so'no hofi+ko hofi+koe hon+ngkano wonyo somta'ni ikinjaofi+kuji ngkiyepono pont+fijontentesi ngko hofi+kimo wop+ngo umoku'mnesohilo.

41 Aisaiya hohonta kako wojo hopa uhwon+mentisoso K+laisiye yokumpohn'nyo so'nji kakoe yofe engo so'nji uhwononto kako oso hungkunoso K+lais+imne'no l+imentono.

⁴² A'amu Jutafe hwe engo pi'n'ingo sohwa hofiko Jisasimne'no simeho hi'ntnnono ko uyahon'ngkofi hofiko a'amu Falisi sohwanne'no iyoho un'ngkahon'ngki hofiko Jisasimne'no hungkuno yolohoso molijwaofe'njo imentohofofoho. Hwap'ngoso ole syafihu'mentohofi, A'amu Falisi sohwa hofiko nakumo Anituye tajo ango somta'ni wae enamopitnoho lontifi molijwaofe'njo imentohofofoho. ⁴³ Anitu hofikine'no yo'mayo so'no huno syafisyonte so'no hofiko huno mosyafihu'mmentohofofoho. O'o, a'amu hwahoponjoso hofikine'no yo'mayo so'no huno syafisyontife so osomnohini syafisyontifi in'ngkamentohofofoho.

Jisas kako a'amu hopi'nonohinofe yahino somo yano ilof'ne hungkunofoho.

⁴⁴ Jisas kako hungkuno yokumpohn'nyo ole ul'mento, A'amu fihwo simeho hi'ntnnono ntopantokunjo sohwo kako ngkine'nohino montopantofiyoho. O'o, kako nje Mpohwo olo hwaho lopone'no lon'hwatimentiso osohwo huhwo'ntnne'no ntopantofoho. ⁴⁵ A'amu ngkimo t'imo nohonantokunjo sohwo kako ngkimnohino monehonantofiyoho. O'o, kako nje Mpohwo ngkimo n'hwatimentiso oso hwo huhwo'njimo ehonalofoho. ⁴⁶ Ngko olo hwaho loponjo pomponaho sohwo'ni a'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntap'fijo'manji hofiko sikwo'mjoho'mo mohumafitne so'no pmmentohe hwo'nyoho. ⁴⁷ A'amu fihwo kako nje hungkunomo haloho ko

upa'n'ingkuhwosi hungkuno homo somo tifi min'ngkayo'njo sohomo ngko kakoe yahino somne'no tohino muyimnehono. O'o, ngko a'amufe yahino somne'no tohino yano uyo'ne pmmentohe hwon'i'maho. Ngko a'amufe wonyomjo tohino mta'ni isi'hutofomayo'no pmmentohe hwo'nyoho. ⁴⁸ I a'amu ngkimo hwotoho nifekuji nje hungkunomo tifi min'ngkayo'njoso hofi'ko hofi'kimo hofi'koe yahino wonyo somne'no tohino yano ulofiyo sohwo hi'njofoho. Oso sikuno ae'uyo somo yo'mayo hungkuno nto lijwasemo'mentohe hiso hofi'koe yahino wonyo somne'no tohino yano ulofiyonefoho. ⁴⁹ Hwap'ngoso yo'mayo hungkuno seli'wo'n'ingkoheso nje huno mta'ango'maho. O'o, nje Mpohwo kako ni'hwat'mentiso sohwo kako yo'mayo hungkuno hopi'nonohinoso lijwasemofone ntahon'ngki selalokweno. ⁵⁰ Ngko huno ole niyohi, A'amu nje Mpohwoe hungkunomo tifi in'ngkaweso sohwo kako songo ne'no humanti'hwone hweho. Oseso yo'mayo hungkuno hopi'nonohinoso Mpohwo nti'wo'n'ingkisoso ngko sekumo nto'nohini selalokweno.

13

Jisas kakoe inomokomoyo sohwafe sifemo mijo yoma'mentisofoho.

¹ Oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno engo * iyoho humayo'ne no'no mo'n'ngka

* **13:1:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

imo'none sohonta Jisas kako huno ole uy+mento, Mo'n+ngka ngko olo hwaho lopo uli+ko'mahm'mo nje Mpohwoe angopono wasimne hwo'nyoho. Ose huno umentisofoho. Olo hwaho loponjo hwe moya'mi kakine'no hitoho ulof+wo'n+ngkohoho somo Jisas kako hitoho m+kun+imposo ulo'mentisofoho. Kako kakoe a'amumu ne somne'no hitoho ne'no ulofontan+ngki kakoe poyo imo'nyo sikunososo i'mofapmmentisofoho.

² Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji nohumentani sikuno'nji wopayo nontan+ngkuhwoni Seten kako Jutas Isikaluyout Saimouniye hwomu sohomo olo hunolo nto uy+mento, Kiko Jisasi+mne'no tokoyo'ofu uy+monji yalokunososo olohonta olo sikwo'miyo lomo noho fiyo. Oso hunoso Seten umentisofoho.

³ Oso hohosohonta Jisas kako huno ole uy+mento, Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso ngkimo enjwa'mo nto ho'nani+humasofoho. Huno nom'ne olo so'nji huno uy+mento, Nje Mpohwoe kako olo hwaho lopo ni+hwat+mentiso sohwo'ni ngko apa'no kakiyepono asomo nosimnefoho. Huno ose uy+mentisofoho.

⁴ Oseso Jisas kako wopayo fehohnjo moi'wo manyohwoe kako nolikafonto kakoe nem'no manji'mofu wae yaofonto kako sosayo sipo'nyo nomanto kakoe simehopo nano mtitofahin+mentisofoho.

⁵ Ose mtitofahinonto kako mijo nomanto noswanopo sisasyonto kako kakoe inomokomoyo sohwna'niye sifemo mijo yonema'mentisofoho. Ose yonemanto kakoe sosayo sipo'nyo kakoe simehopo mtitofahin+mentiso so'nji sosayo nasipo'mentisofoho.

6 Oseso Jisas kako Saimoun Pitamo u'mahon'ngki Pita ul'imento, Hwe Engofo, k'iko nje sifemo mijo uyon'ima'monntaho.

7 Ose ulohon'ngkahon'ngki Jisas ul'imento, Olohonta olo kilohofalokwe loso k'iko huno makiyohoyohoho. I oso'no hwangku k'iko huno wakiy'montonoho.

8 Ose ulahon'ngki Pita ul'imento, Nje sifeso mijo niyan'mahotoho. N'ihu'no ngkilaho. Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Ngko jije sifemo mijo miyokumaso'manji k'iko ngko'nji mohumayo'ne hwosoho. K'iko nje syoho mantohofiyo'ne hwosoho.

9 Ose ulahon'ngki Saimoun Pita komo'no ul'imento, Hwe Engofo, ose'manji nje sifemnohini yon'mahotoho. O'o, nje aho mnokino hopi'nonohino lomo fiyon'maho. 10 Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, A'amu fihwo kakoe a'apaho hi'nji mijo nto yomo'n'ngkiso sohwo kako kiho ane imo'nyo so'no syoho engo'njo hwo'maho. O'o, kakoe sifemnohini mijo yomo'n'ngkuhwosi kiho ane'njo wohumamontonoho. Olo ango lomo humalohwone sohwasu anga'nohinohwo kiho'njohwo humaho. Nom'ne sohwasu kiho ane hwasoho. Ose ul'imentisofoho. 11 Hwap'ngoso Jisas kako Jutas kakine'no tokoyo'ofu yone sohune'no huno uyahon'ngki, Anga'nohinohwo kiho'njohwo humaho eso ul'imentisofoho.

12 Oseso Jisas hofi'koe sifemo mijo moi'wo esojwamofonto kakoe nem'nomanji'mofu apa'no yonto nakwo'nji apa'no ampo humamentisofoho. Nohumanto nal'imento, Ngko sekwoe sifemo mijo yosemahe so'no huno ito'no nto

laseyohoho. ¹³ Ose ulonto ulimento, Sekwo ngkine'no Hungkuno Mesyolonetihwayo hwosoho. Nakwoe Hwe Engo hwosoho nt+wo'n+ngkohof+hwaso. Oso hungkuno nt+wo'n+ngkohofoso nto'nohinoho. Ngko huhwo'ne osenohinoho. ¹⁴ Ngko sekwoe hwe engo sohwo'ni sekumo hungkuno meselut+ihwayo sohwo'ni ngko sekwoe sifemo mijo yosemahono. Sekwo nakwo hwe engo hwona'nyoho likuji nom'ne a'amu sofe sifemo mijo miyomapitnoho lonji selohofohono. Oseso sekwo sohwaso sekwo nom'ni hwafe sifemo mijo y+maof+kujo'no hofiko sekwoe sifemo uyosemapife. ¹⁵ Olo selohofoheso yahino loso nto set+hwaheso sekwo nom'ni hwamo ose ulohopmno. ¹⁶ Ose ulonto ole ulimento, Ngko hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Upa'n+imno. A'amu fihwa hofiko nom'nihwoe syoho ulohofiy+wo'n+ngkohoho sohwa hofiko hofikoe hwe engomo muyakolopitne hwafoho. A'amu fihwa hungkuno motawowo'n+ngkohoho sohwa hofiko a'amu lihwat+mentiso sohomo muyakolopitne hwafoho. ¹⁷ Ngko sekwoe hwe engo sohwo'ni ngko olo hiloso selohofoheso so'no sekwo olo hungkuno selalokwe hwapingoso huno waseyono. Sekwo nom'ne hwamo ulohofoso ngko selohofoheso hopaso ifijo'manji sekwo simeho wopingo wasemo'n+montono.

¹⁸ Ose ulonto ole ulimento, Olo hungkuno selalokwe loso sekwo hopi'nonohino sohwanne'maho. Ngko sehwasopo'mentohe sohwanne'no sekwoe yahino humayo so'no

ngko huno niyohoho. I oso'no Anituye hungkuno a'amu mt'i'mokumentohofoso ne umo'nimontonoho. Hungkuno anga'nohinoso olenoho.

Hwe fihwo ngko'nji wosopayo nososohwo kako ngkine'no hohujo ikinjanimofi'hwosi nje mangohwo umo'nimontonoho.

Ifalifaliyo ose mt'i'mokumentohofofoho. ¹⁹ Oso hungkuno hiso ne imo'noso sohonta'ne'no selalokweno. Ne imo'n'ingkuhwoso'no sekwo huno ole wosyonifisyantifeho. Jisas kako ne'njo hweho. Ose wosyonifisyantifeho. ²⁰ Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Ngko a'amu fihumo uhwojahanimo a'amuso osohumo utimafikuji wop'ngo ulohopifijo'manji hofiko ngko huhwo'nimo ntimafikuji wop'ngo wontohofantifeho. A'amu ngkimo ntimalokwofo sohwa hofiko nje Mpohwo Anitu huhumo utimalokwofo. Ose nalimentisofoho.

Jutas kako Jisasimo mango hwafe ahomo ho'nahumentiso so'ne hungkunofoho.

(Matiyu 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-33)

²¹ Oso hohosohonta Jisas kako hi tango mikunimposo uyahan'ngki kako hungkuno yolohoso ole lijwao'mento, Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Hwe fihwo kako olo ango lomo sekwo'nji humaso sohwo kako mango sohwife ahomo woho'nan'humonte hweho.

²² Ose nelahon'ngki kakoe inomokomoyo anga'no anga'nohino sohwna'ni hon'ingkonontani tihune'no kalohoho huno syafi'hu'mentihwonefoho. ²³ Ngko Joun olo

hungkuno ifalifaliyo mt'i'mokalokwe sohwo'ni Jisas kako ngkimo simeho engo ntap'iwo'n'ingkiso so'no ngko Jisasi'nji afapo humohumantohe hwo'nyoho. ²⁴ Oseso Saimoun Pita kako ngko Joun'ni uhwonyo'ne aho songo songo yahon'ngki ngko kakimo uhwon'ngkahon'ngko Pita ole nt'imento, Kiko Jisasi'mo ulohonyo. Tihune'no kolalofoho. ²⁵ Ose ntahon'ngki ngko Jisasi'mo ikinjamo lohofonji ul'imento, Hwe Engofo, kiko tihune'no lalokuno. ²⁶ Ose ulahon'ngko Jisas nal'imento, Ngko wosopayo kutnnyoso mijomo yomahm'mo a'amu fihumo uy'monnoho. Oso huhweho. Jisas ose nalonto kako wosopayo kutnnyoso mijo yomanto Jutas, Saimoun Isikaliyoutiye hwomumo uy'mentisofoho. ²⁷ Ose uyahon'ngki Jutas n'imentisofoho.

Oso hohosohonta Seten kako Jutasimo ehuhnao'mentisofoho. Jisas Jutasimo ul'imento, Kiko yo'mayo umonji yohinoso olohonta komo'no fiyo. ²⁸ Oso hungkuno Jisas Jutasimo ul'imentisoso kakoe inomokomoyo sohwo'ni osopo humohumant'hwone sohwo'ni hwapingo neso huno monayo hwona'nyoho. ²⁹ O'o, fehohnjo sohwo'ni nakwo Jutas nakwoe hamniyoho ipofu mokosyohumawo'n'ingkiso so'no huno ole syafihu'ment'hwoni, Jisas kako oso S'ikuno Engo iyoho humayo so'ne yo'mayo mpe-e'ne lihwat'mentiso so'no syafihu'ment'hwonefoho. Fehohnjo sohwo'ni huno ole syafihu'ment'hwoni, Jisas kako a'amu umofonyo iyo somo hamniyoho uyo'no lihwaj'mentiso so'no syafihu'ment'hwonefoho.

³⁰ Jutas kako oso wosopayo nomanonto mempono komo'no humentisofoho. Noswonto uhwon+mentisoso sɪkuno nto mjao'mentisoso uhwon+mentisofoho.

Jisas kako honɪngkano hungkuno songo so'no kakoe inomokomoyo sohwamo lutɪhwamentisofoho.

³¹ Jutas kako syukwato lohofahonɪngki Jisas kakoe inomokomoyo nom'ne sohwona'nɪmo nalɪmento, Olohonta A'amufe Hwomu sohwo'niye yofe engo utɪhwa'nyopo u'mofapmmontonoho. Oso hiso'no Anɪtuye yokumpohn'nyo engo somo a'amu tɪmo uhwonɪngkuji hofɪko kakoe yofe engo woho'nomantɪfeho. ³² Ngko nje Mpohwoe yofe engo imoku'me'no Mpohumo kakoe yofe engoso kakoe Hwomu sohwo'nɪmo komo'no wontapmmontonoho. ³³ Ose nelɪkwato lohofonto ole nalɪmento, Nje mehomi sohwasi ngko sekwo'nji we'nenepi nohumahm'mo woselɪko'ma'monnoho. Oso hohosohonta sekwo ngkine'no hafɪhafe wonyopi wotɪpeentɪfeho. Ngko a'amu Juta sohwamo hungkuno nto ulɪmaleso olohonta sekwo huhwahnnonji selalokweno. Ngko ume sopo sekwo olohonta ngkimo monɪ'mapitnnohofo. ³⁴ Oseso ngko honɪngkano hungkuno songo sejopalokweno. Sekwo sekwoe a'amu somne'no sɪmeho wosema'nono. Ngko sekumo sɪmeho sejopalokwe pa'nyoso sekwo sekwoe a'amu somo sɪmeho uyɪmno. ³⁵ Sekwo oso hopa a'amu somo sɪmeho uyɪkujo'no nom'ne a'amuso

sehon+ngkuji ole waselife, Jisas+ye inomokomoyo hwasoho. Ose woselantifeho.

Jisas kako Pita kakine'no hohujo ikinj+mofone so'no ul+imentisofoho.

(Mat+yu 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Saimoun Pita kako Jisas+imo ul+imento, Hwe Engofo kiko nt+mne hwasilo. Ose ulohon+ngkahan+ngki Jisas ul+imento, Ngko ume sopone'no kiko olohonta man+ngkapihnnohino. I oso'no hwangku sohonta kiko ngkimo ni'matnne hwasoho. ³⁷ Ose ulahon+ngki Pita ul+imento, Hwe Engofo, olohonta ngko kikimo mokin+ngkapeso pipine'elo. A'amu sohwa hofi+ko kikimo fonjakohufijo'manji hofi+ko ngkimo fonjanisiyoso wop+ngofoho. Ngko kikimo kufo'mayo'ne pe'n+nimeso wop+ngofoho. Wape'n+nimo. ³⁸ Ose ulahon+ngki Jisas ul+imento, Kiko ngkimo nifo'mayo'ne wape'n+nimo lalohino. Hungkuno nehopi'nohini wakil+monne'no yohono. Olohonta tosika yoka maho'nyo sohonta kiko mango hufa'u si+hune ole wal+monnoho, Ngko Jisas sohune'no huno maniyo hwo'nyoho. A'amu somo ose ul+monnoho. Jisas Pitamo ose ul+imentisofoho.

14

Jisas sohwo kako Mpohwo An+itumo u'mayo'ne hon+ngkano hweho.

¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji nohumentani nakumo nal+imento, Sekwo sekwoe si+meho wonyo semo'n+ngkuhwoloho. O'o, sekwo An+itumo si+meho hi'ntnnono ne'no

uyimno. Oso'no sekwo ngko huhwo'nimo simeho hi'ntnnono ntapmno. ² Nje Mpohwoe angoso sohe pi'n'ngo'njoponoho. Oso hungkuno hiso ne ane'njontentesi ngko sekumo hohonta selimnesohilo. Ngko sekwoe ango ito'no wesyo humamne hwo'nyoho. ³ Ngko sekwoe ango ito'no yasesimo ngko sekumo setimayo'ne asomo wapmne hwo'nyoho. Oso'no sekwo ngko'njo afa nohopo humenti'hwanefoho. ⁴ Ngko simne hon'ngkano somne'no sekwo huno seyohoho.

⁵ Ose nelahon'ngki Toumas ulimento, Hwe Engofo, kiko ntimne hwasilo. Nakwo huno monayohoyohoho. Nakwo oso hon'ngkano somne'no hunoso pipi ihwasi syofisyanehwono.

⁶ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Ngko sohwo'ni Mpohumo u'mayo'ne hon'ngkano hwo'nyoho. Ngko hungkuno nehopi'nohino hwapingo hwo'nyoho. Ngko songo ne'no humayo'ne hwapingo hwo'nyoho. A'amu fihwo kako Anitumo u'mayo'ne hon'ngkano nom'neso mauyoho. O'o, ngko'nohini Mpohumo u'mayo'ne hon'ngkano hwapingo hwo'nyoho. ⁷ Sekwo nje hwapingo ne so'no huno nto'no seyontentesi sekwo nje Mpohwo huhune'no huno seyihwonesohilo. Olohonta sekwo Anitune'no huno nto seyohoho. Sekwo kakimo nto uhwon'ngkohoho. Sekwo ngkimo nohon'ngkohoho so'no sekwo Anitu huhumo uhwonontifi kakine'no huno nto'no seyohoho.

⁸ Ose ulahon'ngki Filip ulimento, Hwe Engofo, kiko Mpohumo foneti'hwaho. Noneti'hwahojo'no

nakwo simeho wopingo wonamo'nimontonoho.

⁹ Ose ulahonngki Jisas kako ulimento, Filip ngko sekwo'nji sikuno pi'ningo engo nto humantohe hwo'nyoho. I osomo kiko ngkine'no huno ito'no makiyo'njo hwosilaho. A'amu ngkimo nohonowo'nngkiso sohwo kako nje Mpohwo Anitumo uhwonalofoho. Oso'no pipine'no lohino. Kiko Mpohumo fonetihwaho lohinosofo. ¹⁰ Kiko ole losyofisyalokuno.

Jisasi'nji kaningkwohwo'nji siko afa'maho. O'o, Jisas kako kengo hweho. Kaningkwohwo kengo hweho. Ose losyofisyalokuno. Hungkuno ngko sekumo selinyoso nje huno mta'ango'maho. O'o, Mpohwo Anitu kako ngkimo humaso sohwo kako yo'mayo syoho iwo'nningkohoho.

¹¹ Sekwo olo hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyimno. Ngko nje Mpohumo humaleno. Mpohwo kako ngkimo humaho. Oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono muyo'manji i yo'mayo syoho wonyoangkafo a'amu miyowo'nngkiyohoho iwo'nngkohe so'no sekwo huno ikwesyafisyikuji sekwo simeho hi'ntnnono ntapmno.

¹² Hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntaposo sohwo yo'mayo syoho ngko iwo'nningkoheso kako uyimontonoho. Ou, ngko nje Mpohwoepono sime sohonta oso a'amu huhwo sohwo kako olopo nohumahwosi yo'mayo syoho ngko imentohe somo kako niyakolofososo ngko ufo'ma'monnoho. ¹³ Hwapingoso ole, sekwo nje Mpohumo yo'mayo so'no jomo ulikuji nje yofe lifijoso ngko yo'mayos

wosejapmmnonoho. Ngko yo'mayo sekumo sejam'ne'no nje Mpothwoe yofe sekwo noho'nomafikujo'no kakoe yofe engoso umo'nimontonoho. ¹⁴ Sekwo nje Mpohumo nje yofe ulifijoso ngko yo'mayo imneso'no jomo ntikujo'no ngko uyimnonoho.

Jisas kakoe Towahuno Wopingo somo uhwa-jone'no hungkuno ulimentisofoho.

¹⁵ Sekwo ngkimo simeho nehopi ntapifijo'manji ou, sekwo nje hungkuno hopi'nonohino somo haloho pekuji ito'no wonningkopantifeho. ¹⁶ Ngko Mpohumo jomo ulime'no kako nom'nihwo sekumo Yokumpohn'nyo Sesofitofosyohumayo'nehwo wosejapmmontonoho. Oso huhwo sohwo kako sekwo'nji engolopohamo ne'nohini wofosyohumentihwantife hweho. ¹⁷ Anitu kakoe Towahuno sohomo sekuyepono uhwajihwoso'no Towahuno huhwo sohwo kako hungkuno nehopi'nohini wasetihwamontonoho. I oso'no a'amu hwahoponjo yahino somo inngkuwalokwofoso hofiko oso Towahuno huhwo sohomo momaso'njofoho. Hwapingoso hofiko kakimo timo muhwonyo'njo ikuji hofiko kakine'no huno muyofoho. I oso'no sekwo kakine'no huno seyohoho. Hwapingoso olohonta kako sekwo'nji humaho. Hwangku kako sekwoe simeho mo'mo wohumamontonoho.

¹⁸ Ngko sehwti'mo'me sohonta Anituye Towahuno sohwo sekwo'nji humaso so'no sekwo sikumehomi pa'nyo mohumafitnnehoho. O'o, ngko sekuyepono asomo wapmmnonoho.

19 We'enepe olo hwaho loponjo a'amuso hofiko ngkimo apa'no manohon+fitnnefoho. I oso'no sekwo wonohonantifeho. Ngko songo ne'no humayo'ne hwapingo sohwo'ni kalohi sekwo hoku songo ne'no wohumantifeho.

20 Ngko nje Mpohwoepono sehwo'ti'mo'me sohonta sekwo huno ole waseyono. Ngko nje Mpohumo humaleno. Sekwo ngkimo wofosyonohumantifeho. Ngko sekumo wosefosyohumamonnoho. 21 A'amu fihwo kako nje hungkunomo haloho pehwosi hungkuno homo somo ito'no tifi in+ngkaweso sohwo kako ngkimo simeho nehopi ntopalofoho. A'amu ngkimo simeho ntap+wo'n+ngkiso osohumo nje Mpohwo kako simeho uyalofoho. Ngko huhwo'ni oso huhwo sohomo simeho uyi'mo ngko kakimo uti'hwanyopo ikini'me'no kako ngkimo wonohon+montonoho. Jisas ose ul+mentisofoho.

22 Jisasiye inomokomoyo nom'ne sohwo kakoe yofe Jutas+yoho. Osohwo kako Jutas Isikaluyouti'maho. O'o, nom'ne hweho. Oso Jutas huhwo sohwo kako nohumanto Jisas+mo ul+mento, Hwe Engofo, kiko nakwo sohwo'na'n+mo ne'mahoji hwe moya'mi hwahoponjoso makohonyo'njo iyoso pipilo. 23 Ose ulohon+ngkahon+ngki Jisas ul+mento, A'amu ngkimo simeho nehopi ntaposo'manji kako nje hungkunomo ito'no wonn+ngkamontonoho. Oso hwe huhwo sohomo nje Mpohwo An+tu kakine'no umo'n+montonoho.

Nekwo'montosa'i oso hwe huhwo sohomo u'mehwasi kako'nji engolopohamo ne'no wohumantanoho. 24 A'amu

nje hungkunomo tifi ito'no min+ngkayo'njo sohwo kako ngkimo simeho hi'ntnnono mantap+wo'n+ngkiso hweho. Olo hungkuno selalokwe loso nje huno mta'ango'maho. O'o, nje Mpohwo n+hwat+mentiso sohwoe hungkuno ntapmmentisoso selalokweno.

²⁵ Ngko sekwo'nji nohumanji hungkuno loso selalokweno. ²⁶ I oso'no ngko sekumo sehwo'ti'mo'me'no nje Mpohwo kako kakoe Towahuno Wop+ngo sohwo ngkimo niyohope'ne sekumo Yokumpohn'nyo Sosofitofosyohu-mayo'ne sekuyepono uhwat+montonoho. An+tuwe Towahuno Wop+ngo huhwo sohwo kako sekwo'nji nohumahwosi sekumo yo'mayo so'no hofiyo woloset+hwamontonoho. Kako sekwoe hunomo huno sefhotof+hwoso'no yo'mayo hungkuno sel+mentoheso huno ikwesyafi+sy+kuji huno wasey+montonoho.

²⁷ Ngko sekumo sehwo'ti'mofalokwe so'no ngko nje simeho wop+ngo'nji simeho pompenjiyo'nji sejopalokweno. Hwe moya'mi hwahoponjo sofe simeho pompenjiyoso simeho wop+ngoso iyoswo ilo'molajo iwo'n+ngkisoso pa'nyo'njofoho. I nje simeho wop+ngo nje simeho pompenjiyoso oso pa'nyo'maho. O'o, hwahoponjo somo yakolo'nnyofoho. Oseso yo'mayo tango se'mahwoso'no sekwo yomo ikuji iyoho sen+ngkuhwoloho. ²⁸ Oso hungkuno selohe loso sekwo apa'no huno fikwesyafi+hupmno. Ngko Mpohwoepono nos+mo sekuyepono asomo wapmmonnoho. Sekwo ngkimo simeho nehopi ntape'manji ngko nje Mpohwoe ango wonyoangkafo sopo nos+me'no sekwo simeho

wopɪngo wasemo'nɪmontonoho. Hwapɪngoso Mpohwo Anɪtu kako ngkimo hwofilo'nyo hweho. ²⁹ Yo'mayo hiso mmo'nontanɪngki selalokweno. Oso'no hwangu sohonta yo'mayo selohe so'no i'mofapɪhwoso'no sekwo osomo uhwonɪngkuji sekwo ngkimo sɪmeho hi'ntnnono ntapɪfitnne'no selalokweno.

³⁰ Nje sɪkuno sekwo'nji hungkuno jo'neso mofɔ nto imo'nɪmaho. Hwapɪngoso Seten hwe wonyo olo hwaho loponjo yahinomo mokosyohumawo'nɪngkiso sohwo kako wonyo ntohɔfo'neso nto i'mofapohoho. I oso'no kakoe yokumpohn'nyoso ngkimo moniyakolofonehoho. Seten ngkimo moniyokolofontanɪngkuhwosi ngko poyo wape'nɪmonnoho. ³¹ Hwapɪngoso hwe moya'mi hopi'nonohinosa hɔfɪko ngko nje Mpohumo sɪmeho engo uyalokwe so'no huno tɪpemayo'ne ngko oso hungkuno Mpohwo ntapmmentiso somo ito'no tɪfi unɪngkamonnnoho. Yo'mayo tango ko nɪ'mahonɪngkuhwosi ngko ne'no unɪngkamonnnoho. Ose nalonto nalɪmento, Filɪkapmno. Wohwano. Ose nalɪmentisofoho.

15

Jisas kako 'wain' iyo hwapɪngo ne hweho.

¹ Jisas kako kakoe inomokomoyo sohwna'nɪmo pahnnɪmo hungkuno ole nalɪmento, Ngko iyo hwapɪngo ne hwo'nyoho. Nje Mpohwo iyo uyo syoho sohwo'nɪmo mokosyonɪhumunyo hweho. ² Nje iyopamo ne minto'nyoso Mpohwo kako nolofehwosi

wae weeo'mtonoho. Iyopamo ne into'nnyo hopi'nonohinoso kako nofasyihwosi pamo ne'njoso wawo'montonoho. Hwapingoso ipisayo engo into'nngkuhwosi ne engo imo'nyo'nefoho. ³ Oso pa'nyoso sekwo nje apamo sohwasi sekwo nje hungkunomo ito'no iningkowalokwofo so'no oso hungkuno hiso yo'mayo yahino wonyo imotofo somo wae esemofalofoho. Sekwo kiho'maso'njo humalofo. ⁴ Sekwo ngkimo fosyonihumamno. Ngko sekumo wofosyosehumamonnoho. Iyopamo fihwo kako iyo ne hwapingo somta'ni nosanjihwosi piwasyososo kako ipisayo neso minto'nonehoho. Oso pa'nyoso sekwo ngkimo monifohi'nyo'manji sekwo huhwasi ipisayo neso minto'nyo'ne hwasoho.

⁵ Ngko iyo hwapingo ne hwo'nyoho. Sekwo nje apamo hwasoho. A'amu fihwo ngkimo fosyonihumaso sohwo ngko kakimo wofosyohumamonnoho. Oso'no kako ipisayo ne engo'njo hweho. Sekwo ngkimo nisikwatifijo'manji sekwo yo'mayo neso mifitne hwasoho. ⁶ A'amu fihwo kako ngkimo nisikwatnnyo sohwo a'amu iyopamo yofoho inyoso wae yaofontifi tohomo ho'naefiwo'nngkohoho hopaso nje Mpohwo kako hwe huhwo sohomo wae yaofonefoho.

⁷ Sekwo ngkimo nonihumafikuji sekwo nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafikujo'manji yo'mayo so'no semo'nngkuhwoso'no ngkimo jomo ntifijoso yo'mayoso sekumo wose'ma'montonoho. ⁸ Sekwo ose ifijo'manji sekwo nje inomokomoyo

ne imo'n+ingkuji sekwo ipisayo ne engo'njo imo'n+ifitne hwasoho. Oseso a'amu hofiiko An+itu kako sekumo hofiyo semokosyohu-mentan+ingkuhwosi sehon+ingkuji hofiiko nje Mpohwoe yofe engo noho'nomapitnnefoho.

⁹ Nje Mpohwo kako ngkimo s+imeho engo ntap+wo'n+ingkiso hopaso ngko sekumo s+imeho sejopalokweno. Oseso sekwo nohumaf+ikuji ngko hitoho engo sejopalokwe so'no huno syaf+sy+ikuji yo'mayoso ifitne so'no sekwo An+tumne'no yokumpohn'nyo fiyoho'n+mno.

¹⁰ Ngko nje Mpohwoe hungkunomo tifi ito'no in+ingkawowo'n+ingkohe so'no ngko huno niyohi, nje Mpohwo hitoho engo ntopalofoho. Oso pa'nyoso sekwo nje hungkunomo tifi ito'no in+ingkafijo'manji sekwo huno ole waseyono. Jisas kako hitoho engo nejopalofoho.

¹¹ Olo hungkuno selalokwe loso nje s+imonyo iyoso sekwoe s+imeho mo'mo wasewenonji selalokweno. Oso s+imonyo iyoso s+imeho mo'mo engo m+kun+imposo wasemo'n+ingkuhwono.

¹² Jisas ose nalonto nal+mento, Sekwo olo hungkuno losomo tifi ito'no fin+ingkamno. Ngko sekumo s+imeho sejopalokwe hopaso sekwo nom'ne a'amu somo ose uy+mno. ¹³ A'amu fihwo kako kakoe a'amu somo s+imeho uy+hwoso so'no kako a'amu hisofe mango sohwamo ole ul+montonoho. Olo a'amu lomo sekwo nus+hutof+ikuji ngkimnohini fonjan+humno. Ose loso sohwo kako kakoe a'amu hisomo s+imeho uyoso yakolo'nnyo hweho. ¹⁴ Sekwo sohwasi nje hungkunomo tifi ito'no nn+ingkap+fijo'manji sekwo nje a'amu ne hwasoho. ¹⁵ Syoho ulohofiyo

sohumo kakoe hwe engo sohwo kako yo'mayo so'no yoloho mujo'njo hweho. O'o, syoho ulohofiyo sohwo kako syoho'nohini inyo hweho. Ingko olohonta nje syoho ntohofiyo hwasoho eso apa'no masel+mhono. O'o, yo'mayo hungkuno nje Mpohwo nt+mentiso so'no ngko yolohoso nto sel+malefoho. Oso'no olohonta nje a'amu hwasoho selalokweno.

¹⁶ Sekwo ngkimo s+mo'mo nakwoe Hwe Engo'ne hwehont+fi n+hwosopo'mentohof+hwon+'maho. O'o, ngko s+mo'mo sekumo nje a'amu ne imo'nyo'ne sehwsopo'mentohe hwasoho. Sekwo ipisayo ne into'nyo'ne sehwsopo'mentohe hwasoho. Oseso olo syoho sejopalokwe loso sekwo yahon+ngkuji a'amu pi'n+ngoso nje hungkuno nupa'n+ngkuji t+fi n+ngkap+fijoso nakwo'nji ne'no nohumantokutnnefoho. Oseso sekwoe syohoso ne imo'n+ngkuhwoso'no ne'no nowent+hwonefoho. Sekwo ose ifijo'manji sekwo nje Mpohumo nje yofe ul+kuji yo'mayo so'no jomo ul+fijoso kako wosejapmmontonoho.

¹⁷ Oseso ngko olo hungkuno loso apa'no yokumpohn'nyo selalokweno. Sekwo a'amu somo s+meho nehopi uy+mno.

A'amu hwahoponjo sohwa hof+ko Jisasiye inomokomoyo sohwanne'no mangohwa imo'n+ifitne so'ne hungkunofoho.

¹⁸ Hwe moya'mi hwahoponjo yahinomo t+fi in+ngkwalokwofoso hof+ko sekwoe mangohwa imo'n+fijo'manji sekwo huno ole waseyono, S+mo'mo ngkine'no mangohwa

imo'nimalofofoho. ¹⁹ Sekwo olo hwaho loponjo yahinomo tifi iningkafigontentesi u, a'amu hwaho loponjoso sekumo nakwoe a'amu hwasoho selifijoso simeho sejapikutnnesohilo. I oso'no sekwo olo hwaho loponjo a'amu hwasimaho. O'o, ngko olo hwaho loponjo yahino somne'no i'waho ito'no ehumayo'ne so'no sehwasopo'mentohefoho. Oseso hwe moya'mi hwahoponjoso hofiko sekwoe mango hwafoho. ²⁰ Olo hungkuno nto selohe loso huno ito'no fisyafihupmno. A'amu syoho ulohofiyo sohwoe yofe engoso kakoe hwe engo sohwoe yofe engomo muyakolofonehoho. Oso hiso'no sekwo iningo seyihwoloho. Ngko sekwoe hwe engo sohwo'nimo a'amu hwahoponjoso wonyo ntohofiwo'ninkohoho hopaso hofiko sekumo woselohofantifeho. I hofiko nje hungkunomo haloho nipopijo'manji hofiko sekwoe hungkunomo haloho wosepeentifeho. ²¹ A'amu hwahoponjoso hofiko Anitu nihwatimentiso so'no huno muyofoho. Oso'no sekwo ngkimo tifi nningkapwo'ninkohoho so'no hofiko yo'mayo wonyoso woselohofantifeho.

²² Ose nalonto nalimento, Ngko olo hwaho lopo mape'njo ntentesi nje hungkuno hofikimo mulonti'mtentesi hofikoe honingkano wonyo somne'no hofiko tohino engo momafikutnnesohilo. I oso'no nje hungkunomo nto ko upa'nimotofoso hungkuno homo somo simeho muyofoho. Oso'no sikuno ae'uyo somo ngko wonyo hwasoho ulime'no hofiko mampi'nyo ifitnefoho. ²³ A'amu nje

mangohwo imo'noso sohwo kako nje Mpohwo huhune'no mangohwo osenohini umo'nimonte hweho. ²⁴ Yo'mayo syoho wonyoangkafo a'amuso hofiko miy+wo'n'ingkiyohofoso ngko hofiko'njopo itihwamentohefoho. Oso syoho hiso ngko miyo'njo yonti'mtentesi hofikoe wonyo hon'ingkano somne'no tohino engo momafikutnesohilo. I oso'no olohonta oso syoho wop'ingo imentohe somo hofiko timo uhwonontifi hofiko ngkine'no nakwolaho ntimentohofoso hofiko ngko'nji nje Mpohwo huhwo'njiye mangohwa imo'nimentohofofoho. ²⁵ Oseso hofikoe yahino homo somne'no oso Anituye hungkuno anga'no mti'mokinyoso ne imo'nalofoho. Oso hungkunoso olenoho. Ngko hofikimo wonyo ko mulohofahon'ngko hofiko ngkine'no siki mangohwa imo'nnyofoho.

²⁶ Ose nalonto nalimento, Ngko nje Mpohwoe pone'no nosi'mo Anituye Towahuno yokumpohn'nyo sosofitofosyosehumayo'ne sohomo ngko sekuyepono wolihwatimonnoho. Oso Towahuno huhwo sohwo kako hungkuno ne'njo hweho. Kako Mpohwo'nji fosyohumawo'n'ingkiso sohwo kako sekuyepono wapmmontonoho. Kako nopihwosi ngkine'no hungkuno woli'wasemo'montonoho. ²⁷ I sekwo ngko'nji nje syoho ema'mentohe sohonta humamotohwone so'no sekwo huhwahnnonji a'amu hopi'nonohino somo yo'mayo upa'nontifi uhwonontifeso filutihwafikuno.

16

¹ Ngko sehwo'ti'mo'me sohonta sekwo

ngkine'no hohujo ikinjanimopitnnohonji
 yo'mayo yolohoso lijwosemofalokweno.
² Hwangku sekumo a'amu Jutafe tajo ango
 somta'ni wae wesemofantifeho. I tifi
 no'mo a'amu fehohnjoso hofiko sekumo
 fonjasesyikujono hofiko huno hwasyo ole
 wosyofisyantifeho, Nakwo Anituye syoho
 wopingo ulohofiyiwo'nningkuhwone so'no
 olo hwe lohumo wofonjosyano. Hwasyo ose
 wosyofisyantifeho. ³ Hwapingoso hofiko nje
 Mpohwo'nji ngko huhwo'nnontnne'no huno
 nto'no muyofoho. ⁴ Tifi no'mo olo yo'mayo loso
 i'mofaposo sohonta hungkuno ngko sekumo
 lijwosemofalokwe loso'no sekwo apa'no huno
 ikwesiyafihupitnne'enji selalokweno.

*Anituye Towahuno Wopingo sohwo kakoe
 syoho iyo'ne hungkunofoho.*

Hohonta ngko sekwo'nji humamote sohonta
 ngko yo'mayo hilo so'no maselimmotefoho.
⁵ I oso'no olohonta Anitu kako ngkimo
 sekwoe ango lopone'no nihwatimentiso
 sohwoepono asomo wasi'mne hwo'nyoho.
 Ngko wasi'mne hwo'nyoho ko selahonngko
 sekwo ngkimo peho'ne nehwti'mofalokuno
 eso mantohonyofoho. ⁶ I olohonta ngko
 wasehwoti'mo'mne'no yohono selohe so'no
 sekwo sekwoe simeho tango seyohoho. ⁷ I oso'no
 ngko hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no
 yohono. Ngko sekumo sefo'mayo'ne
 wasimonne'no yohono. Ngko sekumo
 masehwoti'mofe'njo'manji Towahuno sekumo
 yokumpohn'nyo sosofitofosesyohumayo'ne

sohwo mose'manehoho. I oso'no ngko sime'manji ngko Anituye Towahuno huhwo sohomo sekuyepono walihwatimonnoho. ⁸ Kako nopihwosi syoho hufa'u sihune yone hweho. Simo'mo kako a'amufe yahino wonyo ujo ehontojwasyihwoso'no hofiko yofe uhwopitnnefoho. Nom'ne syohoso kako honingkano ito'nohinoso utihwamontonoho. Nom'neso a'amu yahino wonyo somne'no tohino mayo'ne Anitu kako yano ulofiyone so'ntnne'no ulimontonoho. ⁹ Hofikoe yahino wonyo hwapingo so'no Anituye Towahuno sohwo ole utihwamontonoho. Hofiko ngkine'no simeho hi'ntnnono montapmmotofo so'no honingkano wonyoso hi'njofoho. ¹⁰ Anituye Towahuno sohwo kako honingkano wopingo ito'nohino so'no ole utihwamontonoho. Ngko honingkano homo somo into'nohino imote so'no nje Mpohwo kako ngkimo asomo ntimanefoho. Oseso sekwo olopo apa'no manohonifitnnefoho. ¹¹ Anituye Towahuno sohwo kako a'amufe yahino wonyo somne'no yano ulofiyone so'no ole utihwamontonoho. Anitu kako hwe wonyo Seten olo hwaho loponjo a'amu mokosyohumawo'ningkiso sohomo yano nto ulofimentiso so'no a'amu Setenimo iningkowalokwofo so'ntnne'no yano ulofiyihwoso'no hofiko tohino engo nomapitnnefoho. Ose utihwamontonoho.

¹² Ose nalonto nalimento, Ngko sekumo hungkuno pi'ningo engo waselimonji ko yoheso sekwo oso hungkuno selime somo

huno seyone so'no hopoenohino hwasì'maho. O'o, hopi'nono selì'me'no sekwoe sìmeho tango engo seyonoho. ¹³ I oso'no hwangu Anìtuye Towahuno hungkuno nehopi'nohino sejo'ne sohwo kako nopìhwoso'no kako sekwo'nji humahwosi kako yo'mayo hungkuno hopi'nonohino ne somne'no nto'no womikinjosehwatìmontonoho. Kako kakoe huno mta'ni syofìsyìhwasi waselìmonto'maho. O'o, yo'mayo hungkuno kako nupa'nìwo'nìngkiso so'no waselìmontonoho. Oso'nji yo'mayo tifi no'mo imo'none so'ntnne'no waselìmontonoho. ¹⁴ Kako nje hungkuno selìmentoheho nomahwosi sekumo selìhwoso'no yoloho neso lìjwasemofìhwoso'no sekwo huno nto'no waseimontonoho. Oso'no kako nje yofe engo so'no wosetìhwamontonoho. ¹⁵ Yo'mayo nje Mpohwo mokosyohumasoso njefoho. Oso'no hungkuno nto seloheso ngko apa'no waselìmonnoho. Anìtuye Towahuno sohwo kako nje yo'mayo hungkunoso nomahwosi oso hiso'no wolosetìhwamontonoho.

Sìmeho tango seyontososo iwolo'mo lohofìkuji apa'no sìmonyoyuanti'feho.

¹⁶ Sekwo we'ene'pi ngkimo manohonyo'njo uyanti'feho. I oso'no sekwo we'ene'ho humafìkuji hwangu sohonta ngkimo nonohonìfitnne'foho. ¹⁷ Ose nelahonìngki kakoe inomokomoyo fehohnjo sohwo'ni ole hnnìmentìhwoni, Oso hungkuno nalisoso hwapìngo neso peho'neto. Ole nalohi, We'ene'pi sekwo ngkimo monohonìfitnne'hofo. I oso'no

we'enehwo nohumafikui ngkimo apa'no nohonifitnnefoho. I nom'ne nalisoso ole, Ngko nje Mpohwoe pone hwo'nyoho. Ose nalisofoho. ¹⁸ Oso we'enehwo nalisoso peho'ne nalohoho. Yoloho neso nakwo huno monayohoyohoho.

¹⁹ Ose hnnontani nakwo Jisasimo ko mujo'njo yahon'ngkuhwoni Jisas nakwoe huno so'no huno uyahon'ngki nakumo nalimento, Sekwo olo hungkuno ngko selohe loso'no peho'ne hnnalokwofo. Ngko ole selohono. We'enehwo ngkimo manohonifitnnehofo. We'enehwo humafikui apa'no ngkimo wonohonantifeho. Ose selohono. ²⁰ Ngko hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. We'enehwo yo'mayo tango ni'mane so'no a'amu hwahoponjo pi'n'ngo engoso hofiko simonyo yontan'ngkuji sekwo sohwasihumotaho engo likuijisi'meho tango wasey'montonoho. I oso'no sekwoe si'meho tango seyontososo iwolo'mo lohofikuijisi'meho tango uyantifeho. ²¹ Ose nalonto kako pahnnimo hungkuno ole nalimento, Olo selalokwe loso a'mu fisi kako mehomi aswo mayo pa'nyofoho. A'mu fisi kako aswo toho'ne yonto si'meho tohino umnonte so'no kakoe si'meho wop'ngo mmo'nyofoho. I oso'no kakoe mehomi aswo mahwosi kako oso tohino engo so'no in'ngo mofihwosi simonyo uy'montonoho. ²² Oso mehomi aswo mawo'n'ngkohoho pa'nyoso sekwoe si'meho tango'nji humalofo. Oso'no hwangku sohonta ngko apa'no sehoni'me'no sekwo simonyo engo apa'no uyantifeho. Oso simonyo iyo homo some wae yafo'ne a'amu fihwo mohumuyohoho. O'o, awonoho. Simonyo

iyoso ne'no nowentihwonefoho. ²³ Oso sikhuno homo somo sekwo ngkimo yo'mayo yo'mayo so'no mantifitnnefoho. O'o, ngko hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Sekwo nje Mpohumo yo'mayo yo'mayo so'no jomo ulikuji nje yofe'nji ulifijo so'no kako ngkine'no syanifisyihwosi yo'mayo yo'mayoso wosejapmmontonoho. ²⁴ Hohonta oso hopaso sekwo mimmotofihwasoho. O'o, nje yofeso Mpohumo mulimmotofo soku lohonta sekwo Mpohumo nje yofe'nji jomo ulifijoso yo'mayoso wosejapmmontonoho. Oseso sekwo simonyo nehopi'nohini uyantifeho.

Jisas kako olo hwaho loponjo yahino somo yakolo'nnyo hweho.

²⁵ Ngko yo'mayo yo'mayo so'no pahnnimo hungkuno seliwo'n'ngkohefoho. I tifi no'mo ngko pahnnimo hungkunoso maselimnehono. O'o, ngko nje Mpohumne'no hungkuno yoloho'nohini wolijwasemo'monnoho. ²⁶ Oso hohosohonta sekwo yo'mayo so'no Anitumne'no jomo ulifijo sohonta ngko ajwo sopo sekumo sefo'mayo'ne mohumamnehono. O'o, sekwo Mpohumo nje yofe ulifijoso kako yo'mayo so'no wosejapmmontonoho. ²⁷ Hwap'ngoso sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono ntapontife sohwhanne'no Anitu nihwatimentiso so'no huno seinyo sohwhanne'no Anitu kako simeho sejopalofoho. Kako sekwoe hungkunomo wosepa'nimontonoho. ²⁸ Ou nehopi. Hohonta Mpohwo kako nihwatimentiso sohwo'ni olo hwaho lopono pmmentohe

hwo'nyoho. I olohonta ngko olo hwaho lopo sehwtot'i'mohm'mo nje Mpohwoepono asomo wasimne hwo'nyoho.

²⁹ Ose nelahon'ngki kakoe inomokomoyo so-hwona'ni uliment'hwoni, Ihwoni. Olohonta k'iko pahnn'mo hungkuno monalohoyohino. O'o, hungkuno yoloho'nohini nalohino. ³⁰ Oso'no nakwo yo'mayo so'no huno nayohoho. K'iko huno hwap'ngo'njo hwosoho. Nom'ne a'amu hof'iko huno'nohini syof'syant'ifeso hof'ikoe huno hiso k'iko huno kinyo hwosoho. Oso'no nakwo olo hilo so'no simeho hi'ntnnono uyalokuhwono. K'iko An'itu mta'ango nehopi'nohino hwosoho.

³¹ Ose ulahon'ngkuhwoni Jisas nalimento Olohonta sekwo ngkine'no simeho hi'ntnnono nehopi lontopant'ikwofo. ³² Upa'n'imno. Sekumo tango se'mayo'ne s'ikunoso we'enepi umo'n'imonte'no yohoho. I nto i'mofapohoho. Oso'no hof'iko ngkimo n'ikekujo'no sekwo ngkimo n'ihwtot'mof'ikuji sekwo anga'no anga'no sekwoe angom'ne'no esesamo wohumpeent'ifeho. Oso'no sekwo ngkimo n'ihwtot'mof'ikujo'no ngko'nohini nje mango sohwanji wohumamonnoho. I oso'no ngko'nohin'i'maho. O'o, Mpohwo kako huhwo ngko'nji wohumamontonoho.

³³ Yo'mayo tango se'mayo so'no ngko olo hungkuno hiloso selalokweno. Tango hiso se'mahon'ngkuhwosi sekwo ngkine'no ole wosyon'if'syant'ifeho. Ngko Jisas'mo ufohi'nonji kako'nji humalohwono. Ose syan'if'sy'ikuji sekwo simeho wop'ngo'nji wohumant'ifeho. Sekwo olo hwaho lopo nohumentan'ngkuji

yo'mayo tango wonyoso woselohofantifeho. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofikuji simonyo fiyimno. Hwapingoso ngko olo hwaho lophonjo yahino somo hwotoho fenji nto uyakolo'maleno. Ose nalimentisofoho.

17

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no Anitu ufo'mane'ento jomo ulimentisofoho.

¹ Jisas kako oso hungkuno inomokomoyo sohwna'nimo nalonto kako ahwomomo timo uhwononto kaningkwohumo jomo ulimento, Mpohwo, nje sikuno nto i'mofapohoho. Olo a'amu lohwo nje yofe engoso utihwaho. Oseso kiko utihwahojo'no ngko jije hwomu sohwo'nne'no yofe engo nihwofikujo'no hofiko jije yofe woho'nomantifeho. ² Kiko a'amu hopi'nonohino somo ngkimo enjwa'mo uhumatimentohinofoho. Kiko a'amu fehohnjo ntapmmentohinoso kako songo ne'no humayoso yano uyine'enji ntapmmentohinofoho. ³ Songo ne'no humayo'neso olenoho. A'amu hiso hofiko nekwo'montosa'ine'no yofe ole wehwofantifeho. Kiko'nohini Anitu nehwosoho wokuhwofantifeho. Ngko Jisas Kilais sohwo'nne'no ole wonihwofantifeho. Nakwoe hwaho lopone'no Anitu uhwatmentiso hweho. Ose wonihwofantifeho. Yofe ose nihwofikuji hofiko wopingo'nohini humafikuji songo ne'no humantokutnnefoho.

⁴ Ngko olo hwaho lopo nohumanji jije yofe engoso jije yokumpohn'nyo engoso nto utihwamalefoho. Yo'mayo syoho

ntapmmentohinoso ngko moi'wo nto esojwao'malefoho. ⁵ U, Mpohwo hohonta olo hwaho loso nekwo mamti'mokiyo sohonta ngko kiko'nji nohumanji ngko yo'mayo yokumpohn'nyo mokosyohumunyo hwo'nyoho. Ngko kiko'nji humanji mokosyohumamote pa'nyoso oso yofe engo so'nji yokumpohn'nyo engo so'nji kiko ngkimo asomo ntape.

⁶ Olo hwe lohwa hwaho loponjo ntapmmentohino lohwa ngko hofi'kimo kikine'no lutihwamale so'no hofi'ko kikine'no yofe kihwofalokwofo. Jije a'amu huhwo sohwa kiko ngkimo ntopahon'ngkini hofi'ko jije hungkunomo haloho pentifi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantifi tifi in'ngkopalokwofo. ⁷ Oso a'amu kiko ntapmmentohinoso yo'mayo hungkuno ulahon'ngko hofi'ko huno ole syafi'hu'mentohofi, Olo hwe lohwoe hungkunoso Anitu mta'angofoho. Huno ose unyofoho. ⁸ Yo'mayo hungkuno kiko ngkimo ntapmmentohinoso ngko lutihwahon'ngko hofi'ko simeho hi'ntnnono uyontifi huno ole uyalofoho. Hohonta ngko kiko'nji humanji kiko olo hwaho lopone'no ni'hwatimentohinofoho. Oso hungkuno somo hofi'ko simeho hi'ntnnono uyalokwofo.

⁹ Olo a'amu huhwo lohwanne'no jomo wakili'monne'no yohono. A'amu nom'ne olo hwaho loponjo somne'no mokilalokuyohono. O'o, olo a'amu kiko ngkimo ntapmmentohino lohwanne'no jomo kilalokweno. Jije a'amu hwafoho. ¹⁰ Hwe moya'mi hopi'nonohinoso nje hungkunomo tifi in'ngkawowo'n'ngkohofoso

kiko'ne mehomifofo. Jije mehomi huhwo sohwa ngko huhwo'nnonji nekwoe mehomifofo. Hofiko nje yofe engo ho'nomalokwofo. Nje yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinosa jifefoho. Jije yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinosa njefoho.

¹¹ Ngko kikiyepono wosapmmo li'mo hofikimo uhwat'i'mo'monnoho. Olo hwaho lopo hofiko'nohini wohumantifeho. Oso'no nje Mpohwo wopingo'nohino sohwoosi olo a'amu lohwa hofiko ngkimo simeho ntapifitnne'enji uhwsopo'mentohino loso yo'mayo yahino wonyo somo uyakolopitne so'no kiko jije yokumpohn'nyo engo so'nji ufo'mahoji umokosyohumaho. Kiko ngko'nji simeho afa inimotohwoyo hopaso hofiko simeho afa unife. ¹² Ngko hofiko'nji nohumanji oso yokumpohn'nyo kiko ngkimo ntapmmentohino so'nji ngko hofikimo wopingo umokosyohumamote so'no anga'no ngkine'no hohujo ni'hu'nahone mikinjan+mofefoho. O'o, ntapmmentohino hopi'nonohino sohwa wopingo nningkopalokwofo. A'amu anga'nohino sohumne'no a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso ne imo'none hopaso kako anga'nohino sohwo tikanomo wene sohwo piwahu'mentisofoho. ¹³ Olohonta olo a'amu lohwamo uhwoti'mahm'mo kikiyepono wosapmmonnoho. Ngko hofiko'nji olopo nohumanji yo'mayo hungkuno hofikoe simeho wopingo umo'none'enji kilalokwe so'no nje simeho wopingo ni'mo'niwo'nningkiso hopaso engo womantifeho.

¹⁴ Jije hungkunoso olo a'amu lohwamo

nto umotefoho. A'amu hwe moya'mi
 olo hwaho loponjoso hofikoe mangohwa
 imo'nimentohofofoho. Hwapingoso ngko
 hopa hofiko olo hwaho loponjo yo'mayo
 somo min'ngkayo'njo hwafoho. ¹⁵ Ngko
 hofiko'nji yan'mofone makilohoyohono. O'o,
 ole kilalokweno. Hofiko olo hwaho lopo
 nohumentan'ngkuji oso hwe wonyo Seten
 kako a'amu loh wamo wonyo umokonohonji
 kiko hofikimo hofiyo mokosyohumane'enji
 kilalokweno. ¹⁶ Ngko olo hwaho loponjo
 yahinomo in'ngkunya hwonim'aho. Oso
 pa'nyoso hofiko huhwanji olo hwaho
 loponjo yahinomo in'ngkunyohwa'maho.
¹⁷ Mpohwo jije hungkunoso hungkuno
 ne'njofoho. Oso hungkuno hiso olo a'amu
 loh wamo kiko itihwahon'ngkiji hofiko hofikoe
 huno ehohosasyihwoso'no hofiko yo'mayo
 yahino wonyomo uliko'mafikuji jije yahino
 wopingo'nohini ikuji jije a'amu ne wopingo
 umo'nantifeho. ¹⁸ Hohonta kiko ngkimo
 nihwojahon'ngkini ngko a'amu olo hwaho
 loponjo lohwanjo ajwo'mo humamotefoho.
 Oso pa'nyoso ngko olo a'amu loh wamo hwe
 moya'mi hwahoponjo lohwanjo ajwo'mo
 wohumafenji hofikimo uhwojalokweno. ¹⁹ Ngko
 kiko'nji nohumahm'mo olo syoho simo'mjolo
 uyimonne'no yohono a'amu lohwa hofiko jije
 hungkuno so'ne huno ufohotofohojo'no hofiko
 jije yahino wopingo mayo'ne ufo'ma'mne'no
 yohono. Oseso hofiko jije a'amu ne wopingo
 umo'nantifeho.

²⁰ Ose ulonto ole ulimento, Olo a'amu

lohwanohini mokosyohumaho eso
makilimnehono. O'o, hwe moya'mi nom'neso
hofiko olohwafe hungkunomo haloho
upa'n'ingkuji ngkimo simeho hi'ntnono
ntapifijo somo kiko hofiyo mokosyohumaho
kilalokweno. ²¹ Ngko ole'no nimo'n'ingkohoho.
Hwe moya'mi hopi'nono nekumo simeho
ejapikui hofiko nekwo hopa simeho hunoso
afa'njo umo'nantifeho. Mpohwo, kiko ngkimo
n'humahnno. Ngko kikimo kuhumaleno.
Oso hopaso hofiko nekumo ehumayo so'no
nimo'n'ingkohoho. Hofiko ose ehumafikujono
a'amu hwahoponjoso hofikoe yahino wopingo
somo uhwon'ingkuji ole wosyofisyantifeho. Ou,
Anitu kako Jisas Kilais sohumo nakwoe hwaho
lopo uhwatimentiso sohweho likui ngkine'no
simeho wontipantifeho. ²² Jije yokumpohn'nyo
kiko ntapmmentohinosa ngko hofikimo
uyimaleno. Oseso ole'no nimo'n'ingkohoho.
Nekwo simeho afa inontai humalohwoyo hopaso
hofiko simeho afa'njo umo'nantifeho. ²³ Jije
hungkuno lontneso nje simehomo mnawojo
hopaso nje hungkuno hofikoe simehomo ose
mnaweho. Oseso hofiko simeho afa in'ingkuji
wopingo humafitne so'no nimo'n'ingkohoho.
Oseso a'amu hwahoponjoso hofikoe humayo
somo uhwon'ingkuji ole wohnnantifeho. Anitu
kako Jisasimo nakwoe hwaho lopone'no nehopi
uhwatimentiso hweho. Anitu Jisasimo simeho
uyiwo'n'ingkiso hopaso kako olo a'amu lomo
simeho uyalofoho.

²⁴ Ose ulonto ulimento, Mpohwo, ole'no

nimo'n+ngkohoho. Hwe moya'mi kiko ntapmmentohino hopi'nonohinoso hofiko ngko'njopo wohumantifeho. Olo hwaho loso nekwo mamti'mokiyo sohonta kiko simeho ntaponji jije yofe engoso jije yokumpohn'nyo engo ntapmmentohinofoho. Olo a'amu lohwa hofiko oso yofe engo so'nji yokumpohn'nyo engo so'nji ntapmmentohino somo uhwon+fitne so'no nimo'n+ngkohoho. ²⁵ Ou Mpohwo, kiko yo'mayo yahino ito'nohino iwo'n+ngkino sohwasimo olo hwaho loponjo a'amulo kikimo huno muyofoho. I oso'no ngko kikine'no huno niyohoho. Olo a'amu ngko'njo lopo humalofoso hofiko kiko ngkimo nihwat+mentohino sohwo'nne'no huno unyofoho. ²⁶ Jije yahino yo'mayo so'no hofikimo nto utihwamaleso ngko ne'no utihwahm'mnefoho. Oseso kiko simeho engo ntopantokuno hopaso hofiko simeho engo unantifeho. Ngko hofikimo humahm'me'no kikimta'angoso hofiko simeho ose unantifeho. Jisas kako Anitumo ose ulimentisofoho.

18

Jutas kako Jisas+mne'no mango sohwaso tokoyo'ofu imentisofoho.

(Matiyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Jisas kako Anitumo ose ulahon+ngki kako kakoe inomokomoyo sohwaso'ni nakwo oso hopo sopo uliko'mentani mijo we'e Kitlon wekentani nongkihnta'ni iyo uyo syoho sopo umentihwonefoho. ² Jutas kako Jisas+mne'no

tokoyo'ofo yone sohwo kako oso iyo uyo syoho sopene'no huno unyo hweho. Hwap'ngoso s'ikuno pi'n'ngo engo somo Jisas kakoe inomokomoyo soh'wona'nnonji oso hopo sopo ne'no umotohwonefoho.

³ Hwe yofe engo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hof'iko a'amu hwap'ife t'ifo'njo sohwanji a'amu itokuso'njo sohwanji Jutas'i'nji uhwojahon'ngkofi Jutas kako oso iyo uyo syoho hopo sopene'no ipemotawomentisofoho. Hof'iko kwefoho'nji sikiloho'nji yo'mayo ikujoho so'nji motapmmentohofofoho. ⁴ Jisas kako kakine'no yo'mayo u'mane so'no s'imo'mo huno nto unyo sohwo humentanjopo a'amu sohwamo nuhwon'timanto ul'imento, Sekwo t'ihune'no t'ipeelokwofo. ⁵ Ose ulohon'ngkahan'ngki hof'iko ul'imentohofi, Nakwo Jisas Nasalet mta'ango sohune'no t'ipeelokuhwono. Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Ngko olo huhwo'nyoho. Ose ul'imentisofoho. Jutas oso a'amu Jisas'imne'no tokoyo'ofo yone sohwo oso a'amu huhwo sohwanji humohumantisofoho. ⁶ Jisas kako olo huhwo'nyoho ul'imentiso so'no hof'iko iyoho yont'ifi hohokuhano asohosile we'enepi went'ifi hwahopo p'iwahu'mentohofofoho. ⁷ Oseso Jisas kako apa'no ul'imento, Sekwo t'ihune'no t'ipeelokwofo. Ose ulahon'ngki hof'iko ul'imentohofi, Jisas Nasaletnnta'ango sohune'nefoho. ⁸ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Nto selohefoho. Ngko olo huhwo'nyoho. Sekwo ngkimo want'imant'ifi pohof'ihwasi'manji nje inomokomoyo lohwamo t'imo'nohini fohon'hwat'imno. Hof'iko

wahumpopife. Jisas ose ulimentisofoho.
 9 Simo'mjo Jisas kaningkwohumo ole nto
 ulimento, Oso a'amu ntapmmentohino
 sohوامو ngko mokosyohumamote so'no
 anga'no ngkine'no hohujo nihu'nahone
 mikinjanimofefoho. Oso hungkuno ulimento
 so'no huno ikwesyaſsyonto wahumpopife
 ulimentisofoho. Oso hohosohonta oso hungkuno
 kakoe inomokomoyo sohوامne'no ulimentsoso
 ne imo'nimentisofoho.

10 Saimoun Pita kako nohumanto hwakuh-
 wajo iwosipema'nonto a'amu fihwoe haloho
 angahohnjo somo loku'mentisofoho. Lojwa-
 honingki halohoso piwahu'mentisofoho. Oso
 hwe huhwo sohwo kako a'amu yofe engo'njo
 tajo ango syoho'njo sohwoe syoho ulohofiyo
 hweho. Kakoe yofeso Malikos. 11 Pita ose
 yahoningki Jisas ulimento, Jije hwakuhwajoso
 asoso'mo fotofahinyo. Kiko huno pipi kiyalo-
 foho. Yo'mayo tango nje Mpohwo, Nje hwomu
 womano, limentisoso ngko woma'mo. Oso'no
 hwakuhwajoso fotofahinyo.

*Hofiko Jisasimo Anasiyepono ipemotamento-
 hofofoho.*

12 Oseso oso a'amu itokuso'njo sohwanji
 a'amu Jutafe hwapife tifo'njo sohwanji hofikoe
 hwe engo sohwanji hofiko Jisasimo aho
 kentifi kakimo impe intokwomentohofofoho.
 13 Simo'mo hofiko Anasiyeono motawomento-
 hofofoho. Anas huhwo sohwo kako Kaiyofasiye
 kanengkwohweho. Kaiyofas sohwo kako oso
 soswo somo a'amu tajo ango syoho'njo so'no

yofe engo ma'mentisofoho. ¹⁴ Oso Kaiyofas huhwo sohwo kako a'amu Juta somo ole ulimonto, Yahino ito'nohinoso olenoho. Olo hwe anga'nohino lohwo kako hwe moya'mi hopi'nonohino somne'no ufo'mayo'ne poyo wape'nono. Ose nto ulimentisofoho.

Pita ulimonto, Ngko Jisasimne'no huno manyi-ohoyohoho limentisofoho.

(Matiyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ A'amu sohwa hofiko Jisasimo ipemosontanngkofo somo Saimoun Pita'nji ngko Joun'nnonji nekwo Jisasimo inngkasimentihwoyofoho. Oso hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo kako ngkine'no huno uyo so'no ngko Jisasi'nji oso hwe yofe engo'njo sohwoe tojo somo humentohefoho.

¹⁶ I oso'no Pita kako mempo hohnta'ni hoku'yo sopo fosyohumamentisofoho. Oseso ngko hwe yofe engo'njo huno ninyo sohwo'ni ngko a'mu hoku'yo mokosyohumayo simo Pitamo ipemotasyuyo'ne ulimontohefoho. Oso a'mu hisi Pitamo ipemotaswonto ¹⁷ Pitamo ulimonto, U, kiko huhwosi olo hwe lohwoe inomokomoyo hwosilikeno. Ose ulahonngki Pita ulimonto, Awonoho. Ngko'maho. Ose ulimentisofoho.

¹⁸ Oso ango sponjo syoho ulohofiyo so'nji a'amu hwapife tifo'njo sohwanji kwongkwongo usahonngki toho intofontifi a'apaho toho imokinimentohofofoho. Pita huhwo'nji hofiko'nji nolohofontifi a'apaho toho imokinimentohofofoho.

Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo Jisasimo hungkuno ulohon+mentisofoho.

(Matiyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

¹⁹ Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo kako Jisasiye inomokomoyo sohwantnne'no yo'mayo hungkuno Jisas hofikimo lutihwawo'n'ngkiso so'ntnne'no Jisasimo ulohon+mentisofoho. ²⁰ Oseso Jisas ulimento, Ngko hwe moya'mi hopi'nonohino somo utihwa'nyoponohini lutihwawo'n'ngkohe hwo'nyoho. Engolopohamo ngko Anituye tajo ango engo'njo sponjo tajo ango we'eso a'amu Juta uhu'mokuwo'n'ngkohoho sopo nje yo'mayo hungkunoso lutihwamentohefoho. Ngko hungkuno hiyaso'mo majofoho. ²¹ Oso'no kiko ngkimo peho'no ntohonantokuno. Kiko oso a'amu nje hungkuno upa'n'iwon'ngkohoho somo ulohonyo. Oso hungkuno ngko liwo'n'ngkoheso hofiko huno moi'wo'nnyofoho.

²² Ose ulahon+ngki hwe hwapife tifo'njo fihwo kako Jisasi'njopo lohofonto Jisasiye manjijohopo hwan+ngo fonjonto ulimento, Kiko olo hwe yofe engo'njo lohomo hungkuno oso pa'nyoso nulohotoho. Ito'nohino uso.

²³ Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Ngko hungkuno wonyo ulohe so'no lanifonjohino. I ngko hungkuno wonyo ulohe'manji kiko olo a'amu lohwo'uso. I ngko hungkuno nehopi ulohe'manji peho'ne nifonjohino. Ose ul+mentisofoho. ²⁴ Oseso oso impe Jisasimo into'mentohofoso Jisas into'nowentan+ngki Anas kako oso hungkuno Jisasimo ulohon+mentiso

sohwo kako Kaiyofas hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwoepono lihwatimentisofoho.

Pita apa'no Jisasimne'no ngko huno manyi-ohoyohoho ulimentisofoho.

(Mat'iyu 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵ Saimoun Pita a'amu'nji lohofonto a'apaho toho imokinontan'ngki a'amu huhwo sohwo ulimentohofi, Kiko huhwosi kakoe inomokomoyo hwasilikeno. Ose ulahon'ngkofi Pita hwasyo hungkuno ulimento, Awonoho. Ngko kakoe inomokomoyo hwon'i'maho.

²⁶ Ose ulahon'ngki oso hwe yofe engo'njo sohwoe syoho ulohofiyo nom'ne sohwo kako oso a'amu Pita kako haloho lojwao'mentiso sohwoe a'amu sohwo kako Pitamo ulimento, Ou, nehopi. Kiko Jisasi'nji oso iyo uyo syoho sopo nohumentan'ngkini ngko kohon'ngkohe hwasoho. ²⁷ Ose ulahon'ngki Pita apa'no ulimento, Awonoho. Ngko osoho hwon'i'maho. Ose ulahon'ngki yihufu tosika yokaso oso hosohonta ho'nimentisofoho.

Hofiko Jisasimo Pailot'iyepono ipemotamentohofofoho.

(Mat'iyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

²⁸ A'amu sohwa hofiko Kaiyofas nta'ni Jisasimo utimantifi oso hwe engo a'amu Loum mta'ango sofe hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe ango engo sopone'no imingo ne hos'wo hos'we iyo so'nji Jisasimo ipemotamentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko hofikoe Anitu Kako A'amu Is'lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo

Sikuno Engo * iyoho humayo somne'no nto'no esyohumayo'ne hofikoe he a'apaho yo'mayoso mijo nto yatiku'mentohofofoho. Oso'no hofiko huno ole syafihu'mentohofi, A'amu Loum nakwoe yahinomo min'ngkayo'njo sohwafe angomo nakwo syukwato lohofihwosi kiho'njo imo'n'ngkuhwasi nakwo elijwanyo engo sopo wopayo monanehwono. Ose syafisyontifi mempo hohnta'ni humamentohofofoho. ²⁹ Oseso oso hopo sopo nohumentan'ngkofi Pailot mempono noswaponto ulimento, Sekwo olo hwe lohumo olo hungkuno nto'no m'hwajiyo ango lopone'no peho'no ipemotapohofihwolo. Peho wonyo imaso'neto. ³⁰ Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Olo hwe lohwo kako yahino wonyo miyo'njo yontentesi nakwo olo ango lopo kikiyepono mipemotap'hwonesohilo. ³¹ Ose ulahon'ngkofi Pailot ulimento, Sekwo a'amu Juta soku sekwoe hon'ngkano hungkuno somne'no huno syafisyikuji kakoe hungkunoso nto'no m'hwatimno. Ose ulahon'ngki a'amu sohwa ulimentohofi, Sekwo a'amu Loum sohwasi nakwo a'amumo fonjasiyo'no hon'ngkano somo pijwonaof'wo'n'ngkohofofoho. † Ose ulimentohofofoho. ³² Hohonta Jisas kako kakoe a'amu somne'no kako poyo imo'none so'no lut'hwamentiso sohonta

* **18:28:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

† **18:31:** A'amu Loumjo sohwa Jutafe hwaho mokosyohumayo hwafoho. Oso'no hofiko hungkuno m'hwajiyo'neso yono limentihofofoho. Oso'no hofiko hon'ngkano yokumpohn'nyo ho'nahumentohofofoho. A'amu anga'no mape'nyoso wop'ngofoho.

kako a'amu Loum sohwa a'amumo iyo hwojiyafiku'nnyo sopo fonjinto'ofahumotofo hopaso wape'nimontonoho nalimentisofoho. Oso hohosohonta oso hungkunoso ne umo'nimonte'no yohoho.

³³ Oseso Pailot kako ango engo somo apa'no swonto Jisasimne'no joho litimanto ulimento, Kiko a'amu Jutafe Hwe Engo hofikoe hwaho mokosyohumayo'ne hwosilaho. ³⁴ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Oso hungkuno ntohinoso jije huno mta'ni lantohino. I a'amu Jutaso hofiko kilimalofoyoho kantohino. ³⁵ Ose ulahonngki Pailot ulimento, Ngko a'amu Juta hwo'ntaho. Jije temtifofo Juta sohwanji hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji hofiko ngkiyepono kumotapohoho. Kiko peho imahnno'neto. ³⁶ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Ngko a'amumo mokosyohumayoso olo hwaho lopo'maho. O'o, ngko olo hwaho loponjo a'amumo mokosyohumayo'ne hwo'ntontosi nje inomokomoyo sohwa hofiko a'amu Juta sohwanji fongki'nifijoso a'amu Juta sohwa monimafikutnesohilo. I oso'no ngko a'amumo mokosyohumayo kiko pa'nyo hwonimaho. ³⁷ Ose ulahonngki Pailot ulimento, Ose'manji kiko hwe engo a'amumo mokosyohumayo hwosoho. Ose ulahonngki Jisas ulimento, Kiko hwe engo a'amumo mokosyohumayo hwosoho ntohinoso hungkuno nto'nohinoho. Ngko olo hwaho lopo imo'nimentoheso syoho anga'nohino hungkuno nehopi'nohino lijwafo'neso imo'nimentohe hwo'nyoho.

A'amu hofi'ko hungkuno nehopi'nohino umo'n'wo'n'ingkisoso nje hungkunomo haloho pewo'n'ingkohofofoho. ³⁸ Ose ulahon'ingki Pailot ul'imento, A'amu hungkuno ne so'no huno unyoso t'hwolo. Ose ul'imentisofoho.

Pailot kako Jisasimo iyo hwojiyafiku'nnyo somo fonjinto'ofasiyo'ne l'imentisofoho.

(Mat'iyu 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

Pailot ose ulonto kako mempono a'amu Jutafepono apa'no noswonto ul'imento, Ngko olo hwe lohwo kakoe yahino wonyoso mot'ip'ihwon'ingkiyohono. ³⁹ I oso'no sekwoe yahinoso ole wo'nnyofoho. An'itu A'amu Is'lael somo Uyakolo'mentiso somne'no Syafisiyo S'ikuno Engo † iyoho humayo somo sekwoe a'amu anga'no impo'ango mta'ni is'ihutofomayo'ne jomo nt'wo'n'ingkohof'hwaso. Oseso ngko sekwo a'amu Juta sokuye olo hwe engo lohomo us'ihutofonehwajono lasemo'n'ingkohoho. ⁴⁰ Ose ulahon'ingki hofi'ko mango engo mohm'no ul'imentohofi, Olo hwe lohomo nus'ihutofohotoho. O'o, k'iko Mpolapas sohomo us'ihutofo. Mohm'no ose ul'imentohofofoho. Mpolapas huhwo sohwo kako a'amumo fonjasyonto a'amufe yo'mayoso hufo ma'mojo hweho. Hwe wonyo hweho.

19

¹ Oseso Pailot kako Jisasimo utimanto kakoe a'amu itokuso'njo sohwamo impe'nji fongkupmno, ul'imentisofoho. ² Hofi'ko Jisasimo

† **18:39:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

nofonjontifi impe yongo'njoso nokikisontifi hnn+mentohofi olo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo mnokino'manji'mofo pa'nyofoho. Ose lontifi Jisasiye mnokinopo monji'mofahumentohofoho. Ose yontifi hofiko manji'mofo sawemo miyo'nohinoso a'amu hwaho mokosyohumayo yofe engo'njo sohwa iwo'n+ngkohofo hopaso Jisasi mo ulohomentohofoho. ³ Ose ulohofontifi kakimo u'mantifi sitofo ulontifi ulimentohofi, Ou, Hwe Engo sohwo, kiko a'amu Juta somo mokosyohumawo'n+ngkino sohwo silaho. Ose ulontifi kakoe manjijohopo fongku'mentohofoho.

⁴ Osohonta Pailot apa'no mempono noswaponto a'amu Juta somo ulimento, Ihwoni. Ngko mempone'no ipemotoswapmme sohwo sekwo huno waseyono. Kako wonyo hon+ngkano ane hweho. ⁵ Ose ulahon+ngki Jisas kako mempono swapmmentisofoho. Oso mnokino manji'mofo yongo'njo mti'mokumentohofoso Jisasiye mnokinopo monjimofahumentohofoho. Oso manji'mofo miyo'nohinoso hi'njo hweho. Jisas osopo nohumentan+ngki Pailot a'amu somo ulimento, Ihwoni, olo hwe lohomo uhwon+mno. ⁶ Ose ulahon+ngki a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hwapife tifo'njo sohwanji hofiko Jisasi mo uhwonontifi joho mohm'no ul+mentohofi, Iyomo fonjinto'ofahumno. Iyomo fonjinto'ofahumno. Ose ulahon+ngkofi Pailot ulimento, Olo hwe lohwoe hon+ngkano wonyoso ngko motip+hwonyo'njo yohono. Sekwo

soku uti⁺mafi⁺kuji iyomo fonjinto'ofahumno.
 7 Ose ulahon⁺ngki a'amuso uli⁺mentohofi,
 Olo hwe lohwo kako An⁺tumne'no sitofonali⁺mentisofoho. Ngko An⁺tuye Hwomu hwo'nyoho nali⁺mentisofoho. Oso'no nakwoe hon⁺ngkano hungkuno olo yahino loso'no wape'nono nali⁺wo'n⁺ngkohoho.

8 Pailot oso hungkuno homo somo upa'nonto iyoho engo mi⁺kun⁺imposo uni⁺mentisofoho.

9 Pailot oso ango engo somo apa'no noswonto Jisas⁺mo uli⁺mento, Ki⁺ko nti'⁺mta'ni pmentohino hwasilo. Ose ulahon⁺ngki Jisas oso hungkuno uli⁺mentiso somo asomo mujo'njo yahon⁺ngki 10 Pailot uli⁺mento, Pipilo. Ki⁺ko ngkimo hungkuno manjoso mampi'nyo peho'no humahno. Ngko kikimo kisi⁺hutofo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. I ngko kikimo iyomo fonjinto'ofakisiyo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. Oso'no ki⁺ko huno makiyoho liyohoho. 11 Ose ulahon⁺ngki Jisas uli⁺mento, Oso yokumpohn'nyo engo mokosyohumahnoso An⁺tu ahwomomo humaso sohwo kako kikimo mokijape'njo yontentesi ki⁺ko ngkimo wonyo mantohofohotnnesohilo. Oso a'amu ngkimo ji⁺je ahomo ho'nani⁺humalofa sohwa hofi⁺koe wonyoso ji⁺je wonyo somo yakolo'nnyofoho. Hofi⁺koe wonyoso mi⁺kun⁺imposofoho.

12 Pailot kako Jisas⁺ye hungkunomo upa'nonto Jisas⁺mo usi⁺huto'mo lonto huno pi'n⁺ngo engo syafi⁺hu'mentisofoho. A'amu Juta sohwa oso hiso'no upa'nontifi hofi⁺ko Pailoti⁺mo mango engo uli⁺mentohofi, Ki⁺ko olo hwe lohomo

isihutofihwaji so'manji kiko Sisa hwe yofe engo hwofilo'nnyo sohwoe a'amu hwosi'maho. A'amu fihwo ngko a'amumo mokosyohumayo hwo'nyoho l'wo'n'ngkiso sohwo kako Sisafe mango hweho. ¹³ Pailot kako oso hungkuno homo somo upa'nonto kako Jisasi'mo mempono ipemotoswapmmentisofoho. Noswaponto Pailot kako hungkuno nto'no m'hwajiyo'ne epohumayo sopo ampo humamentisofoho. Oso hopo sopo yofe ole l'imotofofoho, Sokumnangoponoho. A'amu Hipiluso oso hiso'no hofikoe hungkunoso ole l'imotofofoho, Ngkapatofoho l'imotofofoho. ¹⁴ Oso hohosohonta a'amu Jutafe Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo * iyoho mo'n'ngkanta humayo'ne yo'mayo ito'no esyohumayo'ne sikunomnoho. Oso homo somo mofehi'nyo ajwo kuntoliyopo posahon'ngki Pailot a'amu Juta somo ul'mento, Olo hwe lohwo sekumo semokosyohumayo'ne hwe engo hweho. Sekwo uhwonimno. ¹⁵ Ose ulahon'ngki hofiko joho mohm'no ul'mentohofi, Wayo yafikuji fonjahumno. Iyomo fonjinto'ofahumno. Ose ulahon'ngkofi Pailot ul'mento, Ngko sekwoe hwe engo sohumo iyomo wofonjinto'ofahumonntaho. Ose imne'no lasemo'n'ngkohoho. Ose ulahon'ngki a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa ul'mentohofi, Olo hwe lohwo nakwoe hwe engo hwo'maho. Nakwoe hwe engo anga'nohino sohwo Sisafoho. ¹⁶ Ose ulahon'ngkofi Pailot kako

* **19:14:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

Jisasi+mo iyomo fonjinto'ofasiyo'ne a'amu huhwo sohwafe ahomo ho'nahumentisofoho.

Hofiko Jisasi+mo iyo hwojiyafiku'nnyopo fonjinto'ofahumentohofoho.

(Matiyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ Oseso Jisasi+mo utimantifi iyo hwojiyafiku'nnyoso nomantifi kakwo'yohumo utofimentohofoho. Jisas kako itokwawento ango Jelusalem uliko'mantifi A'momnokinoponoho liwo'n'ingkohoho spono kotasimentohofoho. Hipilu hungkunoso oso hopo spono'no ole liwo'n'ingkohoho Ngkoul+kotanoho liwo'n'ingkohofoho. ¹⁸ Oso hopo sopo hofiko Jisasi+mo iyo hwojiyafiku'nnyo sopo fonjinto'ofahumentohofoho. Oso Jisasi'njo sopo hwe hufa'u sohwa'u yohosi yohosinta'ni fonjinto'ofasyontifi Jisas ajwo'mo fonjinto'ofahumentohofoho.

¹⁹ Pailot kako iyoswo nomanto Jisasiye mijo kwa'ofiyo tokwajo nohonje sopo mtimokohofajahumentisofoho. Oso hungkuno hiso olenoho. JISAS NASALET NTA'ANGO SOHWO A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Ose mtimokumentisofoho.

²⁰ Jisasi+mo fonjinto'ofahumentohofoho hopo sopo ango Jelusalem mofoneponoho. Oseso a'amu Juta pi'n'ingoso nosapontifi oso iyoswo mtimokohofajahumentiso homo somo atofoliumentohofoho. Oso hungkuno hiso Pailot kako hungkuno hufa'u sihune'njo mtimokumentisofoho. A'amu Jutafe hungkuno'nji a'amu Ngkikife

hungkuno'nji a'amu Loumife hungkuno'nji
mti'mokohofojahumentisofoho.

²¹ Oseso a'amu yofe engo'njo tajo ango
syoho'njo sohwa hofi'ko oso iyoswomo
uhwonontifi Pailotimo ulimentohofi, A'amu
Jutafe Hwe Engo hweho mti'mokinyoso
hwasyofoho. Ole mti'mojo. Olo hwe lohwo
ngko a'amu Jutafe hwe engo hwo'nyoho limojo
hweho. Ose mti'mojo. ²² Ose ulahon'ingko
Pailot ulimento, Hungkuno mti'mokohe
loso olo hungkuno lo'nohini waweno. Ose
ulimentisofoho.

²³ A'amu itokuso'njo osofosofahu'nohino so-
hwa hofi'ko Jisasi'mo iyo hwojiyafiku'nnyo sop-
o nto fonjinto'ofasyontifi hofi'ko kakoe manji'mofo
yo'mayo so'nji nomantifi yano ilofoso osofos-
ofahu'no ilo'mentohofofoho. A'amu anga'no
anga'nohino sohwanefoho. I kakoe nem'no
manji'mofoso ufohotofoso ane'njo uhwonontifi
²⁴ ole hnnimentohofi, Oloso nosis'impehwaloho.
O'o nakwo syohi'nyo ihwasi a'amu neyakolofoso
sohwo kako olo hiloso hi'nji woma'monte hweho.
Ose imentohofoso Anituye hungkuno a'amu
mti'mokumentohofoso ne imo'nimentisofoho.
Hungkuno hiso olenoho.

A'amu nje hwapife yo'mayoso yano ilofontifi
hu'mema'mentohofofoho.

Nje manji'mofo so'no hofi'ko syohi'nyo yontifi
uyakolo'mentiso sohwo ma'mentisofoho.

Oso a'amu itokuso'njo sohwa oso hiso imento-
hofofoho.

²⁵ Oso Jisasiye iyo hwojiyafiku'nnyo'njo
mofone sopo Jisasiye kona'wohi'nji

konosima'nji Kıloupasiye ape Maliya'nji nom'ne Maliya ango Makıtola nta'angosi'nji humamentohofofoho. Oso moya'mi hofosofa Jisasiye iyo hwojiyafıku'nnyo'njo tifo ne sopo loho'mentohofofoho. ²⁶ Ngko Joun Jisasiye a'amu sohwo'nnonji Jisasiye kona'wohi'nji afapo lohofontanıngkuhwoi Jisas ehononto elımento, Na'uyo oso hwe sohwo jıje hwomu hweho. ²⁷ Ose ulonto ntımento, Olosi jıje na'uyoho. Ose ntahonıngki oso sikuno somo ngko Jisasiye kona'wohihn'ni nje angomo mokosyohumamotefoho.

Jisas kako poyo imo'nımentisofoho.

(Matıyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸⁻²⁹ Ose imo'nımentiso sohonta Jisas kako huno ole umentı, Nje yo'mayo syohoso moi'wonoho. Ose syafısyonto ole ulımento, Ngko mijo'no nımo'nıngkohoho. Ose ulımentisofoho. Ahwonte anga'no ipisayo mijo yokumpoyn'nyo mangkinyo'njo oso hopo sopo nowentanıngki hofıko hwapıfe pa'nyo we'eso mijo homo somo yomantıfi tokemo popojontıfi noho'nomantıfi Jisasiye mangomo uyımentohofofoho. Ose imentohofı sohonta oso hungkuno Ntefit Jisasiıne'no hohonta mtı'mokumentisoso ne imo'nımentisofoho. Mtı'mokinyoso olenoho. Ngko mijo'no nımo'nıngkoho. ³⁰ Ose ulahonıngki Jisas mijo hiso nononto lımento, Nje syoho imoteso moi'wonoho. Ose ulonto kakoe mnokino iwa'wo'mentisofoho. Osohonta kakoe huyo'mango Anıtuye pone'no uhwatımentisofoho.

A'amu itokuso'njo fihwo kako Jisasimo hosimno hupepo honje hmmentisofoho.

³¹ Oso hohosohonta a'amu Jutaso hofikoe Sɪkuno Engo iyoho humayo so'ne yo'mayo nto'no esyohumayo'ne sɪkunomnoho. Oseso a'amu Juta sohwa ole syafɪhu'mentohofi, Nakwoe Sɪkuno Engo iyoho humayo somo iyo hwojiyafɪku'nnyo sopo a'amufe pijafo ne'no weso nakwolaho lontɪfi hofɪko Pailotɪmo a'amu huhwo sohwa poyo komo'no pe'nyo'ne hungkuno ole ulɪmentohofi, Kɪko jɪje a'amu itokuso'njo sohwamo ulahonɪngkohoɪ hofɪko a'amu iyoponjo sohwafe sɪfe kutɪkuɪo lohofɪkuɪi hwahopo womeho'nahufe. ³² Ose ulahonɪngkofi Pailot hungkuno ose ulahonɪngki a'amu itokuso'njo sohwa hofɪko oso hwe hufa'u Jisasi'njo sopo yohosi yohohnta'ni fonjinto'ofahumentohoho sohwa'uye sɪfemo kutɪkuɪo loho'mentohofofoho. ³³ Nokujontɪfi Jisasimo u'mantɪfi kako poyo nto imo'nɪmentiso uhwonɪmentohofofoho. Ose uhwonontɪfi Jisasiye sɪfemo makujiyo'njo imentohofofoho.

³⁴ I oso'no a'amu itokuso'njo fihwo kako Jisasimo hosimno hupepo honje hmmentisoso honɪyo'nji mijo'nji usɪhuma'mentisofoho.

³⁵ Ngko Joun sohwo'ni yo'mayo imo'nɪmentiso somo uhwonɪmentohefoho. Hwasyo hungkuno moselalokuyohono. Yo'mayo uhwonɪmentoheho yo'mayo upa'nɪmentoheho olo iyoswo lomo ifalifaliyo mtɪ'mokalokweno. Sekwo hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyɪfitnne'enji mtɪ'mokalokweno. ³⁶ Yo'mayo uhwonɪmentoheho imo'nɪngkahonɪngki

Anituye hungkuno mtì'mokumentohofoso ne imo'nìmentisofoho. Hungkuno anga'no mtì'mokumentohofoso olenoho. Hofìko kakoe yokinoso makujiyofoho.

³⁷ Nom'ne hungkuno mtì'mokumentohofoso olenoho.

Oso hwe sohomo hofìko hosìmno hmmentohofoso hwe uhwonantifeho.

Hungkuno mtì'mokumentohofoso hiso oso sìkuno homo somo ne imo'nìmentisofoho.

Hofìko Jisasiye pijafoso sokimomo ho'nahumentohofofoho.

(Matìyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Oso hiso moi'wo imo'nìngkahonìngki Jousep angò Alimateyanta'ango sohwo kako Pailotìmo u'ma'mentisofoho. Jousep huhwo sohwo kako Jisasi'mne'no simeho ko uyonto kako a'amu Jutafe hwe engo somne'no iyoho unìngkahonìngki kako simeho hi'ntnnono unyo hungkuno so'no molìjwafe'njo imentiso hweho. Jousep huhwo sohwo kako Pailotìmo u'manto ulìmento, Ngko Jisasiye pijafoso woma'monne'no yohono. Ose ulahonìngki Pailot eno ulahonìngki Jousep Jisasiye pijafoso iyopo nta'ni ma'mentisofoho.

³⁹ Jousep kako'nohinì'maho. O'ò, Nikoutemos kako hohonta Jisasi'mo sìkwo'miyomo u'ma'mentiso sohwo'nji siko Jisasiye pijafo ma'mentisiyefoho. Nikoutemos huhwo sohwo kako iyo mijo akino wopìngo'njo so'nji iyoswo akino wopìngo'njo so'nji pijafo somo ho'nasiyo'ne pi'nìngo engo motapmmentisofoho. Kakoe tangoso *teti-foua* (34) *kiloufoho*. ⁴⁰ A'amu Jutaso hofìko

a'amu poyo pe'nyofe pijafoso ijopijisasyiyo'ne esyohumamotofo hopaso siko Jisasiye pijafoso'nji yo'mayo akino wop'ingo'njo so'nji hwapifemo popoku'mentisiyefoho. ⁴¹ Jisasi mo iyopo fonjinto'ofahumentohoho mofone sopo iyo uyo syoho wo'nnyoponoho. Oso hopo sopo a'amu hofiko sokimo songo a'amufe pijafoso ho'nasiyo'ne'entifi mt'i'mokumentohofofoho. Hofiko oso sokimo homo somo nom'ne a'mopijafoso moho'nasiyoponoho. ⁴² Oso sikuno yo'mayo nto'no esyohumayo'ne sikuno moi'wo imo'nyo'ne mofone sopone'no hofiko Jisasiye pijafoso ikanopo momotawe'njo yontifi oso sokimo mofone sponjo somo ho'nahumentisiyefoho.

20

Jisas kako pi'nimo nta'ni songo lika'mentisofoho.

(Mat'yu 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)

¹ Sante imingo ne'nji sikwo'mjoho so'mo Maliya ango Makitolanta'angosi kako nolikafonto Jisasi mo ho'nahumentohoho sopone'no uhwonimentisoso pi'nimomjo sojoso hwosampo'nnyo uhwonimentisofoho.

² Ose uhwononto kako hano kunto kunto'no nowento Saimoun Pita'nji ngko Joun'nnonjimo t'ipehonima'nonto el'mento, Nakwoe Hwe Engo sohomo sokimo mta'ni wae yao'malofofoho. Hofiko nt'i'mo koho'nahumalofoho. Ngko huno maniyohoyohoho.

³ Ose elahon+ngki Pita'nji nekwo sokimo somne'no hano kunto kunto'no nowentai ⁴ ngko Pitamo uyakolofonji ngko s+mo'mo sokimo somo i'mofapmmentohefoho. ⁵ Ngko i'mofaponji iku'n+hwon+ngkoheso hwap+fe yo'mayoso ko uhwononji ngko masyuyo'njo imentohefoho. ⁶ Saimoun Pita kako t+fi n+imj+mentiso sohwo kako sokimo ne mo'mo humentisofoho. Noswonto uhwon+mentisoso hwap+fe'nohini nowentan+ngki uhwon+mentisofoho. ⁷ Oso hwap+fe nom'neso Jisasiye mnokinomo popoku'mentisiyoso nom'nepo ku'mokahinyo nowentan+ngki uhwon+mentisofoho. ⁸ Ngko s+mo'mo sokimomo i'mofapmmentohe huhwo'ni noswonji yo'mayo somo uhwononji Jisas kako likafone so'no ngko s+meho hi'ntnnono uy+mentohefoho. ⁹ Hohonta sohonta nakwo An+ituye hungkuno mt+'mokumentohofoso'no yofe muhwofe'njo iment+hwonefoho. Hungkuno mt+'mokumentohofoso Jisas kako poyo imo'n+ngkuhwosi apa'no songo likafone'no mt+'mokumentohofofoho. ¹⁰ Oso hohosohonta yo'mayoso nuhwonontai oso hungkuno homo somo s+meho hi'ntnnono uyontai nekwoe a'amu'njopo asomo ument+hwayofoho.

Maliya angu Makitolanta'angosi Jisas+mo uhwon+mentisofoho.

(Mat+yu 28:9-10; Mak 16:9-11)

¹¹ Osohonta Maliya kako sokimo'njo mofone sopo lohofonto humotaho l+mentisofoho. Humotaho lonto iku'n+hwon+mentisoso sokimo ajwomo'mo ¹² a'amu ahwomo

mta'ango nehm'no manji'mofo sawemo halojo'njo sohwa'u uhwonimentisofoho. Siko Jisasiye pijafo ho'nahumentohoho sopo nohumanji anga'no kako mnokino hohnta'ni humentanngki nom'nihwo sife hohnta'ni humentanngki uhwonimentisofoho. ¹³ Siko Maliyamo ulimentisiyo, A'mu losiyo, kiko humotaho peho'no lalokuno. Ose ulahonngki Maliya ulimento, Hofiko nje Hwe Engo sohwoe pijafoso wae yanimo'malofono ntimo koho'nahumalofonlonji lotipeelokweno.

¹⁴ Ose ulonto Maliya ikinjaofonto uhwonimentisoso Jisasi mo ko uhwononto kako Jisas sohomo yofe mihwofe'njo imentisofoho. ¹⁵ Jisas Maliyamo ulimento, A'mu losiyo, kiko humotaho peho'no lalokuno. Hafihafe tihune'no tipeelokuno. Ose ulahonngki Maliya ole syafihu'mento, Olo hwe lohwo kako iyo uyo syoho losomo mokosyohumawo'nngkiso hweho. Ose syafisyonto ulimento, Hwe engofo, kiko kakoe pijafoso nomanji kengopo ho'nahumahnno'manji ngkimo njo. Ngko nomahm'mo womotawomo. ¹⁶ Ose ulahonngki Jisas kakoe yofe ulimento, Maliya. Ose ulahonngki Maliya ikinji lohofonto Jisasi mo yofe uhwo'mentisofoho. Uhwofonto Jutafe hungkuno ulimento, *Lapounai*. Nakwoe hungkunoso ole: Lontihwayo hwocho. ¹⁷ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Kiko ngkimo aho nonipmmakohotoho. O'o, ngko nje Mpohwoepono masileno. Kiko nuhuji nje a'amu sohwoepono ole uso, Ngko nje Mpohwoepono wasimne hwo'nyoho. Nje

Mpohwo sohwo sekwo huhwa hnonnjiye Mpohweho. Nje Anitu sohwo sekwo huhwa hnonnjiye Anituyoho. Ose uso. ¹⁸ Ose ulahon+ngki Maliya ango Makitolanta'angosi nowento Jisasiye inomokomoyo sohwna'nimo tipenahononto nalimento, Ngko nakwoe Hwe Engo sohomo nto uhwon+ngkohono. Ose ulonto kako yo'mayo hungkuno Jisas ul+mentiso so'nji nalimentisofoho.

Inomokomoyo sohwa Jisasi mo uhwon+mentohofoho.

(Mat+yu 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

¹⁹ Oso sikuno Sante somo mofehi'nyo nto ikwo'mokumentiso so'nji Jisasiye inomokomoyo sohwna'ni nakwo a'amu Juta somne'no iyoho nen+ngkahon+ngki nakwo oso ango humament+hwone homo somo hoku'yo yokumpohn'nyo pijwasyontani humohu-mant+hwonefoho. Nohumentan+ngkuhwoni Jisas kako nakwo'njo ajwo lopo nta'ni imo'nomanto nalimento, N+ngkwahwosafo, sekwo iyoho sen+ngkuhwoloho. Simoho wop+ngo'nji fesyohumamno. ²⁰ Ose nalonto kako kakoe ahomjo ime so'nji hupeponjo ime so'nji net+hwamentisofoho. Nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas sohomo uhwonontani simonyo engo iment+hwonefoho.

²¹ Jisas nom'ne hungkuno nalimento, Sekwo simoho wop+ngo'nji fesyohumamno. Nje Mpohwo ngkimo nihwat+mentiso hopaso ngko sekumo wosehwat+monnoho. ²² Ose nalonto kako kakoe mammtno nafohusonto nalimento, Sekwo Anituye Towahuno

Wopingo'nohinoso sekwoe simeho mo'mo wehuhnosemafono. ²³ Sekwo nom'ne a'amufe wonyoso wae yamopijoso oso wonyo hiso moi'wo umo'n+montonoho. Simeho mo'mo momn>wenehoho. I sekwo nom'ne a'amufe wonyoso wae mumopijo'manji oso wonyo hiso simeho mo'mo ne'no wamn'wo'montonoho.

Toumas kako Jisasimo uhwonimentisofoho.

²⁴ Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'nimo ne'ma'mentiso sohonta Toumas sohwo kako mohumunyoponoho. Oso hwe huhwo sohune nom'ne yofeso olenoho. Ntitimosiyoho. Hufa'u mehomi hweho. ²⁵ Oseso inomokomoyo nom'ne sohwna'ni Toumasimo ulimentihwoni, Nakwo nakwoe Hwe Engo songo lika'maso sohumo nto uhwonimalohwone hwona'nyoho. Kako songo humaho. Ose ulahon'ngkuhwoni Toumas nalimento, Ngko Jisasiye ahomjo ime so'nji kakoe hupeponjo ime so'nji uhwonimo ngko ime homo somo nupm'moku'mo ngko kakimo simeho hi'ntnnono uyimonnoho. Ngko kakimo muhwonyo'manji sekwo hwasyo ntohoho waselimonnoho. Ose nalimentisofoho.

²⁶ Tifi sohonta sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sihune memjaofahon'ngki Jisasiye inomokomoyo sohwna'ni nakwo angomo nohumentan'ngkuhwoni Toumas huhwo nakwo'nji humamentisofoho. Nakwo hoku'yo yokumpohn'nyo pijwasyontani nohumentan'ngkuhwoni Jisas nakwo'njo ajwo lo'mta'ni imo'noma lohofonto nakumo nalimento, Sekwo simeho wopingo'nohino hwasi fohumamno. ²⁷ Ose nalonto kako

Toumasimo ulimeto, Toumas, kiko olopo fiye. Nje ahomjo ime somo nohonngkohojo n+pm'mojo. Nje hupeponjo imesomo jije aho motapohojo n+pm'mojo. Ngkonoho. Kiko simeho hi'ntnnono ntapmmotnnoso noho'naofohotoho. O'o, simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo'nohini ntape. ²⁸ Ose ulahonngki Toumas ulimeto, Ou, ngko kikine'no huno niyohoho. Kiko nje Hwe Engo hwosoho. Kiko nje Anitu kiyoho. ²⁹ Ose ulahonngki Jisas ulimeto, Kiko ngkimo nohonngkino so'no simeho hi'ntnnono ntopahino. A'amu hofiko ngkimo manohonyo'njo ko yontifi simeho hi'ntnnono ntopalokwofoso hofiko simonyo engo uyantifeho. Ose ulimentisofoho.

Olo hungkuno Joun mt+mokumentiso loso hwapingoso peho'neto. Hungkuno hwapingoso olenoho.

³⁰ Jisas kako nakwo inomokomoyo sohwna'nnonji nohumanto yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso pi'n+ngo engo imentiso so'no hungkuno we'e'maho. Ngko hungkuno fehohnjoso olo iyoswo lomo mamti'mokiyo'njo imentohefoho. ³¹ I oso'no ngko olo iyoswo mt+mokohe loso'no sekwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyimno. Kako Anituye Hwomu Ne hweho. Sekwo simeho hi'ntnnono uyifijo'manji songo ne'no humayo'neso wotipemantifeho.

21

Inomokomoyo aho fehohnjo hopi'nono

nom'ne mta'ni hufa'u sohwa Jisasimo uhwonimentohofoho.

¹ Hwangku sohonta Jisas kako apa'no kakoe inomokomoyo sohwna'nimo mijo ayo Taipelijas sopo nohumentan+ngkuhwoni ne'ma'mentisofoho. Kako ne'ma'mentisoso olenoho. ² Nakwo a'amu aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni anga'no sohwna'ni oso hopo sopo humament+hwoneso olenoho. Saimoun Pita'nji Toumas a'amu hufa'u mehomi sohwo'nji Notaniyel hwaho Ngkalili ango Kananta'ango sohwo'nji nekwo Sepetiye hwomu sohwoya'ionji inomokomoyo nom'ne sohwa'u'nji nakwo hwona'ni osopo humament+hwonefoho. ³ Nohumentan+ngkuhwoni Pita kako nalimento, Ngko inan+ku ufomeemonne hwo'nyoho. Ose nelahon+ngki nakwo uliment+hwoni, Nakwo huhwna'nnonji wohwano. Ose ulontani nowentani yofayokinomo nokotosontani oso sikwo'miyo sohomo inan+ku ufomeeno lontani wonyopi iment+hwoneso inan+ku mifamment+hwonefoho. ⁴ Mofehi'nyo wos+mofapmmonto yahonjo so'nji Jisas kako mit+momingo sopo lohofontan+ngki inomokomoyo sohwna'ni kakimo yofe muhwo'mment+hwonefoho. ⁵ Oseso Jisas nalimento, Oso a'amu sohwas, sekwo inan+ku hi'njo hwasilaho. Ose nelahon+ngki nakwo uliment+hwoni, Ane hwona'nyoho. ⁶ Ose ulahon+ngkuhwoni kako nalimento, Sekwo inan+ku ifamiyo ho'yo yofayokino anga sohhonta'ni ho'naopijoso inan+ku

ufomeentifeho. Ose nelahon+ngki nakwo inan+ku ho'yo ho'nao'mentihwoneso inan+ku we'e pi'n+ngo ifammentihwone'maho. Inan+ku pi'n+ngo engo inan+ku ifamiyo ho'yo somo pohumpotahumentiso so'no nakwo yokino wemano lontani ko imentihwoneso wonyopi imentihwonefoho.

⁷ Ngko Joun'ni ose uhwononji Pitamo ul+mentoho, Nakwoe Hwe Engo hweho. Ose ulahon+ngko Pita kakoe syoho somne'no kakoe manji'mofu yojasyonto humohumantiso sohwo nje hungkunomo upa'nonto kako kakoe manji'mofu komo'no miyonto Jisas+mo komo'no u'ma'mo lonto mijomo hwofitohm'mo'mentisofoho.

⁸ Nakwo inomokomoyo nom'ne sohwna'ni yofayokino somo ne'no nohumentani inan+ku ifamiyo ho'yoso hus+mpemotowentani ifohohosahumentihwonefoho. Nakwo ikanopo nta'ni hus+mpemotamentihwone'maho. O'o, mofone sopo nta'ni (*nainti*, 90, *mita*) hus+mpemotapmmentihwonefoho.

⁹ Nakwo ifohohosoyontani uhwon+mentihwoneso tikwolojo'nohini imnontan+ngki uhwonontani oso hopo sopo wopayo'nji inan+ku'nji wentan+ngki uhwon+mentihwonefoho.

¹⁰ Ose uhwon+ngkahon+ngkuhwoni Jisas nal+mento, Sekwo inan+ku olohonta ifomahofoso fehohnjoso n+motapmno. ¹¹ Ose nelahon+ngki Saimoun Pita kako yofayokinopo nokotasonto inan+ku ifamiyo ho'yoso mom+ngo sopone'no hus+mpemotapmmentisofoho.

Inan+ku engo'nohinoso *wan hantilet fifiti-tili* (153) ko

mnawo'nnyo so'no inaniku ifamiyo ho'yoso mamti'hupo'mmentisofoho.

¹² Jisas kako nalimento, Sekwo nopikuji wosopayo hmnimno. Ose nelahonngki a'amu anga'no anga'no Jisasimo tihwosilo mulimmentihwonefoho. Olo, nakwo hopi'nonohino sohwna'ni Jisas nakwoe Hwe Engo sohune'no yofe uhwo'mentihwonefoho.

¹³ Jisas kako wosopayo'nji inaniku'nji nomanto nakumo nejapmmentisofoho.

¹⁴ Jisas poyo imo'nonto apa'no songo lika'mentiso somta'angoso kakoe inomokomoyo sohwna'nimo osohonta nakumo ne'mayoso hufa'u sihune imo'nimentisofoho.

Jisas kako Pitamo syoho uyimentisofoho.

¹⁵ Nakwo wosopayo moi'wo nontani humentanngkuhwoni Jisas kako Saimoun Pitamo ulimento, Saimoun Jouniye hwomu sohwosi, kiko olo nom'ne lohwife simaho ntopantokwofo somo uyakolofonji simaho yokumpohn'nyo engo lontopantokuno. Ose ulahonngki Pita ulimento, Ou, Hwe engofo kiko huno kiyohoho. Ngko jije a'amu ne hwo'nyoho. Ose ulahonngki Jisas ulimento, Kiko nje yahu mehomi somo wopayo nuyo.

¹⁶ Jisas kako Pitamo ulohonyoso hufa'u umo'nononto ulimento, Saimoun, Jouniye hwomu sohwosi, kiko ngkine'no simaho kumo'nalofoho. Ose ulahonngki Pita ulimento, Ou, Hwe Engofo, kiko huno kiyohoho. Ngko jije a'amu nehopi'nohino hwo'nyoho. Ose ulahonngki Jisas ulimento, Nje yahu mehomi somo wopayo nuyo.

17 Jisas kako Pitamo ulohonyoso hufa'u sɪhune umo'nononto ulɪmento, Saimoun, Jouniye hwomu sohwozi, Kɪko nje a'amu nehopi'nohinohwosi limo'nalokuno. Ose ulahonɪngki Pita kako sɪmeho tango uyahonɪngki kako huno syafɪhu'mentono. Kako hungkuno hufa'u sɪhune hiloso peho'no ntohonɪwo'nantofoho. Ose syafɪsyonto kako Jisasɪmo ulɪmento, Hwe Engofo, kɪko yo'mayo hopi'nonohino nje sɪmehomo mnawojo so'no huno kiyohoho. Ngko jɪje a'amu nehopi'nohini hwo'nyoho. Kɪko huno kiyohoho. Ose ulahonɪngki Jisas Pitamo ulɪmento, Kɪko nje yahu mehomi somo wosopayo uyohoji hofiyo mokosyohumaho. 18 Ngko hungkuno nehopi'nohino wakilɪmonne'no yohono. Kɪko hwe songo nohumanji kɪko jɪje huno mta'ni wemoimo lontne somne'no ahuloho hwapɪfe yo'mayoso ito'no yonji umotnno hwosoho. I oso'no hwangu kɪko a'mane imo'njo sohonta kɪko jɪje aho yɪhusosyohumentanɪngkiji a'amuso kikimo ahuloho kumtɪtofɪkuji kɪko ango ngkilaho kinoso sophone'no wokumotowantɪfeho. 19 Jisas ulɪmentisoso yoloho neso olenoho. Pita kako tɪfi poyo pe'none so'no ulɪmentisofoho. Hwangu sohonta a'amu hofɪko Pitamo fonjahufijo sohonta Pita kako Anɪtuye hungkunomo yokumpohn'nyo kemokosyohumamojo so'no a'amu nom'nihwa Pitamne'no syafɪsyɪkuji hofɪko Anɪtuye yofe ho'nomapitnnefoho. Jisas Pitamo oso hiso'no utɪhwanto ulɪmento, Kɪko ngkimo nɪngkape.

Jisas kako Joun sohwo'nne'no hungkuno limentisofoho.

²⁰ Jisas ose ulahon+ngki Pita kako ikinjamo lohofonto ngko Joun'ni kakoe hohujo hohnta'ni lohofontan+ngko nohon+mentisofoho. Ngko sohwo'ni hohonta nakwo wopayo nontani ngko Jisasiye huyo ne'mo nohumanji ul+mento, Kikine'no tokoyo'ofoto t+hwo kilohofalofoho.

²¹ Ngko oso huhwo sohwo'n+mo Pita nonohononto Jisasi+mo ul+mento, Hwe Engofo oso hwe huhwo sohomo pipi uloho'noneto. ²² Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Oso huhwo sohwo ngko asomo pmme sohonta kako songo ne'no humaso'manji oso jije syoho'maho. O'o, nje syohofoho. Kiko ngkimo t+finohini nn+ngkape.

²³ Jisas ose ul+mentiso so'no inomokomoyo nom'ne sohwa huno ole syaf+hu+mentohofi, Oso inomokomoyo sohwo kako mape'nonehoho syaf+syahon+ngkofi hungkuno hiso nonje nonje mjaho'n+m+mentisofoho. I oso'no Jisas kako ose mal+mmentisofoho. O'o, ole'nohini l+mento, Oso hwe sohwo ngko asomo pmme sohonta kako songo ne'no humaso'manji oso jije syoho'maho. O'o, nje syohofoho. Ose ul+mentisofoho.

²⁴ Oso inomokomoyo huhwo sohwo ngkonoho. Ngko yo'mayo yo'mayo homo somne'no uhwononji hungkuno lijwasemofonji ifalifaliyo mt+ mokalokweno. Oseso sekwo nuhwon+ngkuji huno waseyono. Joun yo'mayo somo uhwon+mentiso so'no mt+ mokumentisoso nakwo huno nayohoho. Hungkuno ne'njofoho nayohoho. Sekwo huno ose waseyono.

25 Yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso Jisas imentisoso nowentaningki ngko fehohnjo'nohini semti'mokiyalokweno. I a'amu fihwo kako yo'mayo hopi'nonohino Jisas imentiso so'no wanti'mokumo lihwosi ko yososo olo hwaho lopo nakwo humalohwone ayo'mo yo'mayo iyoswo hu'meesyiyo'neso hopa'maho. Ni'hu'no awonoho. Ngko Joun'ni nje hungkunoso osohopeho.

**Mpohwoe Hungkuno Songofoho
The New Testament and Genesis in the Safeyoka
(Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea
Buk Stat na Nupela Testamen long tokples Safeyoka
long Niugini**

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ampeeli-Wojokeso (Safeyoka)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2011-12-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

f526da1e-a607-571c-ba86-56367d7583f3